

MUSULUNCI

TAQAITACCEN BAYANI GAME DA MUSULUNCI KAMAR YADDA
YA ZO A CIKIN QUR'ANI DA SUNNAR MANZON ALLAH

نبذة موجزة عن الإسلام (مشملة على الأدلة) هوسا

بيان الإسلام
Bayan AL-Islam

٢٠١٦ هـ

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات
الإسلام - نبذة موجزة عن الإسلام (مشملة على الأدلة) - هوسا.
/ جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ؛ جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات - ط . . - الرياض ، ١٤٤٦ هـ
١٦٠ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/٢٥٨٦
ردمك: ٨-٠٦-٨٤٧٤-٦٠٣-٩٧٨

Partners in Implementation

Content
Association

Rowad
Translation

Rabwah
Association

Byenah

This publication may be printed and disseminated by
any means provided that the source is mentioned and
no change is made to the text.

Tel : +966 50 244 7000

info@islamiccontent.org

Riyadh 13245-2836

www.islamiccontent.org

MUSULUNCI

TAQAITACCEN BAYANI GAME DA MUSULUNCI KAMAR YADDA
YA ZO A CIKIN QUR'ANI DA SUNNAR MANZON ALLAH

Littafi ne mai muhimmanci wanda ya qunshi bayani game da Musulunci da yake bayanin mafi muhimmancin tushensa da koyarwarsa da kyawawunsa wanda aka samo su daga tushe na asali shi ne Al-Kur'ani mai girma da kuma Sunnar Annabi da kuma saƙon da aka turashi zuwa ga baki dayan baligai na musulmai da yarukansu a kowane lokaci da kuma ko ina suke duk da sabanin yanayi da kuma hali
(Kwafi ne da yake qunshen da dalilai daga cikin Al-qur'ani mai girma da kuma Sunnar Annabi)

1-Musulunci shi Saqon Allah zuwa ga mutane baki dayan su shi ne saqon Allah wanzajje

Musulunci shi ne saqon Allah ga mutane baki dayan su Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَئِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾

[سبأ: ٢٨]

{Kuma ba Mu aika ka ba fāce zuwa ga mutāne gabā daya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadī, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba} (Saba'i: 28) Allah Madaukakin Sarki ya ce:

﴿قُلْ يَتَّيْهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾ [الأعراف: ١٥٨]

{Ya ku mutane ni manzon Allah ne zuwa gare ku baki daya} [Al-a'araf: 158] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَتَّيْهَا النَّاسُ فَذَجَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا خَيْرًا لَّكُمْ وَإِنْ

تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ [النساء: ١٧٠]

{Yā kū mutāne! Hakīka, Manzo yā je muku da gaskiya daga Ubangijinku. Sabōda haka ku yi īmāni yā fi zama alhēri a gare ku. Kuma idan kun kāfirta, to, Allah Yanā da abin da ke cikin sammai da ƙasa. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima} [al-Nisa'a: 170] Musulunci shi ne Saqon Allah dawwamamme kuma shi ne cika makin Saqon Ubangiji, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَئِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا﴾ [الأحزاب: ٤٠]

{Muhammadu bai kasance uban kōwa ba daga mazanku, kuma amma shī yā kasance Manzon Allah kuma cikon Annabāwa. Kuma Allah Ya kasance Masani ga kōme} [al-ahzab: 40].

2. Kuma Musulunci ba Addinin wasu kebantattun mutane ba ne ko jinsi a'a Addinin Allah ne ga mutane baki dayansu

Kuma Musulunci ba Addinin wasu kebantattun mutane bane a'a Addinin Allah na mutane baki dayansu, kuma farkon umarni a cikin Al-Qur'ani mai girma shi ne fadin Allah - Madaukakin sarki -:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ

تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ٢١]

{Yā ku mutāne! Ku bauta wa Ubangjinku, Wanda Ya halicce ku, kū da waƙanda suke daga gabāninku, tsammāninku ku kāre kanku!} [al-Baqara:21] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا

وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ

عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾

{Ya ku Mutane kuji tsoron Ubangjinku wanda Ya halicce ku daga rai kwara daya kuma Ya halitta masa rai kuma ya waatsa daga cikinsu maza da mata} [al-nisa'a: 1] Kuma an rawaito daga Ibn Umar - Allah Ya yarda da su - cewa Manzon Allah - SAW - ya yi huduba ga mutane ranar bude Makka sai ya ce: "Ya ku mutane lallai Allah Ya kawar muku da haukan Jahilci da jiji da kai da iyaye saboda haka mutane sun kasu biyu: Mai biyayya ga Allah kuma mai tsoronSa mai girma a wajen Allah, da kuma fajiri tababbe wulakance a wajen Allah, dukkan 'Yan Adam kuma Allah Ya halicci Annabi Adam daga tabo, Allah Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ

أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقْوَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [الحجرات: ١٣]

{Ya ku Mutane lallai mun halicce ku daga Namiji fa Mace kuma muka sanya ku Jama'a da Qabilu don ku san juna lallai mafi tsoron Allah a cikin ku shi ne mafi tsoron Allah, lallai Allah Masani ne kuma mai bada labara} [al-hujrat: 13] Tirmizi ne ya rawaito shi (3270) Kuma ba zaku samu ba a cikin umarnin Al-Qurani mai girma da umarnin manzon Allah - SAW - wani hukunci da ya kebe wasu mutane ko kungiya saboda kawai Jininsu ko don kabilar su ko jinsinsu.

3-Musulunci shi ne Saqon Allah wanda ya zo don cika Saqonnin Annabawa da Manzanni wadanda suka gabata -amincin Allah ya tabbata a gare su- zuwa ga al-ummansu

Musulunci shi ne Saqon Allah wanda ya zo don cika saqonnin Annabawa da Manzanni wadanda suka gabata - amincin Allah ya tabbata a gare su - zuwa ga al'ummansu, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿* إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ وَالْتَّيِّبِينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ

وَأِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ وَعِيسَىٰ وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ ۗ وَآتَيْنَا

دَاوُدَ زَبُورًا﴾ [النساء: ١٦٣]

{Lalle ne Mu, Mun yi wahayi zuwa gare ka, kamar yadda Muka yi wahayi zuwa ga Nūhu da annabāwa daga bāyansa. Kuma Mun yi wahayi zuwa ga Ibrāhīma da Ismā'īla da Is'hāka da Yakūbu da jīkōki da ĩsa da Ayūba da Yūnusa da Hāruna da Sulaimān. Kuma Mun bai wa Dāwūda zabūra} [Al-Nisaa: 163] Kuma wannan Addinin wanda Allah Allah Yayi wahayinsa ga Manzon Allah - SAW - shi ne Addini wanda Allah Ya shar'anta

ga Annabawa da suka gabata kuma yayi musu wasiyya da shi,
Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ﴾ [الشورى: 13]

{Ya shar'anta muku, game da addini, abin da Ya yi wasiyya da shi ga Nūhu da abin da Muka yi wahayi da shi zuwa gare ka, da abin da Muka yi wasiyya da shi ga Ibrāhīm da Mūsā da Īsā, cēwa ku tsayar da addini sōsai kuma kada ku rarrabu a cikinsa. Abin da kuke kira zuwa gare shi, ya yi nauyi a kan māsu shirki. Allah na zāben wanda Yake so zuwa gare Shi, kuma Yanā shiryar da wanda ke tawakkali gare Shi, ga hanyarSa} [al-shura:13] Kuma wannan Addinin wanda Allah Yayi wahayinsa ga Manzon Allah - SAW - shine Addini wanda Allah Ya shar'anta ga Annabawan da suka gabata kuma Yayi musu wasiyya da shi, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ﴾ [فاطر: 31]

{Kuma abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, daga Littāfi, shi ne gaskiya mai gasgata abunda ya gabace shi lallai Allah mai bada labari ne ga Bayinsa kuma mai hani} [Fadir: 31].

4. Annabawa Amincin Allah a gare su Addininsu daya ne kuma shari'unsu sun sha banban

Addinin Annabwa - amincin Allah a garesu - daya ne sai dai shari'unsu ne suka sassaba, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا عَلَيْهِ ۖ فَآخُذْكُمْ بِبَنِيهِمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ۗ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَآئَاتِكُمْ ۗ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ ۗ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾﴾ [المائدة: ٤٨]

{Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya yanā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Attaura da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa sai ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar kuma kada ka bībiyi son zūciyōyiniu daga abin da ya zo maka daga gaskiya Ga kōwanne daga gare ku Mun sanya shaṛīa da hanya (ta bin ta) Kuma dā Allah Yā so, dā Yā sanya ku al'umma guda, kuma amma dōmin Ya jarraba ku a cikin abin da Ya bā ku Sai ku yi tsere ga ayyukan alheri Zuwa ga Allah makōmarku take gabā daya Sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā sābāwa a cikin sa} [al-Ma'ida: 48] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Ni ne mafi cancantar mutane da Isa dan Maryam a duniya da lahira, kuma Annabawa 'yan uwan juna ne 'yan uba, sai dai iyayensu maza daban daban Amma Addinisu daya ne". Bukhari ne ya rawaito shi (3443)

5, Musulunci yana kira -Kamar yadda kowane Annabi yayi: Nuhu da Ibrahim da Musa, da Sulaiman, da Daud, da Isa - amincin Allah a gare su- zuwa ga imani cewa Ubangiji kadai Shi ne Allah wanda Yayi halitta kuma Mai rayawa Mai kashewa Mai Mulki Mamallaki, kuma Shine wanda Yake gudanar da al'amura, kuma Shine Mai jin kai Mai tausasasawa

Musulunci yana kira -kamar yadda kowane Annabi yayi: Nuhu, da Ibrahim, da Musa, da Sulaiman, da Daud, da Isa -

amincin Allah a gare su- zuwa ga imani cewa Ubangiji kadai Shine Allah wanda Yayi halitta kuma Mai rayawa Mai kashewa Mai Mulki Mamallaki, kuma Shine wanda Yake gudanar da al'amura, kuma Shine Mai jin kai Mai tausasasawa, Yã kũ mutãne! Ku tuna ni'imar Allah a kanku.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنْ أَل

سَّمَاءٍ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآتَىٰ تُوْفِكُونَ﴾ [فاطر: ٣]

{Shin, akwai wani mai halitta wanin Allah da zai azurta ku daga sama da, kasã? Bãbu wani abin bautãwa, fãce Shi. To, yãya ake karkatar da ku?} [Fadir: 3] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce: Ka ce:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ

مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا

تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١]

{Wãne ne Yake azurtã ku daga sama da kasa? Shin kã kuma Wãne ne Yake mallakar jĩ da ganĩ, kuma Wãne ne Yake fitar da mai rai daga mamaci, kuma Ya fitar da mamaci daga mai rai, Kuma Wãne ne Yake shirya al'amari?" To, zã su ce: "Allah ne." To, ka ce: "Shin fa, bã zã ku yi takawa ba?} [Yunus: 31] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce: {Kõ wãne ne yake fã ra halitta sa'an nan kuma ya mayar da ita, kuma Wãne ne Ya azurta ku daga sama da kasa? Ashe, akwai wani abin bautãwa tãre da Allah?} Ka ce:

﴿أَمَّنْ يَبْدُوْا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَعْلَاهُ مَعَ اللَّهِ قُلْ

هَٰئِنَا بُرْهَٰنِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [النمل: ٦٤]

{Ku kāwo dalīlinku idan kun kasance māsu gaskiya} al-Naml: 64] Kuma baki dayan Annabawa da Manzanni - amincin Allah a gare su- an aiko su ne da da'awa zuwa ga bautar Allah Shi kadai, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَن هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ﴾ [النحل: ٣٦]

{Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika a cikin kōwace al'umma da wani Manzo (ya ce): "Ku bauta wa Allah, kuma ku nīsanci ḷāgūtu." To, daga gare su akwai wanda Allah Ya shiryar, kuma daga cikinsu akwai wanda ḃata ta wajaba a kansa. Sai ku yi tafiya a cikin kasa, sa'an nan ku dūba yadda ākibar māsu karyatāwa ta kasance} [al-Nahl: 36] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ﴾ [الأنبياء: ٢٥]

{Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa "Lalle ne Shi, bābu abin bautāwa fāce Nī, sai ku bauta Mini} [al-Anbiyaa: 25] Sai Allah Ya bada labari game da Annabi Nuhu -Amincin Allah a gare shi- da cewa:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ﴾ [الأعراف: ٥٩]

{Mutānēna! Ku bauta waAllah! Bā ku da wani abin bautāwa waninSa. Lalle ne nī, inā yimuku tsōron azābar wani Yini mai girma} [al-A'araf: 59] Kuma badadayiin Allah Annabi Ibrahim - amincin Allah a gare shi- cewa shi ya ce:

﴿وَابْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

{Da Ibrāhīm a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Ku bautā wa Allah ku bī Shi da takawa. Wannan Shī ne alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani} [al-Ankabut: 16] Kuma Annabi Salihu - amincin Allah a gareshi - ya ce:

﴿وَالِى تَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَتَقَوْمَ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ أَلِيمٍ﴾ [الأعراف: ٧٣]

Kamar yadda Allah ya bada labarinsa Ya ce: {Yā mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa wanninSa. Hakīka hujja bayyananniya tā zo muku daga Ubangijinku! wannan rākumar Allah ce, a gare ku, wata āyā ce. Sai ku bar ta ta ci, a cikin kasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta har azāba mai radādi ta kāmā ku} [al-Aaraf: 73] Kuma Annabi Shuaibu - amincin Allah a gareshi- ya ce:

﴿وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَتَقَوْمَ أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ [الأعراف: ٨٥]

{Kamar yadda Allah ya bada labarin sa "Ya mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa waninSa. Lalle ne, wata hujja bayyananniya daga Ubangijinku tā zō muku! Sai ku cika mūdu da sikeli kumakada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin kasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai} [al-A'araf: 85] Kuma farkon wanda Allah Yayi magana da shi shi ne Annabi Musa - amincin Allah a gare shi- Allah - Madakaki - Ya ce:

﴿وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ

[طه: ١٣-١٤]

{Kuma Nĩ Nã zãbe ka. Sai ka saurãra ga abin da ake yin wahayi.(13) "Lalle, Nĩ Ni ne Allah. Bãbu abin bautawa fãce Ni. Sai ka bauta Mini, kuma ka tsayar da salla dõmin tuna Ni(14)} [Daha: 13-14] Kuma Allah Ya ce Yana bada labarin Annabi Musa - amincin Allah a gareshi-cewa shi ya nemi tsari da Allah sai ya ce:

﴿وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِّنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢٧﴾

[غافر: ٢٧]

{Kuma Mūsã ya ce: "Lalle nĩ, nã nãmi tsari da Ubangijĩna kuma Ubangijinku, daga dukan makangari, wanda bã ya ĩmani da rãnar Hisãbi} [Ghafir: 27] Sai Allah Ya bada labari game da Annabi Isa-amincin Allah a gare shi- da cewa:

﴿إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَدًا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ ﴿٥١﴾ [آل عمران: ٥١]

{Lallai Allah ne Ubangijina kuma Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Wannan shi ne tafarki madaidaici} [Aal Imran: 51] Sai Allah Ya bada labari game da Annabi Annabi Isa- amincin Allah a gare shi- har wa yau da cewa:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ

ۗ اَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ

وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٢﴾ [المائدة: ٧٢]

{Ya ku Banu Isra'ila ku bautawa Allah Ubangiji na kuma Ubangijinku hakika duk wanda ya hada shi da abokin tarayya haqiqa Allah ya haramta masa Aljannah sannan mokomarsa wuta kuma Azzalumai basu da Mai taimako} [al-Ma'ida: 72] Kai

har a Al-taura da linjila qarfafawa ta zo a cikinsu kan bautar Allah shi kadai saboda ya zo cikin Sifr Al-Tathniya fadin Annabi Musa - amincin Allah a gare shi- fadinsa (Ka ji ya kai Isra'il Ubangiji Shi ne Ubangijinmu ubangiji qwara daya) Kuma karfafawa kan Tauhidi ta zo a cikin Linjila cewa Marqus lokacin da yake cewa da Annabi Isa - amincin Allah a gareshi- (Lallai farkon abunda wasiyya ta qunsa su ne: Ka ji ya kai Isra'il Ubangiji shi ne Ubangijinmu ubangiji qwara daya) Kuma Allah Yana bayyanawa cewa baki dayan Annabawa an aikosune da wannan Sako mai girma shi ne kira zuwa ga kadaita Allah, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce: {Kuma lalle ne, hakīka, Mun aika a cikin kōwace al'umma da wani Manzo (ya ce):

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ﴾ [النحل: ٣٦]

{Ku bauta wa Allah, kuma ku nīsanci |āgūtu." To, daga gare su akwai wanda Allah Ya shiryar, kuma daga cikinsu akwai wanda bata ta wajaba a kansa} [al-Nahl: 36] kuma Allah - Madaukaki - Ya ce Ka ce:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأحقاف: ٤]

{Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nūna mini, menene suka halitta daga kasa? Kō kuwa sunā da tārayya a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur'āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun

kasance māsū gaskiya} [al-Ahqaf: 4] Shiekh Al-si'ady -Allah Yayi masa rahama ya ce: (saboda an sani cewa jayayyar mushirikai a cikin shirkarsu bai dogara kan wasu hujjoji ba ko dalili, kadai ya dogara ne kan zato na karya, da batattun tunanuka da hankula gurbatattu abunda zai nuna maka gurbatarsu bibiyar halayensu da ilimansu da ayyukansu da duba halin wadanda suka karar da rayuwarsu a bautarSa shin ya anfone su (ai abubuwan da suke bautawa koma bayan Allah) da wani abu a duniya ko a lahira?) [Taisiru Karimu Al-mannan: 779]

6: Allah - Madaukakin Sarki - Shi ne wanda Yayi halitta kuma Shi ne wanda Ya cancanci ibada shi kadai, kuma ba'a bautawa kowa waninsa tare da shi

Allah shi ne wanda Ya cancanci a bauta masa shi kadai, kuma ba'a bauta maSa tare da wani, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾﴾ [البقرة: 21-22]

{Yā ku mutāne! Ku bauta wa Ubangiinku, Wanda Ya halicce ku, kū da waƙanda suke daga gabāninku, tsammāninku ku kāre kanku! (21) Wanda Ya sanya muku kasa shimfida, kuma sama gini, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fitar da abinci daga 'ya'yan itāce game da shi, sabōda ku. Sabōda haka kada ku sanya wa Allah wasu kīshiyōyi, alhāli kuwa kuna sane (22)} [al-Baqara: 21-22] Saboda wanda Ya halicce mu kuma Ya halicci tsaraikun da suka gabace mu kuma Ya sanya kasa shinfida a gare mu kuma Ya saukar mana da ruwa daga sama sai Ya futar

mana da 'ya'yan itatuwa arziqi a garemu; to shi ne wanda Ya cancanci da bauta shi kadai, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتُمْ تُؤْفَكُونَ﴾ [فاطر: 3]

{Yā kū mutāne! Ku tuna ni'imar Allah a kanku. Shin, akwai wani mai halitta wani Allah da zai azurta ku daga sama da, kasā? Bābu wani abin bautāwa, fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?} [Fadir: 3] Saboda wanda Yayi halitta kuma Yake azurtata Shine wanda Ya cancanci Ibada shi kadai kuma Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلِقُ كُلَّ شَيْءٍ فَأَعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾ [الأنعام: ١٠٢]

{Wancan ne Allah Ubangijinku. Bābu wani abin bautāwa fāce Shī, Mahaliccin dukan kōme. Sabōda haka ku bauta Masa kuma Shi ne wakīli a kan dukan, kōme} [al-An'am: 102] Kuma duk abunda aka bautawa koma bayan Allah to bai cancanci bauta ba; saboda bai iya mallakar kwayar zarra ba a sammai ko a kasa kuma shi ba abokin tarayya ba ne a cikin wani abu ko kuma mai taimako ko mai agazawa Allah saboda me to za'a kirawo tare da Allah ko a sanya masa abokin tarayya, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَعِمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شَرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ﴾ [سبأ: ٢٢]

{Ka ce: "Ku kirāyi waƙanda kuka riya (cēwa abūbuwan bautāwa ne) baicin Allah, bā su Mallakar ma'aunin zarra a cikin sammai, kuma bā su Mallakarsa a cikin kasa kuma bā su da wani rabon tārēwa a cikinsu (sammai da kasa), kuma bā Shi da

wani mataimaki daga gare su} [Saba'i: 22] Kuma Allah - SWT - Shine wanda Ya halicci wadan nan Halittun kuma Ya samar da su daga babu kuma samuwarsu yana nuna samuwarSa da AllantakarSa, Allah - Madaukaki Ya ce:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢١﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٢﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافَ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَسَائِدِ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٤﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٥﴾ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٦﴾ وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قَنِينٌ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٨﴾﴾ [الروم: ٢٠-٢٧]

{Kuma akwai daga äyöyinsa, Ya halitta ku daga turbäya, sai gä ku kun zama mutum, kunä wätsuwa. (20) Kuma akwai daga äyöyinsa, Ya halitta muku mätan aure daga kanku, dömin ku natsu zuwa gare ta, kuma Ya sanya söyayya da rahama a tsakäninku. Lalle a cikin wancan akwai äyöyi ga mutäne mäsu yin tunäni.(21). Kuma akwai daga äyöyinsa halittar sammai da kasä da säbä, war harsunanku, da launukanku. Lalle a cikin wannan akwai äyöyi ga mäsu ilmi. (22) Kuma akwai daga cikin äyöyinsa, barcinku a cikin dare da räna, da nēmanku ga falalarsa. Lalle a cikin wannan akwai äyöyi ga mutäne mäsu sauräräwa.(23) Kuma akwai daga cikin äyöyinsa, Ya nūna muku walkiya a kan tsöro da dämmäni kuma Ya dinga saukar da ruwa

daga sama Sa'an nan Ya rāyar da kasā game da shi a bāyan mutuwar. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu hankaltawa.(24) Kuma akwai daga āyōyinsa, tsayuwar sama da askā bisa umurninsa, sa'an nan idan Ya kira ku, kira ḍaya, daga kasā, sai gā ku kunā fita.(25) Kuma wanda ke cikin sammai da kasā Nāsa ne shi kadai. Dukansu māsu tawāli'u ne a gare Shi.(26) Kuma shine ke fara yin halitta ,sa'annan ya sake ta kuma sakewar tafi sauki a gare shi] [al-rum: 20-27] Namarudu ya musanta samuwar Ubangijinsa sai Annabi Ibrahim ya ce da shi kamar yadda Allah Ya bada labarinsa:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبرَهِمَ فِي رَبِّهِ أَنْ ءَاتَهُ اللهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبرَهِمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أَحْيِءٌ وَأُمِيتُ ۗ قَالَ إِبرَهِمُ فَإِنَّ اللهَ يَأْتِي بِالسَّمَسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾﴾ [البقرة: ٢٥٨]

{Ibrahim ya ce to lallai Allah Yana futo da rana daga gabas to kai ka zo da ita daga yamma sai aka rinjayi wanda ya kafirta kuma Allah baYa shiryar da mutane azzalumai} [al-Baqara: 258] Kuma haka ne Annabi Ibrahim - amincin Allah a gare shi - ya kafa dalili ga mutanensa cewa Allah Shine wanda Ya shiryar da shi kuma Ya ciyar da shi kuma Ya shayar da shi kuma idan yayi rashin lafiya Yake warkar da shi kuma Shine wanda Yake kashe shi kuma Ya raya shi sai Ya ce:

﴿الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٨﴾ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٧٩﴾ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨١﴾﴾ [الشعراء: ٧٨-٨١]

kamar yadda Allah Ya bada labari game da shi {Wanda Ya halitta ni, sa'an nan Yanā shiryar da ni."(78) "Kuma Wanda Yake Shī ne Yake ciyar da ni, kuma Yanā shāyar da ni."(79) "Kuma idan na yi jiyya, to, Shī ne Yake warkar da ni."(80)

"Kuma wanda Yake matar da ni, sa'an nan Ya rāyar da ni(81)] [al-Shu'ara'a: 78-81], Kuma Allah - Madaukakin sarki - Ya bada labarin Annabi Musa cewa shi yayi jayayya da Fir'auna yana mai cewa: Ubangijinsa shi ne:

﴿قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى﴾ [طه: ٥٠]

{Shi ne wanda ya bawa kowane abu halittarAa sannan kuma Ya shiryar} [Daha: 50] Kuma Allah Ya horewa baki dayan abunda ke cikin sammai da kasa ga mutum, kuma Ya kewa shi da ni'amomi; don ya bautawa Allah kuma kada ya kafirce masa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ
ظَهْرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَن يُجْدِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ
مُّنِيرٍ﴾ [لقمان: ٢٠]

{Ashe, ba ku gani ba, cewa Allah Yā hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin kasā, kuma Ya zuba ni'imōminsa a kanku, bayyanannu da bōyayyu? Kuma akwai daga mutāne wanda ke yin jidāli ga al'amarin Allah, bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kumā ba da wani littāfi mai haskakāwa ba} [Luqman: 20] Kuma kamar yadda Allah Ya sauwake duk abunda ke sammai da kasa to haqiqa shi Ya halicce su kuma shi Ya tanadar musu da duk abunda suke buqata naji da kuma gani da zuciya don su koyi llimin da zai musu anfani kuma ya nuna musu Ubangijinsu da Mahaliccinsu, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ [النحل: ٧٨]

{Kuma Allah ne Ya fitar da ku daga cikunan iyāyenku, ba da kunā sanin kōme ba, kuma Ya sanya muku ji da gannai da zukāta, tsammāninku zā ku gōde} [al-nahl: 78]

Saboda Allah - SWT - haqīqa Ya halicci baki dayan wadan nan duniyoyi kuma Ya halicci dan Adam kuma Ya tanadar masa baki dayan abunda yake buqata na gabbai sannan kuma Ya qare shi da duk abunda zai taimaka masa kan tsayuwa da bautar Allah da raya kasa sannan Ya hore masa dukkan abunda ka sammai da kasa.

Kuma Allah Ya kafa dalili ga halittarSa da wadan nan halittu masu girma, kan AllantakarSa wacce take ta wajibi daga AllantakarSa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١]

{Ka ce: "Wāne ne Yake azurtā ku daga sama da kasa? Shin kō kuma Wāne ne Yake mallakar jī da ganī, kuma Wāne ne Yake fitar da mai rai daga mamaci, kuma Ya fitar da mamaci daga mai rai, Kuma Wāne ne Yake shirya al'amari?" To, zā su ce: "Allah ne." To, ka ce: "Shin fa, bā zā ku yi takawa ba?}" [Yunus: 31] Kuma Allah - Madaukaki - Ya ce: Ka ce:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأحقاف: ٤]

{Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nūna mini, menene suka halitta daga kasa? Kō kuwa sunā

da tārāyā a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur'āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya} [al-ahqaf: 4] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿حَلَقَ السَّمَوَاتِ بِعَبْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوْسِي أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ ﴿١٠﴾ هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾﴾ [لقمان: ١٠-١١]

{Ya halicci sammai ba tare da turaku ba da kuke iya ganinsu kuma Ya jefa Duwatsu a bayan kasa saboda kada ta raurawa da ku kuma ya yada kowace irin dabba a cikinta kuma Ya saukar da ruwa daga sama sai muka futar a cikinta kowane abu mace da namiji masu daraja, kuma wannan ita ce halittar Allah to kununa mun abunda wadan da suke koma bayanSa suka halitta ba haka bane azzalumai dai suna bata bayyananne} [Luqman: 10-11] Kuma Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾ أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّطُونَ ﴿٣٧﴾﴾ [الطور: ٣٥-٣٧]

{Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsu yin halitta?(35) Shin, sun halitta sammai da kasa ne? Ā'a ba su dai yi īmānin yakīni ba.(36). Shin, taskōkin Ubangijinka, sunā a wurinsu ne? Kō kuwa sū ne māsu rinjāya? (37)} [al-Dur: 35-37] Shiek Al-Si'adi ya ce: (Kuma wannan kafa dalilin akan su da umarni da ba zai yi musu ba sai mika wuya ga gaskiya ko kuma futa daga abunda zai tabbatar da hankali da addini) Tafsir Ibn Al-Si'adi:816.

7: Allah shi ne Mahalicci ga baki dayan halitta abunda muke iya gani da wadan da bama iya gani, kuma duk wani abu da ba shi ba to shi abun halitta ne da cikin halittunSa, kuma shi Ya halicci sammai da kasa cikin kwana shidda

Allah Shine Mahalicci ga baki dayan halitta abunda muke iya gani da wadan da bama iya gani, kuma duk wani abu da ba Shi ba to shi abun halitta ne da cikin halittunSa, kuma Shine Ya halicci sammai da kasa cikin kwana shida ka ce:

﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِّنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ
لِأَنْفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ
أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَبَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
الْوَحِيدُ الْقَهْرُ﴾ [الرعد: ١٦]

{Wāne ne Ubangijin sammai da kasa?" Ka ce: "Allah". Ka ce: "Ashe fa, kun riki wadansu masōya baicin Shi, wadanda ba su mallaka wa kansu wani amfāni ba kuma haka bā su tūre wata cūta?" Ka ce: "Shin makāho da mai gani sunā daidaita? Kō shin duhu da haske sunā daidaita? ko sun sanya ga Allah wadansu abōkan tārayya wadanda suka yi halitta kamar halittarSa sa'an nan halittar ta yi kama da jūna a gare su?" Ka ce: "Allah ne Mai halitta kōme kuma Shī ne Madaukaki, Marinjāyi} [al-ra'ad: 16] Kuma Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ [النحل: ٨]

{Kuma yana halittar abunda baku sani ba} [al-Nahl: 8] Kuma Ya halicci sammai da kasa cikin kwanaki shida, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۗ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۗ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ [الحديد: ٤]

{Shī ne wanda Ya halitta sammai da kasa a cikin wasu kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaitu a kan Al'arshi, Yanā sanin abin da ke shiga cikin kasa da abin da ke fita daga gare ta, da abin da ke sauka daga sama da abin da ke hawa cikinta, kuma Shī yanā tareda ku duk inda kuka kasance. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa} [al-hadid: 4] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ﴾ [ق: ٣٨]

{Kuma lalle ne, hakīka, Mun halitta sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu, a cikin kwānaki shida, alhāli wata'yar wahala ba ta shāfe Mu ba} [Q: 38]

8-Kuma Allah - Madaukakin sarki - baShi da abokin tarayya a cikin mulkinSa da halittunSa ko bayinSa

Kuma Allah - Madaukakin sarki - Shine Mamallaki wanda baShi da abokin tarayya a cikin halittarSa ko mulkinSa ko gudanarwarSa, Ka ce:

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ ۗ أَتُنُونِي بِكِتَابٍ مِّن قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [الأحقاف: ٤]

{Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nūna mini, menene suka halitta daga kasa? Kō kuwa sunā da tārayya a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur'āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya} [al-ahqaf: 4] Shiekh Al-si'ady -Allah

Ya yi masa rahama - Ya ce: Ai ka ce da wadan nann da suke shirka da Allah wasu gumaka da kishiyoyi wadanda ba su Mallaki wani anfani ko cutarwa a gare su ba ko mutuwa ko rayuwa ko kuma tashi daga kabari to ka ce musu kana mai bayyana musu gajiyawar gumakan na su kuma cewa su basu cancanci da a bauta musu ba (ka nunamun abunda suka halitta a bayan kasa ko kuma suna da abokan tarayya a cikin sammai) ko sun halicci wasu daga cikin burujan sama da kasa? ko kuma sun halicci koramai? ko sun samar da dabbobi? ko sun tsirar da bishiyoyi? ko kuma suna da masu taimaka musu a tare da su akan wani abu na halitta da cikin hakan? babu wani abu daga cikin wancan da iqirarin su akan su, ga kuma na wasun su to wannan shi ne dalilin hankali mai yankan hanzari kan cewa kowane abu koma bayan Allah bautarsa batacciya ce. Sannan ya fadi koruwar dalili na nassi sai ya ce: (To kuzo mun da wani littafi kafin wannan) littafin da yake kira kan shirka (Ko kuma wani abunda aka gada na Ilimi) wanda aka gada daga manzanni da suke umarni da hakan kuma abu ne sananne cewa su gajiyayyu ne kan cewa su zo da wani abu daya daga manzanni da dalilin da yake nuna wancan 'A'a dai muna yankewa kuma munsakankace cewa baki dayan manzanni sunyi kira ne zuwa kadaita Ubangijin su kuma ya hane su ga barin shirka da Shi kuma Shine mafi girman abunda aka samo daga gare su na Ilimi) Tafsir Ibn Al-Si'adi:779. Kuma Allah - Madaukakin sarki - Shine Mamallakin mulki ba shi da abokin tarayya a cikin mulkinSa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce: Ka ce:

﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ نُؤْتِي الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءَ وَنَنْزِعُ الْمَلِكَ مِنْ تَشَاءَ وَنُعِزُّ مَنْ

تَشَاءَ وَنُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [آل عمران: ٢٦]

{Yā Allah Mamallakin mulki, Kanā bayar da mulki ga wanda Kake so, Kanā zāre mulki daga wanda Kake so, kuma Kanā buwāyar da wanda Kake so, kuma Kanā kaskantar da wanda Kake so, ga hannunKa alhēri yake. Lalle ne Kai, a kan kōwane abu, Mai tikon yi ne} [Aal Imran: 26] Kuma Allah - Madaukakin Sarki - Ya bayyana cewa cikakken mulki naSa ne a ranar Al-qiyama

﴿يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ

الْقَهَّارِ﴾ [غافر: ١٦]

{ Rānar da suke bayyanannu, bābu wani abu daga gare su wanda yake iya bōyuwa ga Allah, Mulki ga wa ya ke a yau?" Yana ga Allah, Makadaici, Mai tīlastāwa} [Ghafir: 16] Kuma Allah - Madaukakin Sarki - baShi da abikin tarayya a cikin mulkinSa da halittunSa ko bayinSa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ

وَلِيُّ مِّنَ الدُّنْيَا وَكَبِيرُهُ كَبِيرًا﴾ [الإسراء: ١١١]

{Kuma ka ce: Gödiyā ta tabbata ga Allah wanda bai riki dā ba kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulākancin bai kasance a gare Shi ba." Kuma ka girmama Shi, girmamāwa} [al-Isra'a: 111] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ وَتَقْدِيرًا﴾ [الفرقان: ٢]

{wanda Yake da mulkin sammai da kasa kuma bai riki abin haihuwa ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa kuma Ya halitta dukan kowane abu, sa'an nan Ya kaddara shi kaddarāwa} (al-Furqan: 2) To shi ne Mai mulki kuma

duk abunda yake ba Shi ba to abun mallaka ne a gare shi - SWT - kuma Shine Mai halitta kuma duk abnda yake ba Shi ba to shi halitta ne a gare Shi, kuma Shine mai gudanar da al'amari kuma duk wanda ya kasance wannan ne sha'aninsa to ya wajaba a bauta masa kuma bautar waninsa tawaya ce a cikin hankali da kuma shirka duniya da lahira Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصْرَى تَهْتَدُوا قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنْ

الْمُشْرِكِينَ﴾ [البقرة: 130]

{Kuma suka ce: "Ku kasance Yahūdāwa ko Nasāra, kwā shiryu."Ka ce: "A'a akidar Ibrāhīm dai, maikarkata, zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance cikin māsu shirki ba} [al-Baqara: 135] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ

اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ [النساء: 125]

{Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatawa kuma ya bi akidar Ibrāhīm, Yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riƙi Ibrāhīm badādāyi} [al-Nisa'a: 125] Kuma Allah - Madaukakin sarki - Ya bayyana cewa duk wanda yabi wanin tafarkin Annabi Ibrahim ba dadayin Allah - amincin Allah a gare shi- to haƙiqa ya wawaitar da kansa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَنْ يَرْعُبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ

فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ [البقرة: 130]

{Kuma wāne ne yake gudu daga akīdar Ibrāhīm, fāce wanda ya jāhilta ga ransa? Kuma lalle ne, hākīka, Mun zābe shi, a cikin

dūniya, kuma lalle ne shi, a cikin Lāhira, hakīka, yana daga sālihai} [al-Baqara: 130].

9. Allah - Madaukakin Sarki - bai haifa ba kuma ba'a haifeShi ba kuma baShi wani kini ko mai kamancece niya da Shi

Allah - Madaukakin Sarki - bai haifa ba kuma ba'a haifeShi ba kuma baShi wani kini ko mai kamancece niya da Shi, Allah - Madauakaki - Ya ce:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا

أَحَدٌ ۝﴾ [الإخلاص: ١-٤]

{Ka ce: Shi ne Allah Makadañci."(1) Alla shi ne abun nufi da Buqata (2) "Bai haifa ba, kuma ba a haife Shi ba."(3) "Kuma babu daya da ya kasance kini a gare Shi(4)} [al-Ikhlās: 1-4] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ

سَمِيًّا ۝﴾ [مريم: ٦٥]

{Shi ne Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu. sai ka bauta Masa, kuma ka yi hakuri ga bautarsa. Shin kā san wani takwara a gare shi?} [Maryam: 65] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا

يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۝﴾ [الشورى: ١١]

{(Shī ne) Mai kāga halittar sammai da kasa, Ya sanya muku ma'aura daga jinsinku, kuma (Ya sanya) daga dabbōbi maza da mātā, Yanā halitta ku a cikinsu, wani abu bai zama kamar tamkarSa ba, kuma Shī ne Mai ji, Mai gani} [al-shura:11].

10. Allah - Madaukakin Sarki - baYa sauka a cikin wani abu, ko kuma Ya saje da jikin wani abu daga cikin halittunSa

Kuma Shi Allah - SWT - baYa sauka cikin wani jiki kuma baYa kamanceceniya da wani daga cikin halittarSa kuma baya hadewa da komai, wancan saboda Allah Shine Mahalicci kuma duk abunda yake ba Shi ba abin halitta ne, kuma Shine wanzajje kuma duk wanda yake koma bayansa makomarsa shi ne qarewa, kuma kowane abu mulkinSa ne kuma Shine mamallakinSa saboda haka babu wani abu da Allah Yake sauka a cikinsa daga cikin halittarSa kuma babu wani daga cikin halittarSa da yake sauka cikin zatinSa Madauakaki, Kuma Allah - SWT - Shine mafi girman komai kuma mafi girma daga komai Allah - Madaukaki - Yana cewa Yana mai musantawa wadanda suka riya cewa Allah Ya sauka cikin Annabi Isa:

﴿لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَفِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾﴾ [المائدة: ١٧]

{ Lalle haƙiƙa waƙanda suka ce:Lalle Allah Shī ne Masīhu ɗan Maryama," sun kāfirta. Ka ce: "To, wane ne ke iya mallakar wani abu daga Allah, idan Yā nufi Ya halakar da Masīhu ɗanMaryama da uwarsa da wanda yake a cikin kasa gabā ɗaya?" Kuma Allah ne da mallakar sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu, Yanā halitta abin da Yake so. Kuma Allah a kan dukkan kōme, Mai ĩkon yi ne} [al-Ma'ida:17] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَأَيْنَمَا تُولَؤُوا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَسِعَ عِلْمَهُ ﴿١١٥﴾ وَقَالُوا
 أَخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُۥٓ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ قٰنِیْنٌ ﴿١١٦﴾ بَدِيعَ السَّمٰوٰتِ
 وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضٰی أَمْرًا فَإِنَّمَا یَقُولُ لَهُ كُنْ فَیَكُونُ ﴿١١٧﴾﴾ [البقرة: ١١٥-١١٧]

{Kuma Allah dai yake da gabas da yamma sabōda haka, inda duk aka jūyar da ku, to, a can fuskar Allah take. Lalle ne, Allah Mawadāci ne, Mai ilmi.(115) Kuma suka ce: "Allah Yā riki dā." Tsarki yā tabbata a gare Shi! A'a, Shi ne da abin da yake a cikin sammai da kasa, dukansu, a gare Shi, māsu kankan da kai ne.(116) Mai kyautata halittar sammai da kasa, kuma idan Ya hukunta wani al'amari, sai kawai Ya ce masa: "Kasance." Sai ya yi ta kasancewa.(117)} [al-baqara:115-117] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَقَالُوا أَخَذَ الرَّحْمٰنُ وَلَدًا ﴿٨٨﴾ لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ﴿٨٩﴾ تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرٰنِ مِنْهُ
 وَتَنشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ﴿٩٠﴾ أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمٰنِ وَلَدًا ﴿٩١﴾ وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمٰنِ أَنْ يَتَّخِذَ
 وَلَدًا ﴿٩٢﴾ إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتٰی الرَّحْمٰنِ عَبْدًا ﴿٩٣﴾ لَقَدْ أَحْصٰهُمْ وَعَدَّهُمْ
 عَدًّا ﴿٩٤﴾ وَكُلُّهُمْ آتِیْهِ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ فَرْدًا ﴿٩٥﴾﴾ [مریم: ٨٨-٩٥]

{Kuma suka ce Allah ya riqi xa" (88) Lalle ne haķīka kun zo da wani abu mai girman mūni.(89) Sammai sunā kusa su tsattsage sabōda shi, kuma kasa ke kēce kuma duwātsu su fađi sunā karyayyu.(90) Saboda sun sanyawa Allah Xa (91) Alhāli bā ya kamata ga Mai rahama ya riki wani dā.(92) Dukkan wanda yake a cikin sammai da kasa bai zama ba fāce mai jē wa Mai rahama ne yanā bāwā.(93) Lalle ne haķīka Yā lissafe su, kuma ya kidāye su, kidāya.(94) Kuma dukan kōwanensu mai jē Masa ne a Rānar jiyāma yanā shi kadai.(95)} [Maryam: 88-95] kuma

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ [البقرة: ٢٥٥]

Allah Madaukaki ya ce: {Allah, bābu wani Ubangiji fāce Shi, Rāyayye, Mai tsayuwa da kōme, gyangyadi bā ya kāma Shi, kuma barci bā ya kāma Shi, Shi ne da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin kasa. Wane ne wanda yake yin cēto a wurinSa, fāce da izninSa? Yana sanin abin da yake a gaba gare su da abin da yake a bāyansu. Kuma bā su kēwayēwa da kōme daga ilminSa, fāce da abin da Ya so. KursiyyunSa ya yalwaci sammai da kasa. Kuma tsare su bā ya nauyayarSa. Kuma Shi ne Madaukaki, Mai girma} [al-Bakara: 255]. To duk wanda wannan shi ne sha'aninsa kuma wannan shine sha'anin halittarSa to ta yaya zai sauka cikin wani daga cikin su? ko ya dauke Shi a matsayin da? ko ya sanya shi Allah tare da shi?

11-Allah - Madaukakin Sarki - Mai rangwame ne kuma Mai jin kai ga bayinSa shi Yasa ya aiko manzanni kuma Ya saukar da litattafai

Kuma Allah - SWT – Shi Mai rangwame da jin kai ga bayinSa daga cikin rahamarSa ga bayinSa cewa Ya aiko musu manzanni, kuma Ya saukar musu da litattafai; don Ya futar da su daga duffan kafirci da shirka zuwa hasken tauhidi da shiriya.

﴿هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [الحديد: ٩]

Allah - Madaukaki - Ya ce: {Shī ne wanda ke sassaukar da āyōyi bayyanannu ga BāwanSa, dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske, kuma lalle Allah hakīka Mai tausayi ne gare ku, Mai jin kai} [al-Hadid: 9] Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ [الأنبياء: ١٠٧]

{Kuma ba Mu aike ka ba fāce dōmin wata rahama ga talikai} [al-anbiya: 107] Kuma Allah Yayi umarni ga ManzonSa da ya bada labari ga bayi cewa Shi Mai gafara ne kuma Mai jin kaine, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿*نَبِيُّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْعَفْوَُ الرَّحِيمُ﴾ [الحجر: ٤٩]

{Ka bai wa bāyiNa lābari cēwa lalle ne Ni, Mai gāfarane, Mai jin kai} [al-Hijr: 49] Kuma daga cikin jin qanSa da rahamarSa Shine wanda Yake yaye cuta kuma Yake saukar Al-khairi ga bayinSa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَأَن يَمَسَّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ﴾

﴿يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْعَفْوَُ الرَّحِيمُ﴾ [يونس: ١٠٧]

{Kuma idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai yāyē ta fāce shi, kuma idan Yanā nufin ka da wani alhēri, to, bābumai mayar da falalarSa. Yanā sāmun wanda Yake so daga cikin bāyinSa da shi. Kuma Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai} [Yunus: 107]

12. Allah Shine Ubangiji Mai jin kai Shi kadai wanda Shine zai yi hisabi ga halittu a ranar Al-qiyama lokacin da zai tashe su baki dayansu daga kaburburansu, saboda Ya sakawa kowanne mutum da aikin da yayi na Al-kairi ko sharri, saboda duk wanda yayi aiki nagari kuma yana mai imani to yana da ni'ama matabbaciya, kuma duk wanda ya kafirta kuma yayi mummunan aiki to yana da azaba mai girma a lahira.

Allah Shine Ubangiji Mai jin kai Shi kadai wanda Shine zai yiwa halittu hisabi a ranar Al-qiyama lokacin da Ya tashe su baki dayansu daga kaburburansu, kuma Ya sakawa kowane mutum da abunda ya aikata na Al-kairi ko sharri saboda duk wanda ya aikata ayyuka nagari kuma yana mumuni to yana ni'ima madawwamiya kuma duk wanda ya kafurta kuma yayi aiki mummuna to yana da azaba mai girma a ranar Al-qiyama saboda yana cikar adalcin Allah - SWT - da hikimarSa da rahamarSa ga halittarSa cewa Ya sanya wannan duniya gidan aiki kuma Ya sanya gida na biyu shi ne gidan sakamako da hisabi da lada; har wanda ya kyautata ya samu sakamakon kyautatawa kuma wanda ya munana da azzalumi da Mai ta'addanci uqubar barnarsa da kuma zaluncin sa; kuma saboda cewa wannan al'amari sau da yawa wasu rayukan suna nisanta hakan saboda Allah Ya kafa dalilai masu yawa da suke nuna cewa Lallai tashin Al-qiyama gaskiya ne babu kokwanto a cikinsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ

الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيٍ الْمَوْتَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾ [فصلت: ٣٩]

{Kuma akwai daga äyöyinSa cewa lalle kai kanã ganin kasã kēkasasshiya, to, idan Mun saukar da ruwa a kanta, sai ta

girgiza kuma ta kumbura. Lalle wannan da Ya rāya ta, hakīka, Mai rāyar da matattu ne. Lalle Shī Mai ĩkon yi ne a kan kōwane abu} [Fussilat: 39] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبُعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نُّرَابٍ ثُمَّ مِّن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عِلْقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُّخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لَكُمْ يُعَلِّمُ مِمَّن بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَىٰ الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأُنْتَبَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾﴾ [الحج: ٥]

{Ya ku mutāne! Idan kun kasance a cikin shakka a Tāshin jiyāma, to, lalle ne Mū, Man halittaku daga turbaya, sa'an nan kuma daga gudājin jini, sa'an nan kuma daga taōka wadda ake halittāwa da wadda ba a halittawa dōmin, Mu bayyana muku. Kuma Munā tab batar da abin da Muke so a cikin mahaifa zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma Munā fitar da ku kunā jāřiri, sa'an nan kuma dōmin ku kai ga cikar karfinku. Kuma daga cikin ku akwai wanda ke mutuwa, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaskancin rāyuwa dōmin kada ya san kōme a bāyan ya sani. Kuma kanā ganin kasa shiru, sa'an nan idan Muka saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura, kuma ta tsirar da tsirrai daga kōwane nau'i mai ban sha'awa} [al-Hajji: 5] Sai Allah Ya tunatar a cikin wadan nan ayoyin dalilab hankali guda uku da suke nuni kan tashin Al-qiyama su ne:

1. Lallai cewa mutum Allah ne Ya halicce shi tun farko daga turbaya kuma wanda ya halicce shi daga turbaya zai iya mayar da halittarsa zuwa rayuwa lokacin da yake turbaya.

2. Lallai cewa wanda Ya halicci mutum daga maniyyi yana iya dawo da mutum zuwa rayuwa bayan mutuwarasa.

3. Lallai cewa wanda ya raya kasa da ruwa bayan mutuwarata Yana iya raya mutane bayan mutuwarasu, kuma a cikin wannan aya akwai dalili mai girma kan mu'ajizar Al-qur'ani saoda ta yaya wadan nan ayoyin suka hadu -kuma basu da tsawo-dalilan Hankali guda uku futattu kan babbar mas'ala.

Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّاعِلِينَ﴾

[إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٣١﴾] [الأنبياء: ١٠٤]

{A rānar da Muke naɗe sāma kamar nedēwar takarda ga abūbuwan rubūtāwa kamar yadda Muka fāra a farKon halitta Muke māyar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aikatāwa} [al-Anbiya: 104] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظْمَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾ قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي

أَنْشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾﴾ [يس: ٧٨-٧٩]

{Kuma ya buga Mana wani misāli, kuma ya manta da halittarsa, ya ce: "Wāne ne ke rāyar da kasūsuwa alhāli kuwa sunā rududdugaggu?" Ka ce: "Wanda ya kāga halittarsu a farkon lōkaci Shī ke rāyar da su, kuma Shi, game da kōwace halitta, Mai ilmi ne} [Yasin: 78] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءُ بَدَلَهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّلَهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ

ضَحَلَهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَلَهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ

أَرْسَلَهَا ﴿٣٢﴾﴾ [النازعات: ٢٧-٣٢]

{Shin, kū ne mafi wuyar halitta ko sama? Allah Ya gina ta.(27) Ya daukaka rufinta, sa'an nan Ya daidaita ta.(28) Kuma

Ya duhuntar da darenta, kuma Ya fitar da hantsinta.(29) Kuma Qasa bayan haka Muka sanya ta Dunqulalliya (30) Ya fitar da ruwanta daga gare ta da makiyãyarta.(31) Kuma Duwatsu Muka kafe su (32)} [al-Nazi'at: 27-32] sai Allah Yayi bayanin cewa halittar dan Adam bata fi wahalar halittar sama da kasa ba da abunda yake cikin su kuma Shi mai iko ne kan Ya halicci sammai da kasa kuma bai gajiya ba kan ya maida halittar mutum nan gaba.

13. Allah - Madaukakin Sarki - Ya halicci dan Adam daga turbaya, kuma Ya sanya zurriyarsa tana yaduwa bayansa, saboda mutane a asalisu daidai suke, kuma babu banbanci a tsakanin jinsi da jinsi ko kuma mutane kan mutane sai da tsoron Allah.

Allah - Madaukakin Sarki - Ya halicci dan Adam daga turbaya, kuma Ya sanya zurriyarsa tana yaduwa bayansa, saboda mutane a asalisu daidai suke, kuma babu banbanci a tsakanin jinsi da jinsi ko kuma mutane kan mutane sai da tsoron Allah.

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ

أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ [الحجرات: ١٣]

{Yã kũ mutãne! Lalle ne Mũ, Mun halitta ku daga namiji da mace,kuma Muka sanya ku dangõgi da kabĩlõli, dõmin ku san jũna. Lalle mafiffĩcinku daraja a wurin Allah, (shĩ ne) wanda yake mafiffĩcinku a takawa. Lalle nẽ Allah Masani ne, Mai kididdigẽwa} [al-Hujurat: 13] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَرْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أَنْثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنْقِضُ مِنْ عُمْرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ﴾ [فاطر: ١١]

{Kuma Allah ne Ya halitta ku daga turbāya, sa'an nan daga digon maniyyi, sa'an nan Ya sanya ku surkin maza da mātā. Kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da saninSa, kuma bā zā a rāyar da wanda ake rāyarwa ba, kuma bā zā a rage tsawon ransa ba fāce yanā a cikin Littāfi. Lalle, wancan mai sauki ne ga Allah} [Fadir: 11] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلٍ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَاعْلَمَكُمْ تَعْلَمُونَ﴾ [غافر: ٦٧]

{Shī ne Wanda Ya halitta ku daga turbāya, sa'an nan daga maniyyi, sa'an nan daga sāren jini, sa'an nan Ya fitar da ku kunā jārīri, sa'an nan dōmin ku isa ga cika karfinku sa'an nan dōmin ku kasance tsōfaffi, kuma daga cikinku, akwai wanda ake karbar ransa a gabānin haka, kuma dōmin ku isa ga ajali ambatacce, kuma dammāninku ko zā ku hankalta} [Ghafir: 67] Kuma Allah – Madaukaki - Yai bayani cewa Shine wanda Ya halicci Annabi Isa da Umarnin kasance kamar yadda Ya halicci Adam daga kasa da umarnin kasance, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ ۖ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ﴾

{Lalle ne misālin Īsā a wurin Allah kamar misālin Ādama ne, (Allah) Yā halitta shi daga turbāya, sa'an nan kuma Ya ce masa: "Ka kasance: "Sai yana kasancewa} [Aal Imran: 59] kuma ya gabata na fada a sakin layi na (2) cewa Manzon Allah - SAW - yayi bayanin cewa mutane daidai suke kuma babu wani fifiko akan wani sai da tsoron Allah.

14. Kuma kowane yaro ana haifarsa ne akan fidra

Kuma kowane yaro ana haifarsa ne kan turba, Allah – Madaukaki - Ya ce: {Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini, kanā mai karkata zuwa ga gaskiya, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah, wannan shī ne addini madaidaici kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba} Kuma Hanifiyya ita ce tafarkin Anabi Ibrahim - amincin Allah a gare shi-, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ [النحل: ١٢٣]

{Sa'an nan kuma Muka yi wahayi zuwa gare ka (cēwa), "Ka bi aƙīdar Ibrahim, mai karkatā zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba} [al-Nahl: 123] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Babu wani yaro face an haife shi kan turba ne sai dai iyyensa su mayar da shi bayahude ko banasare ko bamajuse kamar yadda kosashiyar dabba shin zaku" Sannan Abu Huraira -Allah Ya yarda da shi- ya ce:

﴿فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ

ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ [الروم: ٣٠]

{ka tsaida fukarka ga addini mikakke, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah, wannan shī ne addini madaidaici kuma amma mafi yawan

mutāne ba su sani ba} [al-rum: 30] Sahih Al-Bukhari: 4775 Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Ku saurara Ubangiji na Ya umarce ni da in sanar da ku abunda baki sani ba daga cikin abunda Ya sanar da ni a wannan rana tawa dukkan dukiyar da na bawa bawa to halal ce, kuma lallai Ni Na halicci bayi Na akan turbar gaskiya baki dayansu sai dai cewa wasu shaidanu sun zo musu sun kautar da su daga kan Addininsu suka haramta musu abunda Na halatta musu suka umarce su da suyi shirka da Ni abun da ban saukar musu da wani dalili ba" Muslim ne ya rawaito shi 2865.

15. Kuma babu wani mutum da aka haifeshi da sabo ko ya gaji sabon waninsa

Babu wani mutum da aka gaifeshi da zunubai ko kuma ya gaji zunubai daga waninsa, kuma Allah - Madaukaki - Ya bamu labarin cewa Annabi - amincin Allah a gare shi- yayin da ya saba umarnin Allah kuma ya ci bishiya shi da matarsa cewa shi yayi nadama kuma ya tuba ya roqi Allah gafara sai Allah Ya kimsa masa wasu kalmomi kyawawa sai ya fade su sai Allah Ya karbi tubansu, Allah – Madaukaki - Ya ce:

﴿وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾ فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾ فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾ قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾﴾ [البقرة: ٣٥-٣٨]

{Kuma Muka ce Ya kai Adam ku zauna kai da matar ka cikin Aljanna kuma kuci daga cikinta duk yanda kuka so amma kada ku kusanci wannan itaciya to sai ku zamanto cikin azzalumai

(35) Sai Shaidan ya talālābantar da su ga barinta, sai ya fitar da su daga abin da suka kasance a cikinsa, kuma Muka ce: ku sauko Sāshenku nā makiyi ga sāshe, kuma kuna da a cikin kasa matabbata da jin dādi zuwa wani lōkaci." (36) To take sai Adam yakarbi kalmomi daga Ubangijinsa to take sai ya karbi tubansa lallai shi ne mai yawan karbar tuba ne kuma mai rahma.(37) Muka ce: "Ku ku sauka daga gare ta gabā daya. To, imma lalle shiriya ta je muku daga gare Ni, to, wanda ya bi shiriya ta to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin bakin ciki(38) } [al-Baqara: 35-38] Kuma a lokacin da Allah Ya karbi tuban Annabi Adam - amincin Allah a gare shi- babu sauran wani zunubi a kansa kuma daga nan ma cewa zurriyarsa basu gaji komai ba na zunubin tuni ya gushe da tuban kuma asali cewa mutum baya daukan laifin waninsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ أَبْعَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ﴾ [الأنعام: ١٦٤]

{Kuma ba'a bawa ko wane rai sai abunda ya aikata, kuma wani rai baya daukan laifin wani rai, sannan kuma makomarku zuwa Ubangijinku ce sai ya baku labarin abunda kuke sabani a cikinsa} [al-an'am 164] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مَنْ أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ [الإسراء: ١٥]

{Wanda ya nēmi shiryuwa, to, ya nēmi shiryuwa ne dōminkansa kawai kuma wanda ya bace, to, ya bace ne a kansa kawai kuma rai mai dāukar nauyi bā ya dāukar nauyin wani ran, kuma ba Mu zama māsu yin azāba ba, sai Mun aika wani Manzo} [al-Israa: 15] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِمْلِهَآ لَا يُحْمَلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ﴾ [فاطر: ١٨]

{Kuma wani rai mai daukar nauyi, bai daukar nauyin wani rai. Kuma idan ran da aka nauyaya wa kāya ya yi kira (ga wani mataimaki) zuwa ga kāyansa, bā zā a dauki kōme ba daga gare shi, kuma kō dā (wanda ake kiran) yā kasance makusancin zumunta ne. Kanā gargadi kawai ne ga wadanda ke tsoron Ubangijinsu a fake, kuma suka tsayar da salla. Kuma wanda ya tsarkake, to, yanā tsarkaka ne dōmin kansa. Kuma zuwa ga Allah kawai makōma take} [Fadir: 18].

16. Kuma manufa na halittar mutane ita ce bautar Allah shi kadai

Manufar halittar mutane ita ce bautar Allah Shi kadai, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْحِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

{Kuma Ban halitta aljannu da mutāne ba sai dōmin su bauta Mini} [al-Zariyat: 56]

17. Musilunci ya karrama mutum -maza da mata- kuma ya dauke masa baki dayan haqqoqinsa, kuma ya sanya shi abun tambaya akan baki dayan sauran zaxuxukansa, da ayyukansa da kuma Tasarrufinsa, kuma ya dora masa nauyin kowane irin aiki da zai cutar da kansa ko ga wani akansa

Musulunci ya karrama mutum -maza da mata- saboda Allah - Madauakaki - Ya halicci mutum saboda ya zamanto halifanSa a bayan kasa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً...﴾ [البقرة: ٣٠]

{Ka tuna lokacin da Ubangijinka Ya ce da Mala'iku lallai ni zan sanya halifaNa a bayan kasa} [al-Baqara: 30] Kuma wannan

karramawar ta hade baki dayan 'Yan Adam, Allah - Maxaukaki - Ya ce:

﴿وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ

وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾ [الإسراء: ٧٠]

{Kuma lalle ne Mun girmama 'yan Adam, kuma Muka dauke su a cikin kasa da tēku kuma Muka azurta su daga abūbuwa māsu dādī kuma Muka fifita su a kan māsu yawa daga wadanda Muka halitta, fifitāwa} [al-Isra'a: 70] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾ [التين: ٤]

{Lalle ne, Mun halitta mutum a cikin mafi kyawon tsayuwa} [al-Teen: 4] Kuma Allah Ya hana mutum ya sanya kansa mai bi qasqantacce ga wani abun bauta ko abun bi ko da'a koma bayan Allah, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَشَدُّ

حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعَذَابِ إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَعَتْ بِهِمْ

الْأَسْبَابُ﴾ [البقرة: ١٦٥-١٦٦]

{Kuma akwai daga mutāne wanda yake rikon kināye, baicin Allah, suna son su, kamar son Allah, kuma wadanda suka yi ĩmāni ne mafiya tsananin so ga Allah. Kuma dā wadanda suka yi zālunci, suna ganin lōkacin da zā su ga azāba, da cewa lalle ne karfi ga Allah yake duka, da cēwa lalle ne Allah Mai tsananin azāba ne} [al-Baqara: 165-166] Kuma Allah - Madaukakin Sarki - Ya bayyana cewa cikakken mulki nasa ne a ranar Al-qiyama:

﴿قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ ۗ بَلْ كُنتُمْ تَجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَندَادًا وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٣﴾﴾ [سبأ: ٣٢-٣٣]

{Makangara suka ce wa maraunana: Ashe, mū ne muka kange ku daga shiriya a bāyan ya zo muku? Ā, a' kun dai kasance māsu laifi." (32) Kuma maraunana suka ce wa makangara. "Ā'a, (ku tuna) mākircin dare da na rāna a lōkacin da kuke umurnin mu da mu kāfirta da Allah, kuma mu sanya Masa abōkan tārayya." Kuma suka assirtar da nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Kuma Muka sanya kukumma a cikin wuyōyin waƙanda suka kāfirta. Lalle, bā zā a yi musu sakamako ba fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa(33)} [Saba'i:32-33] Kuma daga cikas adalcin Allah - SWT - a ranar Alqiyama cewa zai dora alhaki ga masu da jagororin da suka batar da zunuban wadan da suka batar da su ba tare da ilimi ba, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٢٥﴾﴾ [النحل: ٢٥]

{Dōmin su dāuki zunubansu cikakku a Rānar jiyāma, kuma daga zunuban waƙanda suke batarwa bā da wani ilmi ba. To, abin da suke dāuka na zunubi ya mūnana} [al-Nahl: 25] kuma Allah Ya lamincewa mutum baki dayan haqqoqinsa a duniya da lahira, kuma mafi girman haqqoqin da Allah da Musulunci ya lamunce kuma ya bayyana su ga mutane haqqin Allah kan mutane da haqqin mutane kan Allah. An rawaito daga Mu'az -

Allah Ya yarda da shi- ya ce: Na kasance abayan Annabi - SAW - munyi goyo sai ya ce: "Yakai Mu'az ko kasan haqqin Allah akan bayinSa da haqqin bayi akan Allah sai nace: A'a sai ya ce: " Haqqin Allah akan bayi shi ne su bauta maSa kuma kada suyi masa shirka: sannan yayi tafiya wani lokaci sai ya ce: "Ya kai Mu'az" sai nace: Amsawarka bayan Amsawa sai ya ce: "Shin kasan haqqin bayi akan Allah? wanda idan suka aikata wancan bazaiyi musu azaba ba" Sahih Al-Bukhari: 6840 Kuma Musulunci ya lamunce ga mutum Addininsa na gaskiya da zuriyarsa da dukiyarsa da mutuncinsa Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Ka ce lallai Allah Ya haramta a gare ku jinnanenku da dukiyoyinku da mutuncinku kamar haramcin wannan ranar taku a cikin wannan watan naku a wannan garin naku" Sahih Al-Bukhari: 6501 Kuma haqiqa Manzon Allah - SAW - ya bayyana wannan alkawarin mai girma a cikin hajjin bankwana wanda ya halarta a tare da sama da Sahabi dubu, kuma ya maimaita wannan ma'anar kuma ya qarfafata a ranar Layya a hajiin bankwana" Kuma musulunci ya sanya mutum ya zamanto mai daukar nauyin sauran zabubbukansa da ayyukansa da kuma tasarrufinsa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَبْعَهُ فِي عُنُقِهِ ۗ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ

مَنْشُورًا﴾ [الإسراء: ١٣]

{Kuma kowane mutum mun lazamta masa wani littafinsa a wuyansa, kuma za'a futo da shi a ranar Alkiyama wani littafi da zai gamu da shi an yada shi, ka karanta Littafinka ya isheka yiwa kanka da kanka Hisabi} [al-Isra'a: 13] Ai abunda ya aikata na Al-kairi ko sharri da Allah Ya sanya shi yana lizimtarsa kuma

baya iya wuce shi zuwa waninsa, saboda ba za'a yi masa hisabi ba da aikin waninsa, kuma ba za'a yiwa waninsa hisabi ba da aikinsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدْحًا فَمَلَقِيهِ﴾ [الانشقاق: ٦]

{Ya kai mutum! Lalle ne kai mai aikin wahal da kai ne zuwa ga Ubangijinka, wahala mai tsanani, To, kai mai haɗuwa da Shi ne} [al-Inshiqaq: 6], kuma Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ﴾ [فصلت: ٤٦]

{Wanda ya aikata aiki na kwarai to saboda kansa ne, kuma wanda ya mūnanā, to, yanā akansa. Kuma Ubangiwinka, bā Mai zālunci ga bāyinSa ne ba} [Fussilat: 46] Kuma Musulunci yana dorawa mutum nauyin kowane aiki, ai aikin da ya cutar da kansa ko ya cutar da wasu, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهِ عَلَى نَفْسِهِ ۚ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ [النساء: ١١١]

{Kuma wanda ya yi tsirfanci zunubi, to yanā tsirfarsa ne a kan kansa kawai. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima} [al-Nisa'a: 111] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَن قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ﴾ [المائدة: ٣٢]

{Saboda wancan ne muka wajabtawa Bani Isra'ila cewa duk wanda ya kashe wani rai ba tare da ya kashe wani ba ko yayi barna a bayan kasa to kamar ya kashe mutane ne baki daya kuma duk wanda ya raya ta to kamar ya raya mutane ne baki dayan su, kuma hakika manzanninMu sunzo musu a ayoyinMu bayyanannu sannan mafi yawa daga cikinsu masu barna ne

bayan nan} [Al-Ma'ida: 32] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Ba wani rai da za'a kashe akan zalunci sai idan ya kasance dan Annabi Adam na farko yana da alhaki a cikin sadomin shi ne wanda ya sunnata kisa". Sahih Muslim: 5150.

18. kuma ya Sanya namiji da mace daidai da daidai wajen daukar alhakim aikinsu da kuma sakamako da bada lada

Musulunci yasanya mata da maza daidai wajen aiki da kuma daukar nauyi da sakamako da lada, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا﴾ [النساء: ١٢٤]

{Kuma wanda ya yi aiki daga ayyukan kwarai, namiji ne ko kuwa mace, alhāli kuwa Yanã mūmini, to, waɗannan sunã shiga Aljanna kuma bã zã a zālunce su da gwargwadon hancin gurtsun dabĩ no ba} [al-Nisa'a: 124] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ

أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ [النحل: ٩٧]

{Wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō kuwa mace, alhāli yanã mūmini, to, hakīka Munã rāyar da shi, rāyuwa mai dādi. Kuma hakīka Munã sākã musu lādarsu da mafi kyāwun abin da suka kasance sunã aikatāwa} [al-Nahl: 97] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ

فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ [غافر: ٤٠]

{Wanda ya aikata mummunan aiki to, ba za a sākã masa ba fāce da misālinsa, kuma wanda ya aikata aiki na kwarai daga

namiji kō mace alhāli kuwa shī mūmini ne, to, waḍannan sunā shiga Aljanna, anā ciyar da su a cikinta, bā da lissāfi ba} Ghafir: 40] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنِينَ وَالْقَنَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَشِيعِينَ وَالْخَشِيعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّامِينَ وَالصَّامَاتِ وَالْحَافِظِينَ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب: ٣٥]

{Lalle, Musulmi maza da Musulmi mātā da muminaɪ maza da muminaɪ mātā, da māsu tawāli'u maza da māsu tawāli'u mātāda māsu gaskiya maza da māsu gaskiya mātā, da māsu hakuri maza da māsu hakuri mātā, da māsu tsōron Allah maza da māsu tsōron Allah mātā, da māsu sadaka maza da māsu sadaka mātā, da māsu azumi maza da māsu azumi mātā da māsu tsare farjōjinsu maza da māsu tsare farjōjinsu mātā, da māsu ambaton Allah da yawa maza da māsu ambatonsa mātā, Allah Ya yi musu tattalin wata gāfara da wani sakamako mai girma} [al-Ahzab: 35].

19. Musulunci ya karrama mace, kuma ya sanya mata su zamanto abokan tafiyar maza, kuma ya lazamtawa mazan ciyar da su idan ya kasance yana da iko, saboda haka ya wajaba uba ya ciyar da diyarsa, haka uwa akan danta idan ya kasance ya balaga kuma yana da Iko, haka mata akan mijinta

Kuma Musulunci ya dauki mata a matsayin 'yan uwan maza manzon Allah - tsira da Amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce "Lallai Mata 'yan Uwan maza ne" Tirmizi da Ahmad suka rawaito shi (113) Kuma yana daga cikin Karramawar da Allah Yayiwa mace cewa Musulunci ya wajabta ciyar da uwa akan

danta idan yana da iko Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Hannun da ya bayar shi ne a sama kuma ka fara da mahaifiyarka da mahaifinka da 'yar uwatka sannan mafi kusancin ka" Imam Ahmad ya ruwaito shi Kuma bayanin matsayin iyaye zai zo in Allah Ya so a sakin layi lamba ta (29) Kuma yana daga cikin karramawar da Musulunci yayiwa mace cewa an wajabtawa miji ciyar da matarsa idan ya kasance zai iya, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۖ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ

اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَاءً آتَاهَا سَيِّجَعُلَ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرِ يُسْرًا ﴿٧﴾ [الطلاق: ٧]

{Sai mawadāci ya ciyar daga wadātarsa kuma wanda aka kuntata masa arzikinsa, to, sai ya ciyar daga abin da Allah Ya bã shi. Allah bã Ya kallafa wa wani rai fāce abin da Ya bã shi. Allah zai sanya sauƙi a bãyan tsanani} [al-Dalaq:7] Kuma wani mutum ya tambayi Annabi - SAW - maye haqqin mace akan mijinta ya ce: "Ka ciyar da ita idan kaci kuma ka tufatar da ita idan kayi tufa, kuma kada daketa a fuska kuma kada ka ci nata mutunci" Imam Ahmad ya ruwaito shi. Kuma Manzon Allah - SAW - ya ce: Yana mai bayanin wasu haqqoqin mata kan mazajensu "Kuma suna da haqqin ciyarwa da tufatarwa akan ku gaawrgawadon iko" Sahih Muslim. Kuma Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Ya ishi mutum laifi ya tozarta wanda yake ciyarwa" Imam Ahmad ya ruwaito shi. Kuma Khaddabi ya ce: Fadinsa "Wanda yake ciyarwa: Yana nufin wanda ya zama dole ya ciyar da shi kuma ma'ana kamar shi ya ce ga wanda yake sadaka kada kayi sadaka ba da abunda ya ragu ba na abincin iyalanka don kana neman lada; sai abun ya juye alhaki idan ka tozarta su" Kuma yana daga cikin girmamawa da Musulunci

yayiwa mace lallai cewa ya wajabta masa ciyar da diya kan ubanta, Allah - Madaukakiin Sarki - Ya ce:

﴿ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنَمِّمَ الرِّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا... ﴾ [البقرة: ٢٣٣]

"Iyaye Mata suna shayar da 'Ya'ansu shekara biyu cikakku ga wanda yake son cikar shayarwa kuma yana kan wanda aka haifa Masa ya ciyar da su da kuma tufatar da su gwargwadon iko} [al-Baqara: 233] Sai yayi bayani cewa lallai ne yana kan uba wanda aka haifa masa yaro ya ciyar da shi da tufatar da shi gwargwadin iko, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿...فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ... ﴾ [الطلاق: ٦]

{To idan suka shayar muku to ku basu ladan su} [al-Dalaq: 6] Sai Allah Ya wajabta ladan shayar da yaro kan mahaifi; sai hakan ya nuna cewa ciyarwar da akan mahaifinsa take kuma yaro ya hade mace da namiji kuma ya zo a cikin hadisi mai zuwa dalilin da yake nuna wajabcin ciyar da mata da 'ya'yamta a kan uba. Saboda an rawaito daga Nana Aisha -Allah Ya yarda da ita- cewa Hindu ta ce da manzon Allah - SAW - lallai Abu Sufyan mutum ne mai kauro saboda haka ina da buqatar in riq'a daukar wani abu daga dukiyarsa sai ya ce: "Ki dauki abunda zai isheki ke da danki daidai gwargwado" Bukhari ne ya rawaito shi. Kuma Annabi yayi bayanin falalar ciyar da 'ya'ya mata da 'yan uwa mata sai Manzon Allah - SAW - ya ce: "Duk wanda ya raini 'yan mata biyu ko uku ko 'yan mata biyu ko uku har sukai aure ko ya mutu ya barsu to ni da shi zamu shiga Al-janna kafada da kafada, sai yai nuni da yatsunsa na nuni da na tsakiya" Al-silsila Al-Sahiha: 296.

20. kuma mutuwa ba karewa bace ta har abada, a'a ita wata tafiya daga gidan aiki zuwa gidan sakamako, kuma mutuwa yana samun jiki da ruhi, mutuwar ruhi ita ce rabuwar ruhi daga jiki, sannan kuma ya dawo zuwa jinkin bayan tashin Al-qiyama, kuma ruhi baya tafiya zuwa wani jikin bayan mutuwa, kuma baya sake tsiruwa a wabi jikin daban

Mutuwa ba ita ba ce qarewa ta har abada Allah - Madukaki - Ya ce: Ka ce:

﴿قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ﴾ [السجدة: ١١]

{Mala, ikin mutuwa ne. wanda aka wakkala a gare ku, shi ne ke karɓar rāyukanku. Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku} Mutuwa ba ita ba ce qarewa ta har abada, kuma mutuwa tana samun jiki ne da ruhi kuma mutuwar Ruhi shi ne futarsa daga jiki sannan ya dawo zuwa gare shi bayan Tashin Al-qiyama, Allah Madaukakin Sarki - Ya ce:

{Allah ne ke karɓar rāyuka a lōkacin mutuwarsu, da waɗannan da ba su mutu ba, a cikin barcinsu. Sa'an nan Ya riƙe wanda Ya hukunta mutuwa a kansa kuma Ya saki gudar, har zuwa ga ajali ambatacce. Lalle a cikin wancan, haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin tunāni} [al-Zumar: 42] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Lallai ruhi idan aka karbe shi yana bin Ido" Muslim ne ya rawaito shi 920. Kuma bayan mutuwa mutum daga gidan aiki yana tafiya zuwa gidan sakamako, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ وَبَعَدُوا أَلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ

بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ﴾ [يونس: ٤]

{zuwa gare Shi makõmarku take gabã daya, wa'adin Allah gaskiya ne. Hakĩka, Shi ne Yake fara halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita dõmin Ya sãka wa waɗanda suka yi ãmãni kuma suka aikata ayyukan kwarai da ãdalci, kuma waɗanda suka kãfirta sunã da abin sha daga ruwan zãfi, da azãba mai raɗaɗi, sabõda abin da suka kasance sunã yi na kãfirci} [Yunus: 4]

Kuma rai baya tafiya zuwa wani jikin bayan mutuwa kuma baya komawa cikin wani saboda haka da'awar komawar rai cikin wani hankali ma ba zai dauke shi ba ko ji kuma ba'a samu wani dalili da yake nuna wannan aqida ba daga Annabawa - amincin Allah a gare su -.

21, kuma Musulunci yana kira ne zuwa imani da jigajigan imani manya, kuma shi ne imani da Allah da Mala'ikunsa da imani da litattafan Allah kamar Al-taura da Linjila da Zabura -kafin jirkita su- da kuma Al-qurani, da kuma imani da bai dayan Annabawa da Manzanni -Amincin Allah a gare su- kuma yayi imani da cika makin su shi Annabu Muhammadu Manzon Allah cikamakin Annabawa da Manzanni da Kuma imani da ranar Lahira kuma ya sani cewa rayuwar duniya da ita ce karshe da kuma da halittu sun zama tsantsar wasa kuma imani da hukuncin Allah da kaddarara

Musulunci yana kira zuwa imani da babban tushen imani wanda baki dayan Annabawa da Manzanni sukai kira akansa - amincin Allah a gare su- kuma su ne:

Na farko: Imani da Allah cewa shi ne Ubangiji kuma Mahalicci kuma Mai Azurtawa kuma Mai gudanar da wannan halitta kuma cewa shi kadai ya ke wanda ya cancanci ibada kuma cewa bautar waninsa batacciya ce kuma kowane abun bauta in ba shi ba to barna ne kuma ibada bata cancanci wani

sai shi kuma ibada bata inganta ba sai a gare shi, kuma bayanin wannan mas'alar ya gabata a sakin layi na (8)

Kuma Allah - SWT - Ya fadi waxan nan manyan gishikai a cikin ayoyi masu yawa daban daban a cikin Al-qur'ano mai girma daga cikin su fadin Allah – Madaukaki -:

﴿عَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: ٢٨٥]

"Mun ji kuma mun yi dā'a; (Muna nēman) gāfararKa, yā {Manzon Allah yā yi īmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi īmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin daya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce: Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take} [al-Baqara: 285] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَءَاتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَءَاتَى الزَّكَاةَ وَالْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ﴾ [البقرة: ١٧٧]

{Bai zama addini ba dōmin kun jūyar da fuskōkinku wajen gabas da yamma, kuma amma addini shi ne ga wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira da malā'iku da Littattafan sama da Annabāwa, kuma ya bāyar da dūkiya, akan yana son ta, ga mai zumunta da marāyu da matalauta da dān hanya da māsu

rõko, kuma a cikin fansar wuya, kuma ya tsayar da salla, kuma ya bãyar da zakka, da mãsu cika alkawari idan sun kulla alkawarin da mãsu hakuri a cikin tsanani da cõta da lõkacin yãki. Wadannan su ne suka yi gaskiya. Kuma wadannan su ne mãsu takawa} [al-Baqara: 177] Kuma Allah - Madaukaki - Yayi kira zuwa imani da wadan nan ginshikan kuma Ya bayyana cewa duk wanda ya kafirta da su to haqiqua ya bata bata mai nisa Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ رَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ
 الَّذِي أَنزَلَ مِن قَبْلُ ءَ وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ءَ وَكُتُبِهِ ءَ وَرُسُلِهِ ءَ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ
 ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ [النساء: ١٣٦]

{Yã kũ wadanda suka yi ãmãni! Ku yi ãmãni da Allah da Manzonsa, da Littãfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littãfin nan wanda Ya saukar daga gabãni. To, wanda ya kãfirta da Allah da malã'ikunSa, da LittattafanSa, da ManzanninSa, da Rãnar Lãhira, to, lalle ne yã bace, bata mai nãsa} [al-nisa'a: 136] Kuma ya zo a cikin hadisin Umar Bn Khaddab -Allah Ya yarda da shi- ya ce: "Wata rana muna zaune a wajen manzon Allah - SAW - wata rana sai wani mutum ya bullo mana mai tsananin farin kaya mai tsananin baqin gashin kai kuma ba'a ganin alamar tafiya tare da shi kuma babu wanda ya san shi daga cikin mu, har ya zauna a gaban Manzon Allah - SAW - sannan ya jingina guiwoyinsa zuwa Guiwoyinsa sannan ya dora hannayensa akan cinyoyinsa kuma ya ce: ya Muhammad bani labarin game da Musulunci sai Manzon Allah - SAW - ya ce: Ka tsaida sallah ka bada zakka kuma kayi Azumin watan Ramadana da hajjatar dakin Allah idan kasamu lko" ya ce: Kayi gaskiya ya ce: sai muka yi mamaki yana

tambayarsa kuma yana gasgatashi ya ce: to ka bani labari game da Imani ya ce: "Ka yi Imani da Allah da Mala'ikunSa da litattafanSa da ManzanninSa da Ranar lahira da Imani da kaddara alkairinsa da sharrinsa" ya ce: kayi gaskiya, ya ce: to ka bani labarin kyautatawa ya ce: "ka bautawa Allah kamar kana ganinSa saboda in baka ganinsa Shi Yana ganinka" Sahih Muslim: 8 A cikin wannan hadisin Mala'ika Jibril - amincin Allah a gare shi- ya zo wajen manzon Allah – SAW - kuma ya tambaye shi dangane da kingishikan Musulunci kuma sune: Musulunci da imani da Kyautatawa sai Manzon AllaH - SAW - ya amsa masa, sannan Manzon Allah - SAW - ya bawa sahabbansa labari cewa wannan Mala'ika Jibril ne wanda ya zo musu don ya sanar da su Addininsu saboda wannan musuluncin saqon Allah ne wanda Mala'ika Jibril - amincin Allah a gare shi - ya kawo kuma ya isar da shi ga mutane, Manzo - SAW - da Sahabban sa -Allah ya yarda da su- suka kiyaye shi kuma suka isar da shi ga mutane bayansa. Na biyu: Imani da mala'iku kuma su wata duniya ce boyayyiya Allah Ya halicce su kuma ya sanya su a wata kama ta musamman kuma ya dora musu wasu ayyuka masu girma kuma mafi girman ayyukansu shi ne Isar da saqonnin Manzannin Allah ga Manzanni da Annabawa - amincin Allah su tabbata a gare su- kuma mafi girman Mala'iku - amincin Allah a gare su-, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يُنزِلُ الْمَلٰٓئِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ اَمْرِهِ عَلٰٓى مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖۙ اَنْ اَنْذِرُوْا اَنْتُمْ وَّلَا اِلٰهَ

اِلَّا اَنَا فَاتَّقُوْنَ﴾ [النحل: ٢]

{Yanã sassaukar da malã'iku da Rũhi daga umurninSaa kan wanda Yake so daga bãyinSa, cẽwa ku yi gargadĩ cẽwa: Lalle ne shĩ, bãbu abin bautãwa fãce Ni, sabõda haka ku bã Ni da takawa} [al-Nahl: 2] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾ وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩٦﴾﴾ [الشعراء: ١٩٢-١٩٦]

{Kuma lalle shi (Alkur'āni), hakīka, saukarwar Ubangijinhalittu ne.(192) Rūhi amintacce ne ya sauka da shi.(193) A zūciyarka, dōmin ka kasance daga māsu gargadi.(194) Da harshe na Larabci mai bayāni.(195) Kuma lalle shin, hakīka, yanā a cikin litattafan (Manzannin) farko.(196)} [al-Shu'araa: 192-196] Na Uku: Imani da litattan Allah kamar Altaura da Linjila da zabura -kafin a canza su- da kuma imani da Al-qur'ani, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِإِلْمٍ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ كَفَرُوا﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَالَّذِينَ كَفَرُوا

ضَلَّالًا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ [النساء: ١٣٦]

{Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku yi īmāni da Allah da Manzonsa, da Littāfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littāfin nan wanda Ya saukar daga gabāni. To, wanda ya kāfirta da Allah da malā'ikunSa, da LittattafanSa, da ManzanninSa, da Rānar Lāhira, to, lalle ne yā bace, bata mai nīsa} [al-nisa'a: 136] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابُ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنزَلَ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ﴿٣﴾

مِّن قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ

عَزِيزٌ ذُو انتِقَامٍ ﴿٤﴾ [آل عمران: ٣-٤]

{Yā sassaukar da Littāfi a gare ka da gaskiya, yana mai gaskatāwa ga abin da ke gaba gare shi, kuma Allah Yā saukar da Attaura da Linjīlā(3) A gabāni, suna shiryar da mutāne, kuma

Ya saukar da littattafai māsu rarrabēwa. Lalle ne wafanda suka kāfirta da āyōyin Allah, suna da azāba mai tsanani. Kuma Allah Mabuwayi ne, Ma'abucin azābar rāmuwa.(4)} [ali-Imran: 3-4] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿عَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: ٢٨٥]

{Manzon Allah yā yi īmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi īmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin daya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce: "Mun ji kuma mun yi dā'a; (Muna nēman) gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take} [al-Baqara: 285] kuma Allah - Maaukaki - Ya ce Ka ce:

﴿قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُو مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٨٤]

{Kace: Mun yi īmāni da Allah kuma da abin da aka saukar mana da abin da aka saukar wa Ibrāhīma da Isma'īla da Is'hāka da Yākūba da jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da īsā da annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu bambantāwa a tsakānin kōwa daga gare su. Kuma mū, zuwa gare Shi māsu sallamāwa ne} [Aal Imran: 84] Na hudu: Imani da bai dayan Annabawa da Manzanni - amincin Allah a gare su- saboda ya wajaba ayi imani da baki dayan Annabawa da manzanni – amincin Allah a gare su- da kuma kudurcewa cewa su baki dayan su Manzanni

ne daga Allah don su isarwa da al'umman su saqonnin Allah da AddininSa da shari'arSa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ
وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾ [البقرة: ١٣٦]

{Kuce: Mun yi ĩmāni da Allah, da abin da aka saukar zuwa gare mu, da abin da aka saukar zuwa ga Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka da Ya'akūbu da jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā, da abin da aka bai wa annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu rarrabēwa a tsakānin kōwa daga gare su, kuma mu, a gare Shi, māsu miƙa wuya ne} [al-Baqara: 136] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: ٢٨٥]

{Manzon Allah yā yi ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi ĩmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin daya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce: "Mun ji kuma mun yi dā'a; (Muna nēman) gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take} [al-Baqara: 285] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَالنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٨٤]

{Mun yi ĩmāni da Allah kuma da abin da aka saukar mana da abin da aka saukar wa Ibrāhīma da Isma'īla da Is'hāka da Yākfūba da jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da ĩsā da annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu bambantāwa a tsakānin kōwa daga gare su. Kuma mū, zuwa gare Shi māsu sallamāwa ne} [Aal Imran: 84] Kuma yayi imani da cikamakin su shi ne Annabi Muhammad Manzon Allah cika makin Annabawa da Manzanni - amincin Allah a gare su-, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَضْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَضْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾ [آل عمران: ٨١]

{Kuma a lōkacin da Allah Ya riƙi alkawarin Annabāwa: "Lalle ne ban bā ku wani abu ba daga Littāfi da hikima, sa'an nan kuma wani manzo ya je muku, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku; lalle ne zā ku gaskata Shi, kuma lalle ne zā ku taimake shi." Ya ce: "Shin, kun tabbatar kuma kun riƙi alkawarīNa a kan wannan a gare ku?" suka ce: "Mun tabbatar." Ya ce: "To, ku yi shaida, kuma Nī a tāre da ku Inā daga māsu shaida} [Aal Imran: 81] Saboda Musulunci ya wajibta imani da baki dayan Annabawa da Manzanni baki daya kuma ya wajibta Imani da na qarshen su, shi ne Manzon Allah Muhammad - SAW -, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ...﴾ [المائدة: ٦٨]

{Kace ya ku ma'abota littafi ku ba komai bane har sai tsaida Al-taura da Linjila da abun da aka saukar gareku daga Ubangijinku} [al-Ma'ida: 68], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٦٤]

{Ka ce: "Yã ku Mutãnen Littãfi! Ku tafo zuwa ga kalma mai daidaitãwa a tsakã ninmu da ku; kada mu bauta wa kãwa fã ce Allah. Kuma kada mu hada kãme da Shi, kuma kada sãshenmu ya riki sãshe Ubangiji, baicin Allah." To, idan sun jũya bã ya sai ku ce: "ku yi shaida cãwa, lalle ne mu masu sallamã wa ne} [Aal Imran: 64] Kuma duk wanda ya kafurta da Annabi daya to haqıqa ya kafuta da baki dayan Annabawa da Manzanni - amincin Allah a gare su- saboda da haka Allah Ya ce yana mai bada labari game da hukuncinSa ga

﴿كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ﴾ [الشعراء: ١٠٥]

{Mutanen annabi Nuhu -Amincin Allah a gare shi- Mutãnen Nũhu sun karyata Manzanni} [al-Shu'araa:105] Kuma abu ne sananne cewa Annabi Nuhu -Amincin Allah a gare shi- babu wani Manzo da ya gabace shi kuma duk da hakan yayin da mutanensa suka qaryata shi wannan qaryatawar ta su ta kasance qaryatawa ne ga baki dayan Annabawa da Manzann; saboda da'awar su daya ce kuma manufar su xaya ce. Na Biyar: Imani da ranar lahira kuma ita ce Ranar Alqiyama kuma a qarshen wannan duniyar ce Allah zai umarci Mala'ika Israfil - amincin Allah a gare shi- sai yai busa busar mutuwa kuma sai duk wanda Allah Ya so mutuwa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ

فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ [الزمر: ٦٨]

{Kuma aka busa a cikin kaho, sai wadanda ke a cikin sammai da kasā suka sūma sai wanda Allah Ya so (rashin sumansa) sa'an nan aka hūra a cikinsa, wata hūrāwa, sai gā su tsaitsaye, sunā kallo} [al-zumar: 68] kuma baki dayan waxanda suke sammai da wadanda suke kasa sai wanda Allah Yaso to lallai cewa Allah zai nade sammai da kasa kamar yadda Madaukaki Ya ce:

﴿يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجْلِ لِلْكِتَابِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ وَعَدَّا عَلَيْنا

إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ﴾ [الأنبياء: ١٠٤]

{A rānar da Muke nade sāma kamar nedēwar takarda ga abūbuwan rubūtāwa kamar yadda Muka fāra a farKon halitta Muke māyar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aikatāwa} [al-anbiya: 104] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ

بِيمِينِهِ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [الزمر: ٦٧]

{Kuma ba su kaddara Allah a kan haḳīkanin īkon yinsa ba: jasā duka damkarSa ce, a Rānar jiyāma, kuma sammai abūbuwan nadewa ne ga dāmanSa. Tsarki ya tabbata a gare Shi, kuma Ya ḍaukaka daga barin abin da suke shirki da shi} [al-zumar: 67] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Allah Madaukaki zai nade sammai da a ranar Al-qiyama sannan Ya daukesu da hannunSa na dama sannan ya ce: Ni ne Mai Mulki ina masu jabberanci? kuma sannan sai nade kasa ma da hannunSa na hagu sannan ya ce: Ni ne Mai Mulki ina masu jabberanci?" Muslim ya rawaito shi. Sannan sai Allah Ya umarci Mala'ika da yai busa ta biyu to yayin nan su zasu tashi suna kallo, Allah - Madaukaki Ya ce:

﴿... ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ [الزمر: ٦٨]

{Sannan sai ayi Busa acikin Kaho to yayin nan su Alkiyama kawai suke sauraro} [al-zumar: 68] Saboda idan Allah Ya tashi halitta zai tashe su don hisabi, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَوْمَ تَشَقُّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ﴾ [ق: ٤٤]

{Rānar da kasā ke tsattsāgēwa daga gare su, sunā māsu gaggāwa. Wancan tārāwar mutāne ne, mai sauki a gare Mu} [Qaaf: 44] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَوْمَ هُمْ بَرْزُونَ لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ

الْقَهَّارِ﴾ [غافر: ١٦]

{Rānar da suke bayyanannu, bābu wani abu daga gare su wanda yake iya böyuwa ga Allah. "Mulki ga wa ya ke a yau?" Yana ga Allah, Makadaici, Mai tīlastāwa} [Ghafir: 16] Kuma a cikin wannan rana Allah zai yiwa mutane hisabi baki dayansu kuma ya dauki fansa ga wanda aka zalunta daga wanda ya zalunce shi kuma ya sakawa kowane mutum da abunda ya aikata, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿الْيَوْمَ نُجْزِي كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ [غافر: ١٧]

{Yau anā sāka wa kōwane rai a game da abin da ya aikata, bābu zālunci a yau. Lalle Allah Mai gaggawar hisābi ne} [Ghafir: 17], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِن تَكُ حَسَنَةً يُضْعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا

عَظِيمًا﴾ [النساء: ٤٠]

{Lalle ne, Allah bā Ya zāluncin gwargwadon nauyin zarra, idan ta kasance alhēri ce, zai riḃanya ta, kuma Ya kāwo daga gunsa ijāra mai girma} [al-nisa'a: 40], Kuma Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾﴾ [الزلزلة: ٧-٨]

{To duk wanda ya ya aikata alkairi kwatankwacin kwayar zarra na alkhairi zai ganshi (7) Kuma wanda ya aikata gwargwadon nauyin zarra na sharri, zai gan shi(6)} [al-zalalah: 7-8] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ

مِنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ ﴿٤٧﴾﴾ [الأنبياء: ٤٧]

{Kuma Munã aza ma'aunan ãdalci ga Rãnar jiyãma, sabõda haka ba a zãluntar rai da kõme. Kuma kõ dã ya kasance nauyin kwãya daga kõmayya ne Mun zo da ita. Kuma Mun isa zama Mãsu hisãbi} [al-anbiya'a: 47] Kuma bayan tashin Al-qiyama da hisabi sakamako zaiKasance, saboda duk wanda ya aikata wani alkairi to yana da ni'ima dawwamammaiya wacce bata gushewa, kuma duk wanda ya aikata sharri da kafirci to yana da azaba, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي حَتَّىٰ

التَّعْلِيمِ ﴿٥٦﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٧﴾﴾ [الحج: ٥٦-٥٧]

{Mulki a rãnar nan ga Allah yake, Yanã hukunci a tsakãninsu. To, wadanda suka yi ãmãni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunã a cikin gidãjen Aljannar ni'ima.(56) Kuma wadandra suka kãfirta kuma suka karyata, game da ãyõyinMu, to, wadannan sunã da azãba mai wulãkantarwa.(57)} [al-Hajj: 56-57] Kuma mun san cewa rayuwar duniya da ita ce qarshen rayuwa; da rayuwa da halittu sun zamanto tsantsan wasa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾﴾ [المؤمنون: ١١٥]

{Shin, to, kun yi zaton cewa Mun halitta ku ne da wāsa kuma lalle ku, zuwa gare Mu, bā zā ku kōmo ba?} [al-Mua'Munun: 115].

Na Shida: Imani da hukuncin Allah da kaddara kuma shi ne cewa ya wajaba Imani da Allah cewa haqiqa Ya san dukkan abinda ya kasance da kuma wanda zai kasance, a wannan halitta kuma cewa Allah Ya wajibta dukkan wancan kafin ya halicci sammai da kasa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنَ وَرَقَةٍ إِلَّا
يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾﴾ [الأنعام: ٥٩]

{Kuma a wurinSa mabūdan gaibi suke, babu wanda yake sanin su fāce Shi, kuma Yanā sanin abin da ke a cikin tudu da ruwa, kuma wani ganye ba ya fāduwa, fāce Yā san shi, kuma bābu wata kwāya a cikin duffan kasā, kuma babu danye, kuma babu kēkasashe, fāce yanā a cikin wani Littāfi mai bayyanāwa} [al-An'am: 59] Haqiqa cewa Allah Ya kewaye dukkan komai da sani, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾﴾ [الطلاق: ١٢]

{Allah, wanda Ya halitta bakwai dīn sammai kuma daga kasā kwatankwacinsu, umuruinSa yanā ta sauka a tsakaninsu dōmin ku san lalle Allah Mai ĩkon yi ne akan dukan kōme, kuma lalle Allah, hakīka Ya kēwaye ga dukan kōme da sani} [al-Dalaq:12] Kuma cewa shi babu wani abu da zai faru a wannan duniya na wani abu face sai da nufin Allah da kuma da Mashi'arsa, kuma shi ya halicce shi kuma ya sauqaqe sababansa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾﴾ [الفرقان: ٢]

{wanda Yake da mulkin sammai da kasa kuma bai riki abin haihuwa ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa kuma Ya halitta dukan kowane abu, sa'an nan Ya kaddara shi kaddarāwa} [Al-furqan: 2] Kuma yana babbar hikima cikin yin hakan wacce mututane ba zasu iya saninsu ba. Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغِنِ التُّذْرَةَ﴾ [القمر: ٥]

{Hikima cikakka! Sai dai abūbuwan gargadi bā su amfāni} [al-qamar: 5], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾﴾ [الروم: ٢٧]

{Kuma Shī ne Wanda Ya fāra halitta, sa'an nan Ya sāke ta kuma sakēwarta tā fi sauƙi a gare shi. Kuma Yanā da misāli wanda ya fi ɗaukaka a cikin sammai da kasā kuma Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai} [al-Rum: 27], Kuma Allah Ya siffanta kansa da hikima kuma Ya kirawo kanSa da Mai hikima, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَابِئًا بِأَلْقِسْطٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾﴾ [آل عمران: ١٨]

{Allah Ya shaida cēwa: Lalle ne bābu abin bautāwa fāce Shi kuma malāiku da ma'abūta ilmi sun shaida, yana tsaye da ādalci, bābu abin bautāwa face Shi, Mabuwayi, Mai hikima} [Aal Imran: 18], Kuma Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce Ya na

bada labarin Annabi Isa -amincin Allah a gare shi- cewaa shi yana magana da Allah Ranar Al-qiyama yana mai cewa:

﴿إِنْ نَعَدَّيْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِن تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [المائدة: ١١٨]

{Idan Ka azabta su, to lalle ne su, bāyinKa ne, kuma idan Ka gāfarta musu, to, lalle ne Kai ne Mabuwayi Mai hikima} [al-Ma'ida: 118] Kuma Allah - Madaukakin sarki - Ya ce Annabi Musa - amincin Allah a gare shi- yayin da ya kirawo shi yana gefen dutsen Al-Dur

﴿يَمُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [النمل: ٩]

{Yā Mūsā lalle ne shi, Nī ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima} [al-Naml: 9]

﴿الرَّ كِتَابٌ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ وَتَمَّ فَصَّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾ [هود: ١]

{Kuma Allah ya siffanta Al-qur'ani maigirma da hikima sai yake cewa: A. Ī.R. Littāfi ne an kyautata āyōyinsa, sa'an nan an bayyanā su daki-daki, daga wurin Mai hikima, Mai kididdigewa} [Hud: 1], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَىٰ فِي

جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا﴾ [الإسراء: ٣٩]

{Wancan yānā daga abin da Ubangijinka Ya yi wahayi zuwa gare ka na hikima. Kuma kada ka sanya wani abin bautāwa na daban tāre da Allah har a jēfa ka a cikin Jahannama kanā wanda ake zargi, wanda ake tunkudēwa} [al-Isra'a: 39]

22. kuma Annabwa ma'asumai ne -amincin Allah a gare su-cikin abunda suka isar da shi daga Allah, kuma ma'asumai ne ga barin dukkanin abunda ya saba da hankali, ko kuma kyawawan halaye su kyamace shi, kuma Annabawa an dora musu isar da umarnin Allah ga bayinSa, kuma Annabawa basu da wani abu na abunda ya kebanzi Allantaka; aa suma mutane kamar sauran mutane Allah Yayi musu wahayi da Manzantakarsa

Kuma Annabawa ma'asumai ne -Amincin Allah a gare su-cikin abunda suka isar daga Allah; Saboda Allah Ya zabi zababbun halittarSa don su isar da saqonninsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ﴾ [الحج: ٧٥]

Allah nã zãben Manzanni daga malã'iku kuma daga mutãne. Lalle Allah, Mai ji ne, Mai gani} [al-Hajj: 75], kuma Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ وَنَحْنُ نَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾

[آل عمران: ٣٣]

{Lalle ne Allah Yã zãbi Ādama da Nūhu da Gidan Ibrāhīma da Gidan Imrāna a kan tālikai} [Aal Imran: 33] kuma Allah - Madaukaki -Ya ce:

﴿قَالَ يَمُوسَىٰ إِنَّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَأَمِي فَاخُذْ مَا آتَيْنَاكَ وَكُن

مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ [الأعراف: ١٤٤]

{Ya Mūsā! Lalle ne Nĩ, Nã zãbe ka bisa ga mutãne da manzanciNa, kuma da maganãTa. Sabõda haka ka riƙi abin da Nã bã ka, kuma ka kasance daga mãsu gõdiya} [Al-a'araf: 144] Kuma Manzanni -amincin Allah a gare su- sunsan abunda aka

saukar musu na wahayin Allah kuma suna ganin Mala'iku da suke saukar musu da wahayi, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا﴾ ٢٦ إِلَّا مَن أَرَادَ مِن رَّسُولِ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِيَعْلَمَ أَن قَدِ ابْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾﴾ [الجن: ٢٦-٢٨]

{Shi dai ne Masanin fake sabōda haka, bã Ya bayyana gaibinSa ga kowa."(26) "Fāce ga wanda Yã yarda da shi, wato wani manzo sa'an nan lalle ne, zai sanya gādi a gaba gare shi da bãya gare shi."(27) "Dōmin Ya san lalle, sun iyar da sākonnin Ubangijinsu, kuma (Shi Ubangijin) Yã kēwaye su da sani, kuma Yã lissafe dukan kōme da kididdiga (28)} [al-Jinn: 26-28], Kuma Allah Ya umarce su da isar da saqonninsa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ [المائدة: ٦٧]

{Yã kai Manzo! Ka iyar da abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka. Kuma idan ba ka aikata ba, to, ba ka iyar da manzancinSa ba ke nan. Kuma Allah Yanã tsare ka daga mutāne. Lalle ne, Allah bã Ya shiryar da mutāne kāfirai} [al-Ma'ida: 67].

﴿رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا﴾ [النساء: ١٦٥]

{kuma Allah Maxaukaki ya ce Manzanni māsu bãyar da bushāra kuma māsu gargadi dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kan Allah bãyan Manzannin. Kuma Allah yã kasance Mabuwayi, Mai hikima} [al-nisa'a: 165], Kuma Manzanni - amincin Allah a gare su- suna tsoron Allah matuqa

jin tsoro kuma suna jin tsoro basa qarín a kan saqonninsa kuma basa ragewa. Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾﴾

﴿فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ﴾ ﴿٤٧﴾ [الحاقة: ٤٤-٤٧]

{Kuma dā (Muhammadu) yā fadi wata maganā, yā jingina ta garē Mu.(44) Dā Mun kāma shi da dāma.(45) sa'an nan, lalle ne, dā Mun kātse masa lakā.(46) Kuma daga cikinku bābu wasu māsu iya kāre (azābarMu) daga gare shi.(47)} [Al-Haqah: 44-47] Imam Dan Qayyim - Allah Ya yi masa rahama - ya ce: "Allah - Madaukaki - Ya ce: (kuma da kirkirar karya a gare mu) ai: Muhammad – SAW - kuma da ya kasance kamar yadda suka raya akanmu cewa yayi qari acikin saqon ko tawaya daga cikisu ko kamar yadda wani abu daga gare shi sai ya danganta shi zuwa gare mu kuma abun da ba haka ba da munyi masa gaggawar uquba kuma saboda wannan ya ce (da mun kamashi da damarmu) sai aka ce:

﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ءَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَ إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ

اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۗ

تَعَلَّمَ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَالِمُ الْغُيُوبِ ﴿١٧٦﴾ مَا قُلْتَهُمْ إِلَّا مَا

أَمَرْتَنِي بِهِ ۗ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مِمَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي

كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧٧﴾ [المائدة: ١١٦-١١٧]

Ma'anarsa da mun munyi masa azaba da damarmu' saboda tafi tsananin kamu kuma aka ce da munkashi da damarSa, kuma Allah - Madaukaki - Ya ce {Kuma ka yuna lokacin da Allah Ya ce da Annabi Isa dan Maryam ko kaine ka ce da mutane ku riqe ni Allaoli biyu koma bayan Allah sai ya ce tsarki ya tabbata

a gareKa ba zai kasance ni fadi abunda ba gaskiya ba ne a gare ni, in nine na fada to haqiqa Ka sani kuma kasan abunda yake cikin raina kuma ni ban san abunda yake cikin ranKa ba, lallai Kai ne Masani fake, ban gaya musu ba sai abunda Ka umarce ni da shi cewa su bautawa Allah Ubangijina kuma Ubangijinku Kuma na kasance mai shaida a lokacin da nake cikin su to yayin da Ka karbi raina Kaine mai gadin su kuma Kai ne Mai shaida akan komai} [al-Maida: 116-117]. Kuma yana dagasarwarsu daga falalar Allah ga AnnabawanSa da ManzanninSa - amincin Allah a gare su- cewa Allah Zai tabbatar da su wajen isarwarsu da sakonninSa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِن نَقُولُ إِلَّا أَعْتَرْنَاكَ بِبَعْضِ آيَاتِنَا بُسُوءًا قَالِ إِنِّي أَشْهَدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾ مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنظِرُونَ ﴿٥٥﴾ إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٦﴾﴾ [هود: ٥٤-٥٦]

{ya ce lallai ina shadawa da Allah kuma ku shaida cewa ni na barranta da abunda kuke yin Shirka (54) Koma bayansa saboda haka kuyo mun tanadi baki dayanku sannan kada ku saurara mun (55) "Hakika, ni na dogara ga Allah, Ubangijina kuma Ubangijinku. Babu wata dabba face Shi ne Mai riko ga kwarkwadarta. Hakika, Ubangijina Yanã (kan) tafarki madaidaici} [Hud: 54-56], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذًا لَا تَخَذُوكَ خَلِيلًا ﴿٧٣﴾ وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتْنَاكَ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾ إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾﴾ [الإسراء: ٧٣-٧٥]

{Kuma lalle ne sun yi kusa hakika, su fitine ka daga abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, domin ka kirkira waninsa a gare

Mu, a lõkacin, hakĩka, dā sun rike ka masoyi.(73) Kuma bā dõmin Mun tabbatar da kai ba, lalle ne, hakĩka, dā kā yi kusa ka karkata zuwa gare su ta wani abu kadan.(74) A lõkacin, lalle ne, dā Mun dāndana maka ninkin azābar rāyuwa da ninkin azābar mutuwa, sa'an nan kuma bā zā ka sāmi mataimaki ba a kanMu.(75)} [al-Isa'a: 73-75] Kuma wadan nan ayoyi da wadan da suka gabace su shaida ne kuma dalili ne kan cewa Al-qur'ani saukakke ne daga Ubangijin talikai; saboda da ya kasance daga Manzo Muhammad - SAW - ne da bai tare wannan zancen da aka fuskantasa zuwa gare shi, Kuma Allah - SWT - Ya kare manzanninSa daga mutane, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ

يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ [المائدة: ٦٧]

{Yā kai Manzo! Ka iyar da abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka. Kuma idan ba ka aikata ba, to, ba ka iyar da manzancinSa ba ke nan. Kuma Allah Yanā tsare ka daga mutāne. Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne kāfirai} [al-Ma'ida: 67] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَأْتَلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اءِيقَوْمِ اِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَقَامِي

وَتَذَكِيرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرَكُمْ

عَلَيْكُمْ غَمَةً ثُمَّ أَقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُون﴾ [يونس: ٧١]

{Kuma ka karanta musu lābārin Nūhu, a lõkacin da ya ce wa mutānensa, "Ya mutānēna! Idan matsayīna da tunātarwata ameda āyōyin Allah sun kasance sun yi nauyi a kanku, to, ga Allah na dōgara. Sai ku tāra al'amarinku, kū da abūbuwan

shirkinku, sa'annan kuma kada al'amarinku ya kasance ruffa a kanku, sa'an nan kuma ku kashe ni, kada ku yi mini jinkiri] [Yunus: 71], Kuma Allah Maxaukaki yana bada Labarin Annabi Musa -Amincin Allah a gare shi-

﴿قَالَ رَبَّنَا إِنَّنا نَخَافُ أَنْ يَفْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْغَى ﴿٤٥﴾ قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمَا أَسْمَعُ

وَأَرَى ﴿٤٦﴾﴾ [طه: ٤٥-٤٦]

{Suka ce Ubangijinmu lallai mu muna jin tsoro kada ya yi banza da mu ko kuma yayi mana shishigi, Ya ce kada kuji tsoro lallai Ni ina tare da ku ina jio kuma ina gani} [Daha: 45-46] Sai Allah - SWT - Yayi bayanin kiyayewarsa ga ManzanninSa - amincin Allah a gare su- daga abokan gabarsu basa taba iya cimmusu da wata cuta kuma Allah - SWT - Ya bada labarin cewa shi yana kiyaye wahayinSa ba'a iya qari a cikin ko rage wani abu daga ciki, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَحْفِظُونَ ﴿٩﴾﴾ [الحجر: ٩]

{Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur'āni), kuma lale Mū, hakīka, Māsu kiyayēwane gare shi} [al-Hijr: 9] Kuma Annabawa -amincin Allah a gare su- ma'asumai ne daga dukkan abunda ya sabawa hankali ko kyawawan halaye, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce Yana mai tsarkake su:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾﴾ [القلم: ٤]

{lalle hakīka kana a kan hālāyen kirki, manya} [al-qalam: 4] Kuma Ya ce dai:

﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٣٣﴾﴾ [التكوير: ٣٣]

{Kuma abokinku ba mahaukaci ba ne} [al-Takweer: 22] Kuma wancan don su iya isar da saƙon a mafi Al-kairin tsayuwa kuma Annabawa - amincin Allah a gare su- sune wadan da a dora musu nauyin isar da umarnin Allah ga bayinSa wanda basu da wani abu na daga abunda ya ke Vance Allantaka ba aa su mutane ne kamar sauran mutane Allah Yana yi musu wahayi da saƙonninsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَنِ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ﴾ [إبراهيم: ١١]

{Manzanninsu suka ce musu, "Bã mu zama ba fãce mutãne misã, linku, kuma amma Allah Yanã yin falala a kan wanda Yake so daga bãyinsa, kuma bã ya kasancẽwa a gare mu, mu zo muku da wani dalili fãce da iznin Allah. Kuma ga Allah sai mũminai su dõgara} [Ibrahim: 11], Kuma Allah - Madaukakin sarki - Ya ce Yana Mai Umartar Manzonsa Muhammad SAW kan ya cewa Mutanensa::

﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ ۚ أَحَدًا﴾ [الكهف: ١١٠]

{Ka ce: "Nĩ, mutum ne kawai kamarku, anã yin wahayi zuwa gare ni cewa: Lalle ne, Abin bautawarku, Abin bautawa Guda ne, sabõda haka wanda ya kasance yanã fãtan haɗuwa da Ubangijinsa, to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma kada ya haɗa kõwa ga bauta wa Ubangijinsa} [al-Kahf: 110].

23. Kuma Musulunci yana kira zuwa ga bautar Allah Shi kadai da ginshiqan ibada manya, sune Sallah wacce ita ce tsayuwa da ruku'u da sujjada da ambaton Allah da yabonSa da kuma addu'a, kuma mutum yana sallatarta sau biyar a wuni, kuma a cikinta babu banbanci tsakanin mawadaci da talaka da shugaba da kuma talaka a sahu kwara daya a cikin sallah da kuma zakka wacce taje wani yanki ne kadan daga cikin dukiya - daidai da sharadai da kuma gwargwado wanda Allah Ya kaddara, kuma tana wajaba ne a dukiyar mawadata kuma a bada ita ga talakawa da wasunsu, kuma sau daya ce a shekara, da kuma azumi wanda shi ne kamewa ga barin ci da sha da rana a watan azumi, kuma yana koyawa mutum dauriya da haquri, da kuma hajji wanda shi ne: Nufar dakin Allah a Makka mai Alfarma sau daya a rayuwa ga mai lko wanda zai iya, kuma a cikin wannan hajjin akwai daidaito ga kowa da kowa wajen fuskanta zuwa ga mahalicci – SWT - kuma banbance banbance da nuna wani fifiko duka ya kau a cikin sa.

Musulunci yana kira ziwa bautar Allah da manya manyan ibadu haka da wasun su na ibadu kuma wadan nan ibadu masu girma haqiqa Allah Ya wajabta su a kan kowane Annabi da Manzanni -amincin Allah a gare su- kuma mafi girman Ibadu sune:

Na farko: Sallah Allah Ya farlantata akan musulmai kamar yadda Ya farlantata akan sauran Annabawa da Manzanni - amincin Allah a gare su- kuma Allah Ya umarci AnnabinSa Ibrahim - amincin Allah a gare shi- cewa ya tsarkake shi ga masu dawafi da masu sallah da ruku'u da sujjada, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمْنَا وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ

إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَن طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ﴾ [البقرة: ١٢٥]

{Kuma a lõkacin da Muka sanya dakin Allah ya zama urin zama ga mutãne, da aminci, kuma ku riƙi wurin salla daga Makãmu Ibrãhĩm, kuma Muka dau alkawari daga Ibrãhĩm, da Ismã'ila da cẽwa: "Ku tsarkake dãƙi Na dõmin mãsu dawãfi da mãsu E'itikafi da mãsu rukũ'i, mãsu sujada} [al-Baqara: 125] Kuma Allah Ya wajaƙtatata akan Annabi Musa afarkon kiran da yayiwa Annabi Musa - amincin Allah a gare shi-, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى﴾ وَأَنَا أَخَذْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا

يُوحَىٰ ﴿١٣﴾ إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ﴿١٤﴾ [طه: ١٢-١٤]

{Lalle ne, Nĩ ne Ubangijnka, sai ka dẽbe takalmanka Lalle ne kanã a rãfin nan abin tsarkakẽwa, 'uwa."(12) "Kuma Nĩ Nã zãbe ka. Sai ka saurãra ga abin da ake yin wahayi."(13) "Lalle, Nĩ Ni ne Allah. Bãbu abin bautawa fãce Ni. Sai ka bauta Mini, kuma ka tsayar da salla dõmin tuna Ni(14)} [Daha: 12-14] Kuma Annabi Isa - amincin Allah a gareshi- ya bada labarin cewa Allah Ya umarce shi da sallah da zakka kamar yadda Allah - Madaukaki - Ya fada:

﴿وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَنِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا﴾ [مریم: ٣١]

{Kuma Yã sanya ni mai albarka a inda duk na kasance kuma Ya umurce ni da yin salla da zakka matuƙar inã da rai} [Maryam: 31] Kuma Sallah a Musulunci ita ce tsayuwa da ruku'u da sujada da ambaton Allah da yabonSa da kuma addu'a, mutum zai sallace ta ne sau biyar a rana, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ٢٣٨]

{Ku tsare lōkatai a kan sallōli da salla mafificiya. Kuma ku tsayu kuna māsu kankan da kai ga Allah} [al-Baqara: 238], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿اقِمِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَىٰ عَسَىٰ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ

مَشْهُودًا﴾ [الإسراء: ٧٨]

{Ka tsayar da salla a karkatar rānā zuwa ga duhun dare da lōkacin fitar alfijir lalle ne karātun fitar alfijir ya kasance wanda ake halarta} [al-Isra'a: 78] kuma Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Amma aruku'ū to ku girmama Ubangiji a cikinsa. Ita kuma sujjada, to ku yi kokari matukar kokari wajen addu'a a cikinta, lallai ya dace a amsa muku". Sahih Muslim.

Na biyu: Zakka Allah ya farlanta ta ga musulmai kamar yadda Ya farlantata ga Annabawa da Manzanni da suka gabata - amincin Allah a gare su- kuma ita wani gwargwado ne kadan daga cikin dukiya -daidai da sharadai da kuma wani ma'auni da Allah Ya qaddara shi- kuma wajibi ce a cikin dukiyar mawadata da zasu riqa bayarwa ga talakawa da wasunsu sau daya a shekara, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ

وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [التوبة: ١٠٣]

{Ka karbi sadaka daga dūkiyōyinsu kana tsarkake su, kuma kana tabbatar da kirkinsu da ita. Kuma ka yi musu addu'a. Lallai addu'ō'inKa natsuwā ne a gare su. Kuma Allah ne Mai ji, Masani} [al-Taubah: 103] Kuma yayin da Annabi SAW ya aika Mu'az -Allah ya yarda da shi zuwa Yamen ya ce da shi: "wata

rana muna zaune a wajen manzon Allah - SAW - wata rana sai wani mutum ya bullo mana, mai tsananin farin kaya mai tsananin baqin gashin kai kuma ba'a ganin alamar tafiya tare da shi kuma babu wanda ya san shi daga cikin mu, har ya zauna a gaban Manzon Allah - SAW - sannan ya jingina guiwoyinsa zuwa Guiwoyinsa sannan ya dora hannayensa akan cinyoyinsa kuma ya ce: ya Muhammad bani labarin game da Musulunci sai Manzon Allah - SAW - ya ce: ka tsaida sallah ka bada zakka kuma kayi Azumin watan Ramadana da hajjatar dakin Allah idan kasamu lko" ya ce: Kayi gaskiya ya ce: Sai muka yi mamaki yana tambayarsa kuma yana gasgatashi ya ce: to ka bani labari game da Imani ya ce: "Ka yi Imani da Allah da Mala'ikunSa da litattafanSa da ManzanninSa da ranar lahira da imani da kaddara AlkairinSa da sharrinSa" ya ce: kayi gaskiya, ya ce: to ka bani labarin kyautatawa ya ce: "ka bautawa Allah kamar kana ganinSa saboda in baka ganinSa shi yana ganinka" Tirmizi da Ahmad sun rawaito shi (625).

Na uku: Azumi Allah Ya waja shi kan Musulmai kamar yadda Ya farlanta shi ga Annabawa da Manzanni - amincin Allah a garesu-, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ [البقرة: ١٨٣]

{Yā ku waƙanda suka yi ĩmāni! An waja shi a kan waƙanda suke daga gabāninku, tsammāninku, zā ku yi takawa} [al-Baqara: 183] Kuma shi ne: Kamewa ga barin ci da sha a ranar watan Ramadana, kuma Azumi yana renon haquri da juriya a zuciya. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya

ce: "Allah - Madaukakin Sarki - Yana cewa: Azumi nawa ne, kuma Nine zanyi sakamako da shi saboda ya bar sha'awarsa da cinsa da shansa saboda ni kuma azumi garkuwa ne, kuma mai azumi yana da farin ciki guda biyu: Farin ciki lokacin da zai bude baki da farin ciki lokacin da zai gamu da Ubangijinsa" Sahih Al-Bukhari: 7492.

Na Hudu: Hajji, Allah Ya farlanta shi ne ga Musulmai kamar yadda yadda Allah Ya farlanta shi ga Annabawa da Manzanni da suka gabata -amincin Allah a gare su- cewa yayi kira a lokacin aikin Hajji, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ

عَمِيقٍ ﴿٧﴾ [الحج: ٢٧]

{Kuma ka yi yēkuwa ga mutāne da wajabcin Hajji su je maka suna māsu tafiya da kafāfu da kuma a kan kōwane madankwarin rākumi māsu zuwa daga kōwane rango mai zurfi} [al-Hajj: 27] Kuma Ya umarce shi da ya tsarkake dakin Allah ga alhazai sai Ya ce:

﴿وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ

وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٢٦﴾ [الحج: ٢٦]

{Kuma a lōkacin da Muka iyākance wa Ibrāhim wurin }akin (Muka ce masa), "Kada ka haɗa kōme da Ni ga bauta, kuma ka tsarkake }ākiNa dōmin māsu dawāfi da māsu tsayuwa da māsu ruku'u da māsu sujada} [al-Hajj 26] Kuma Hajji shi ne fuskantar dakin Allah a Makkah mai girma ga ayyuka sanannu sau daya a rayuwa ga mai iko, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ

مَنْ أَسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ عَنِّي عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٧﴾ [آل عمران: ٩٧]

{Kuma Allah ya wajabta Hajjatar dakinSa ga wanda ya samu ikon haka, kuma duk wanda ya Kafirce to lallai Allah Mawadaci ne ga barin talikai} [Aal Imran: 97] Kuma a cikin Hajji alhazai musulmai sukan taru a waje daya suna masu tsarkake ibada ga Allah Mahalicci kuma baki dayan Alhazai suna yin aikin Hajji hanya iri daya wacce take kore banbancen gari ko Ilimi ko matsayin rayuwa.

24. kuma daga cikin mafi girman abunda ibada ta kebanta da shi a Musulunci cewa yadda ake yinta da lokutanta da sharuddanta Allah – SWT - ne Ya shar'anta ta su kuma Ya isar da ita ga Manzonsa – SAW - kuma babu wani mutum da yayi shigege a cikin su ta hanyar kari ko ragi har zuwa wannan rana, kuma baki dayan manyan ibadu baki dayan Annabwa sunyi kira zuwa gare su - amincin Allah a gare su-

24. kuma daga cikin mafi girman abunda ibada ta kebanta da shi a Musulunci cewa yadda ake yinta da lokutanta da sharuddanta Allah - SWT - ne Ya shar'anta ta su kuma Ya isar da ita ga ManzonSa – SAW - kuma babu wani mutum da ya da yayi shigege a cikin su ta hanyar qari ko ragi har zuwa wannan rana, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾ [المائدة: ٣]

{Yau ne na cika muku Addininku kuma na cika ni'amata a gare ku kuma na yarje muku cewa Musulunci shi ne Addini} [Al-Maa'ida: 3]. Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿فَأَسْتَمْسِكُ بِالَّذِي أُوْحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ﴾ [الزخرف: ٤٣]

{Sabōda haka, ka yi riko ga abin da aka yi wahayi da shi zuwa gaie ka. Lalle ne kai, kanã a kan hanya madaidaiciyi} [al-zukhruf: 43], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce game da Mushrikai:

﴿فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ

فَأَقِمْو الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾﴾ [النساء: ١٠٣]

{Sa'an nan idan kun kãre salla, to ku ambaci Allah tsaye da zaune da a kan sã sanninku. Sa'an nan idan kun natsu, to, ku tsayar da Salla. Lalle ne salla tã kasance a kan mūminai, farilla mai kayyadaddun lōkuta} [al-Nisa'a: 103], Allah - Madaukakin sarki - Ya ce dangane da waxanda za'a bawa Zakkah:

﴿إِنَّمَا الصَّدَقَتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمَلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ

وَالْعَرَمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَبْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾﴾ [التوبة: ٦٠]

{Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na fakīrai ne da miskinai da māsu aiki a kansu, da waɗanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin fansar wuyōyi, da mabarta, da a cikin hanyar Allah da ɗan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima} [al-Taubah: 60], Allah - Ta'ala - Ya ce akan Azumi:

﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ

فَمَن شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَن كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْتُمْ

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾﴾ [البقرة: ١٨٥]

{Watan Ramalāna ne wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa yana shiriya ga mutāne da hujjōji bayyanannu daga shiriya da rarrabēwa. To, wanda ya halarta daga gare ku a watan, sai ya azumce shi, kuma wanda ya kasance majinyaci ko kuwa a kan tafiya, sai ya biya adadi daga wasu kwanuka na dabam. Allah Yana nufin sauki gare ku, kuma ba Ya nufin tsanani gare ku, kuma dōmin ku cika adadin, kuma dōmin ku girmama Allah a kan Yā shiryar da ku, kuma tsammāninku, zā ku gōde} [al-Bakara, aya ta: 185]. Allah - Madaukaki - Ya ce game da Hajji:

﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ﴾ [البقرة: ١٩٧]

{Hajji watanni ne sanannu. To, wanda ya yi niyyar hajji a cikinsu to bābu jimā'i kuma bābu fāsikanci, kuma bābu jāyayya a cikin hajji. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, Allah Ya san shi. Kuma ku yi guzuri. To, mafi alhērin guzuri yin takawa. Kuma ku bi Ni da takawa, ya ma'abuta hankula} [al-Baqara: 197] Kuma dukkan wadan nan ibadu masu girma dukkanin Annawa sunyi kira zuwa gare su.

25, Manzon Musulunci shi ne Muhammad Bn Abdullahi daga cikin zuriyar Annabi Isma'ila dan Annabi Ibrahim - amincin Allah a garesu- an haife shi Makka a shekara ta 571 Miladiyya, kuma yayi hijita zuwa Madina, kuma baiyi tarayya da mutanensa ba a al'amuran bautar gunki, sai dai shi ya kasance yana tarayya da su a ayyukan kirki, kuma ya kasance kan kyawawan halaye tun kafin a aiko shi, kuma mutanensa sun kasance suna kiransa amintacce, kuma Allah Ya aiko shi yayin da ya cika shekara Arba'in kuma Allah Ya karfafe shi da ayoyi (Mu'ajizozu) masu girma, kuma girmansu shi ne Al-qur'ani mai girma, kuma shi ne mafi girman ayoyin Annabawa, kuma shi ne ayoyin Annabwa har zuwa yau din nan, kuma yayin da Allah Ya cika wannan Addinin, kuma Manzon Allah - SAW - ya isar da shi matuqar isarwa sai ya yi wafati she karunsa suna sittin da uku, kuma aka binne shi a garin Madina - SAW - kuma manzon Allah Muhammad - SAW - shine cika makin Annabawa da Manzanni Allah Ya aiko shi da shiriya da Addini na gaskiya don

ya fitar da mutane daga duhun bautar gumaka da kafirci da jahilci zuwa hasken kadaita Allah da imani, da kuma Allah Yayi masa shida cewa shi ne ya aiko shi yana mai kira zuwa gare Shi da umarninSa

Manzon Musulunci shi Muhammad Bn Abdullahi daga zuriyar Isma'il Bn Ibrahim - amincin Allah a gare shi- kuma an haife shi a Makkah a shekara ta 571 Miladiyya, kuma an aiko shi a cikinta kuma yayi hijira zuwa Madina kuma mutanensa suna kiransa amintacce, kuma bai taba tarayya da mutanensa ba cikin al'amuran bautar gumaka sai dai shi ya kasance yana tarayya yare da su a cikin ayyukan alkairi kuma ya kasance akan kyawawan dabi'u masu girma kafin a aiko shi kuma ya siffanta shi da manyan kyawan dabi'u sai Allah - Madaukaki Ya ce game da shi:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القلم: ٤]

{Kuma, lalle hakika kana a kan hālāyen kirki, manya} [al-Qalam: 4] Kuma yayin da ya cika shekara arba'in Allah Ya aiko shi kuma Ya qarfafeshi da ayoyi (Mu'ajizozu) masu girma kuma mafi girmansu shi ne Al-qur'ani mai girma Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: Babu wani Annabi daga cikin Annabawa face an bashi daga cikin ayoyi wadanda mutane zasuyi imani da shi ni kuma abinda aka bani shi ne wahayi, Allah Yana yi min wahayi ina fatan na fisu mabiya ranar tashin Alqiyama Sahih Al-Bukhari, Kuma Al-qur'ani mai girma shi wahayin Allah ne zuwa ga manzonSa - SAW -, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce game da shi:

﴿ذَٰلِكَ الْكِتَٰبُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ﴾ [البقرة: ٢]

{wancan littafi ne wanda babu kokwantoa cikinsa kuma cikinsa akwai shiriya ga Masu jin tsoron Allah} [al-baqara: 2], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا﴾

[النساء: ٨٢]

{Shin, bã su kula da Alkur'āni, kuma dā yā kasance daga wurin wanin Allah hakīka, dā sun sāmu, a cikinsa, sãbã wa jūnamai yawa?} [al-Nisa'a: 82] Kuma Allah Ya qure aljannu da mutane kan su zo kwatankwacinsa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَا

كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا﴾ [الإسراء: ٨٨]

{Ka ce: "Lalle ne idan mutāne da aljannu sun tãru a kan su zo da misãlin wan nan Alkur'āni bã zã su zo da misãlinsa ba, kuma kō dā sãshinsu yā kasance, mataimaki ga sãshi} [al-Israa: 88] Kuma Ya kure su kan su zo da surori goma kamarsa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوْرٍ مِثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَاَدْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ

دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [هود: ١٣]

{Kō sunã cewa: "Yã kirkira shi ne."Ka ce: "Sai ku zo da sūrōri gōma misãlinsa kirkirarru, kuma ku kirãyi wanda kuke iyãwa, baicin Allah, idan kun kasance mãsu gaskiya} [Hud: 13] Kuma Ya qure su kan su zo da surori goma kamarsa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُوْرَةٍ مِّنْ مِثْلِهِ وَاَدْعُوا شُهَدَاءَكُمْ

مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ [البقرة: ٢٣]

{Idan kun kasance cikin kokkwanton abunda muka saukarwabawanmu to kuzo da sura kwara daya kwatankwacinta kuma ku kirawo shaidunku koma bayan Allah indai kunkasan ce masu gaskiya} [al-Baqara: 23].

Kuma Al-qur'ani mai girma shine aya kwaya daya matabbaciya daga cikin mu'ajizozin Annabawa har zuwa yau kuma yayin da Allah Ya cikawa Manzo - SAW - Addini kuma Ya isar da shi matuqar isarwa sai manzon Allah – SAW - yayi wafati kuma shekararsa tana sittin da uku, kuma ka binne shi a birnin Madina – SAW -.

Kuma Manzon Allah Muhammad - SAW - shine cika makin Annabawa da manzanni, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾ [الأحزاب: ٤٠]

{Muhammadu bai kasance uban kōwa ba daga mazanku, kuma amma shī yā kasance Manzon Allah kuma cikon Annabāwa. Kuma Allah Ya kasance Masani ga kōme} [al-Ahzab: 40] Da hadisin Abi Huraira - Allah Ya yarda dashi - daga Manzon Allah - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Lallai ni kwatankwacina da sauran Annabawa da suka gabaceni kamar mutum ne da ya gina gida sai ya kyautatashi yai masa qawa sai wurin bulo daya a wani lungu sai mutane suka riqa kewaye shi suna mamakinsa suna cewa ina ma za'a saka wannan bulo din ? to ni ne wannan bulo din kuma ni ne cika makin Annabawa" Sahih Al-Bukhari. Kuma a cikin linjila Annabi Isa - amincin Allah a gare shi- yayi bushara da Manzon Allah - SAW - (Dutsen wanda masu gini suka qi ginawa shi ne ya isa kan zawayar baku karanta ba a cikin litattafai: Yasu'a ya ce

da su daga Ubangiji wannan yake kuma shi abun mamaki ne a (Idanuwan mu) kuma a cikin Sifirn Al-taura wacce ake samu a yau kuma a cikinta fadin Annabi Musa - amincin Allah a gare shi: (San samar musu da Annabi a cikin su kamarka kuma na sanya magana ta a cikin bakinsa sai yayi magana da su da baki dayan abunda nayi masa wasiyya da shi) Kuma Manzon Allah Muhammad - SAW - Allah Ya aiko shi da shiriya da kuma Addinin gaskiya kuma Allah Yayi masa shaida da cewa shi yana kan gaskiya kuma cewa Shine Ya aiko shi yana mai kira zuwa gare Shi da umarninSa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ ۗ وَالْمَلٰٓئِكَةُ يَشْهَدُونَ وَكَفٰى بِاللّٰهِ

شَهِيدًا ﴿١٦٦﴾ [النساء: ١٦٦]

{Amma Allah Yanã shaida da abin da Ya saukar zuwa gare ka. Yã saukar da shi da saninSa. Kuma malã'iku sunã shaida. Kuma Allah Yã isa Ya zama shaida} [al-Nisa'a: 166], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدٰى وَدِىۡنِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُۥ عَلَى الدِّىۡنِ كُلِّهِۗ وَكَفٰى بِاللّٰهِ

شَهِيدًا ﴿٢٨﴾ [الفتح: ٢٨]

{Shī ne wanda Ya aiki ManzonSa da shiriya da addinin gaskiya dōmin Ya rinjāyar da shi a kan addinai dukansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai shaida} [al-Fath: 28] Allah Ya aiko shi da shiriya don ya futar da mutane daga duhun bautar gumaka da kafirci da jahilci zuwa hasken tauhidi da imani, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿يَهْدِيۡ بِهٖ اللّٰهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوٰنَهُۥ سُبُلَ السَّلٰمِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلٰى

النُّوْرِ بِاِذْنِهٖ ۗ وَيَهْدِيۡهُمْ اِلٰى صِرٰطٍ مُّسْتَقِيۡمٍ ﴿١٦٦﴾ [المائدة: ١٦٦]

{Dashĩ, Allah Yanã shiryar da wanda ya bi yardarsa zuwa ga hanyõyin aminci, kuma Yanã fitar da su daga duffai zuwa ga haske da izninsa, kuma Yanã shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya} [al-Ma'ida: 16], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾ [إبراهيم: ١]

{A. Ī.R. Littãfi ne mun saukar da shi zuwa gare ka dõmin ka fitar da mutãne daga duhunhuna zuwa ga haske, da iznin Ubangijinsu, zuwa ga tafarkin Mabuwãyi, Abin gõdõwa} [Ibrahim: 1].

26. Kuma shari'ar Musulunci wacce Manzon Allah Muhammad - SAW - ya zo da ita ita ce cika makin saqonnin Allah da kuma shari'ar Ubangiji; kuma ita ce shari'ar cikawa, kuma a cikinta akwai gyaruwar Addinin mutane da duniyarsu, kuma tana tsarewa a mataki na farko ga Addinin mutane da jininsu da dukiyarsu da hankulansu da zuriyarsu, kuma ta shafe kowa ce shari'a da ta gabace ta na daga shari'u, kamar yadda ta soke bangaren wasun da suka gabaceta.

Shari'ar Musulunci wacce Manzon Allah ya zo da ita uta ce cika makin saqonnin Allah da sharo'un Ubangiji, kuma Allah Ya cika wannan saqon Addinin kuma ni'imar ta cika ga mutane aiko Manzon Allah – SAW -, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ

دِينًا...﴾ [المائدة: ٣]

{Kuma yaune muka cika muku Addininku kuma muka cika muku ni'imarku kuma muka yarje muku Musulun a Matsayin Addini} [Al-Maa'ida: 3]. Kuma Shari'ar Musulunci itace cikakkiyar

shari'a kuma a cikinta gyaruwar Addinin mutane da duniyarsu suke cikinta; saboda ita ce ta tare baki dayan shari'un da suka gabata kuma mafi cikas su, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ

أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا﴾ [الإسراء: ٩]

{Lalle ne wannan Alkur'āni yanā shiryarwa ga (hālayen) wafanda suke mafi daidaita kuma yanā bāyar da bushāra ga mūminai wafanda suke aikata ayyuka na kwarai (cēwa) "Lalle ne sunā da wata ijāra. mai girma} [al-Isra'a:9] Kuma Ya sanya shari'ar Musulunci daga mutane wahalhalun da suke a cikin al'umman da suka gabata, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ

وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ

وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النَّبِيَّ الَّذِي أَنزَلَ مَعَهُ ءَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٧]

{Wafanda suke sunā bin Manzo, Annabi, Ummiyyi wanda suke sāmun sa rubūce a wurinsu, a cikin Attaura da Linjīla yana Umartarsu da kyawawan ayyuka kuma yana hanasu daga Mummuna kuma yana halarta musu daxaxan abubuwa kuma yana haramta aamusu munana kuma yana sauke musu abunda ya dame su da ququmqi waxanda suke kansu saboda haka waxanda sukai Imani da shi kuma suka qarfafe shi kuma suka taimake shi kuma suka bi hasken da ya saukar tare da shi waxan nan sune masu rabauta} [al-a'araf: 157] Kuma Shari'ar musulunci ta goge dukkan Shari'un da suka gabata, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ
فَأَحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ
شِرْعَةً وَمِنْهَا جَاً وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ
فَأَسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾ [المائدة: ٤٨]

{Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya yanā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Attaura da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa sai ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar kuma kada ka bībiyi son zūciyōyiniu daga abin da ya zo maka daga gaskiya Ga kōwanne daga gare ku Mun sanya sharīa da hanya (ta bin ta) Kuma dā Allah Yā so, dā Yā sanya ku al'umma guda, kuma amma dōmin Ya jarraba ku a cikin abin da Ya bā ku Sai ku yi tsere ga ayyukan alheri Zuwa ga Allah makōmarku take gabā dāya Sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā sābāwa a cikinsa} [al-Ma'ida: 48] Saboda Al-qurani ya qunshi Shari'ar abun da ya zo yana mai gasgata abunda ya gabace shi na litattafan Allah kuma yana mai hukunci akan su kuma ya shafe su.

27. Kuma Allah - SWT - baya karbar wani Addini in ba Musulunci ba wanda shi ne wanda Annabi Muhammad - SAW - ya zo da shi, kuma duk wanda ya riqi wanin Musulunci Addini to ba za'a karba ba

Kuma Allah - SWT - baya karbar wani Addini in ba Musulunci ba wanda shine wanda Annabi Muhammad - SAW - ya zo da shi, kuma duk wanda ya riqi wanin Musulunci Addini to ba za'a karba ba, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ﴾ ﴿٨٥﴾

[آل عمران: ٨٥]

{Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karba daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yana daga cikin māsu hasāra} [Aal Imran: 85] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِثْبَعًا مِمَّا جَاءَهُمْ

الْعِلْمَ بَعِيًّا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ﴾ ﴿١٩﴾ [آل عمران: ١٩]

{Lalle ne, addini a wurin Allah, Shi ne Musulunci. Kuma wadanda aka bai wa Littafi ba su sābā ba, fāce a bāyan ilmi ya je musu, bisa zālunci a tsakāninsu. Kuma wanda ya kāfirta da āyōyin Allah, to, lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako ne} [Aal Imran: 19], Kuma wannan Musuluncin shi ne tafarkin Anabi Ibrahim - amincin Allah a gare shi-, Allah - Madaukakin Sarki -Ya ce:

﴿وَمَنْ يَرِغْبُ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَلَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ

فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ﴾ ﴿١٣٠﴾ [البقرة: ١٣٠]

{Kuma wāne ne yake gudu daga akīdar Ibrāhīm, fāce wanda ya jāhilta ga ransa? Kuma lalle ne, hakīka, Mun zābe shi, a cikin dūniya, kuma lalle ne shi, a cikin Lāhira, hakīka, yana daga sālihai} [Al-Baqara: 130], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ

اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا﴾ ﴿١٢٥﴾ [النساء: ١٢٥]

{Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatawa kuma ya bi akīdar Ibrāhīm, Yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riki Ibrāhīm badādayi} [al-Nisa'a: 125] Kuma Allah - Madaukakin sarki - Yana umarci ManzonSa Muhammad - SAW - kan ya cewa:

﴿قُلْ إِنِّي هَدَيْتُنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنْ

الْمُشْرِكِينَ﴾ ﴿[الأنعام: ١٦١]

{ Kace: Lalle nĩ, Ubangijina Yã shiryar da ni zuwa ga tafarki madaidaici, addĩni, kĩmantãwa (ga abũbuwa), mai akĩdar Ibrãhĩm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga mãsu shirki ba} [al-An'am: 161].

28. Al-qu'ani mai girma shi ne littafin da Allah Yayi wahayinSa ga Manzo Muhammad - SAW - kuma shi ne zancen Ubangijin talikaia aikowa Manzon Allah - SAW - kuma shi ne zancen Ubangijin talikai wanda Allah Ya qure mutum da aljann kan su zo da kwatankwacin sa, ko sura kwatankawcinsa, kuma har yau qurewa bata qare ba, kuma Al-qurani yana bada amsa muhimmai masu yawa da miliyoyin mutane suka gaza, kuma Al-qurani mai girma abun kiyayewa ne har zuwa yau din nan da yaren larabci da ya sauka da shi, kuma ba'a rage ko harafi daya ba, kuma yana nan a buge ana yada shi, kuma littafi ne mai girma mai gajiyarwa wanda ya dace da a karanta shi ko a karanta fassararsa, kamar yadda Sunnar manzon Allah - SAW - da koyarwarsa da tarihinsa ababan kiyayewa ne kuma ababan rawaito ne daidai da tsanin jerin masu riwaya da aka yarda da su, kuma an buga su da larabci wanda Manzon Allah - SAW - yayi magana da shi, kuma an fassara su da yaruka da yawa, kuma Al-qur'ani da Sunnar Manzon Allah su ne tushe qwara daya na hukunce-hukuncen Musulunci da shari'unsa, saboda Musulunci, saboda ba'a daukar Musulunci daga aiyukan daidaikun mutane da suke danganta kansu da Musulunci; kawai ana dauka ne daga wahayin Allah a Al-qur'ani mai girma da Sunnar Annabi

Al-qur'ani maigirma shi ne littafin da Allah Yayi wahayinsa zuwa ga Manzo Balarabe Muhammad – SAW - da yaren Larabci kuma shi ne zancen Ubangijin talikai, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَلَمِينَ ﴿١٩٢﴾ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ

الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾﴾ [الشعراء: ١٩٢-١٩٥]

{Kuma lalle shi (Alkur'āni), hakīka, saukarwar Ubangijinhalittu ne.(192) Rūhi amintacce ne ya sauka da shi.(193) A zūciyarka, dōmin ka kasance daga māsu gargadi.(194) Da harshe na Larabci mai bayāni.(195)} [al-Shu'araa: 192-195], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَإِنَّكَ لَلتَّقَى الْقُرْآنَ مِنْ لُدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٦﴾﴾ [النمل: ٦]

{Kuma lalle ne hakīka, anā haḍa ka da Alkur'āni daga gun Mai hikima, Masani} [al-Naml: 6] Kuma wannan Al-qur'ani saukakke ne daga Allah kuma mai gasgatawa ne da abunda ya gabace shi na litattafan Allah, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ

وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَلَمِينَ ﴿٣٧﴾﴾ [يونس: ٣٧]

{Kuma wannan Alkur'āni bai kasance ga a kirkira shi ba daga wanin Allah, kuma amma shi gaskatawar wannan ne da yake a gabāninsa da bayānin hukuncin littāffan Allah, Bābu shakka a cikinsa, daga Ubangijin halittu yake} [Yunus: 37] Kuma Al-qur'ani mai girma ya fayyace mafi yawan mas'alolin da Yahudu da Nasara sukai Sabani akansu a cikin Addinansu, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٦﴾﴾ [النمل: ٧٦]

{Lalle ne wannan Alkur'āni yanā gaya wa Banī Isrāīla mafi yawan abin da sū suke sāba wa jūnansu a ciki} [al-Naml: 76] Kuma Al-qurani mai girma ya qunshi dalilai da hujjoji da zasu iya tsayawa hujja a kan mutane baki daya wajen sanin

haqiqanu da suke da alaqa da Allah – SWT- da AddinSa da sakamakonSa, Allah - Madaukakin sarki - Ya ce:

﴿وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ﴾ [الزمر: ٢٧]

{Kuma lalle ne haƙiƙa Mun buga wa mutāne a, cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, ɗammāninsu su yi tunāni} [al-Zumar: 27], kuma Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿... وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى

لِلْمُسْلِمِينَ﴾ [النحل: ٨٩]

{Kuma mun saukar maka da Littafin mai bayani ga komai kuma shiriyā ne da rahama ga Musulmai} [al-Nahl 89], Kuma Al-qurani mai girma yana amsa tambayoyi masu yawa da suka kidimar da miliyoyin mutane saboda Al-qur'ani mai girma yana bayani yadda Allah Ya halicci sammai da da kasa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿أَوَلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا ۗ وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ

كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفْلا يُؤْمِنُونَ﴾ [الأنبياء: ٣٠]

{Shin kuma waɗanda suka kāfirta ba, su gani da cēwa lalle sammai da kasa sun kasance ɗinke, sai Muka būɗe su, kuma Muka sanya dukan kome mai rai daga ruwa? Shin, bā zā su yi īmāni ba?} [al-Anbiyaa: 30] Da kuma yadda Allah Ya halicci mutum, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُّطْفَةٍ

ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخَلَّقَةٍ وَعَجِيرٍ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ

أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ وَمِنْكُمْ مَّنْ يُتَوَفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّنْ

يُرْدُّ إِلَى الْأَرْضِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا
عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْتَرْتُمْ وَرَبَّتْ وَانْتَبَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٥﴾ [الحج: ٥]

{Ya ku mutäne! Idan kun kasance a cikin shakka a Tāshin jiyāma, to, lalle ne Mū, Man halittaku daga turɓaya, sa'an nan kuma daga gudājin jini, sa'an nan kuma daga taōka wadda ake halittāwa da wadda ba a halittawa dōmin, Mu bayyana muku. Kuma Munā tab batar da abin da Muke so a cikin mahaifa zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma Munā fitar da ku kunā jāřiri, sa'an nan kuma dōmin ku kai ga cika karfinku. Kuma daga cikin ku akwai wanda ke mutuwa, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaskancin rāyuwa dōmin kada ya san kōme a bāyan ya sani. Kuma kanā ganin kasa shiru, sa'an nan idan Muka saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura, kuma ta tsirar da tsirrai daga kōwane nau'i mai ban sha'awa} [Al-hajji: 5] kuma ina ne makomarsa kuma maye sakamakon wanda ya kyautata da wanda ya munana a wannan rayuwar kuma bayanin dalilan akan wannan mas'alar ya gabata a sakin layi na (20) kuma shin wadan nan halittun sun samu ne haka kawai ko an samar da su saboda wata manufa babba? Allah Madaukakin Sarki Ya ce:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْعَسَى أَنْ
يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: ١٨٥]

{Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da kasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, haķiķa, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin ĩmāni?} [al-A'araf: 185], kuma Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ﴾ [المؤمنون: ١١٥]

{Shin, to, kun yi zaton cēwa Mun halitta ku ne da wāsa kuma lalle ku, zuwa gare Mu, bā zā ku kōmo ba?} [al-Mua'Munun: 115] Kuma Al-qur;ani mai girma kiyayye ne har zuwa yau da yaren larabci wanda ya sauka da shi, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَنَحْفِظُونَ﴾ [الحجر: ٩]

{Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur'āni), kuma lale Mū, hakīka, Māsu kiyayēwane gare shi} [al-Hijr: 9] Ba'a tauye wani harafi daga cikinsa ba, kuma ya tsarkaka daga kwangaba kwan baya ya faru a cikinsa ko kuma tawaya ko canji, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفُرْعَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ آخِثًا كَثِيرًا﴾

{Shin, bā su kula da Alkur'āni, kuma dā yā kasance daga wurin wanin Allah hakīka, dā sun sāmu, a cikinsa, sābā wa jūnamai yawa?} [al-Nisa'a: 82] Kuma shi yana nan a buge kuma a ko ina kuma shi littafi ne mai girma mai Mu'ujiza, wanda kuma ya dace da a karanta shi ko a sauarare shi ko kuma a fassara ma'anoninsa kamar yadda cewa sunnar Manzon Allah – SAW - take da koyarwarsa da tarihinsa a kiyaye suke kuma an rawaito su daidai da jerin masu riwaya wadanda aka amince da su kuma yana nan a buge da yaren larabci wanda Manzon Allah - SAW - yayi magana da shi kuma an fassara shi a yaruka da yawa, kuma Al-qur'ani da Sunnar mazon Allah – SAW - sune tushe kwara daya na hukunce-hukuncen Musulunci da shari'arsa saboda Musulunci ba'a koyarsa ta hanyar ayyukan wasu daidaiku waxanda suke danganta kansu da Musuluncin; Kuma kadai ana samun sa ne ta hanyar wahayi daga Allah wanda Yake kiyayye,

su ne Al-qur'ani mai girma da Sunnar Annabi, Allah - Madaukakin Ya ce a game da sha'anin Al-qur'ani:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾ لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ

بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾﴾ [فصلت: ٤١-٤٢]

{Kuma lallai wadanda suka kafirta da ambato yayin da ya zo musu kuma cewa shi littafi ne cewa shi littafi ne Mabuwayi, kuma barna bata shiga cikinsa ta gaba ne ko ta baya ne kuma saukakke ne daga Mai Hikima kuma abun godewa} [Fussilat: 41-42] Kuma Allah - Madaukaki - Ya ce game da sha'anin Sunnanr Manzon Allah kuma cewa ita ma wahayi ce daga Allah:

﴿...وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ ﴿٧﴾﴾ [الحشر: ٧]

{Kuma abunda Manzo ya zo muku da sho to ku karbe shi kuma abunda ya haneku to ku hanu kuji tsoron Allah lallai Allah Mai tsananin Uquba ne} [al'Hashr 7].

29. Kuma Musulunci yana umarni da kyautatawa iyaye, koda kuwa sun kasance ba musulmai ba ne, kuma ya na wasiyya da 'ya'ya.

Musulunci yana umarni da a kyautatawa iyaye, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿* وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا

أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أٰفٍ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾﴾ [الإسراء: ٢٣]

{Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kum game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatawa, ko dai dayansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu 'tir' kuma kada ka tsāwace su kuma ka fada musu

magana mai karimci} [al-Isra'a: 23], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِضْلُهُ فِي غَامِينَ أَنْ أَشْكُرَ لِي

وَلِوَالِدَيْكَ إِلَىٰ الْمَصِيرِ﴾ [لقمان: ١٤]

{Kuma Mun yi wasiyya ga mutum game da mahaifansa biyu; uwarsa tã d'auke shi a cikin rauni a kan wani rauni, kuma yãyensa a cikin shekaru biyu (Muka ce masa) "Ka göde Mini da kuma mahaifanka biyu. Makõma zuwa gare Ni kawai take} [Luqman:14] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ

وَتَلَثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ

الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ

إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ﴾ [الأحقاف: ١٥]

{Kuma Mun yi wasiyya ga mutum game da mahaifansa biyu da kyautatãwa, uwarsa tã yi cikinsa wahala, kuma ta haife shi wahala. cikinsa da yãyensa watã talãtin. Har a lõkacin da ya kai ga mafi karfinsa, kuma ya kai shẽkara arba'in, ya ce: "Ya Ubangijĩna! Ka kange nidõmin in göde wa ni'imarKa, wadda Ka ni'imta a kaina da kuma a kan mahaifãna biyu, kuma dõmin in aikata aikin kwarai wanda Kake yarda da shi, kuma Ka kyautata mini a cikin zuriyata. Lalle nĩ, nã tũba zuwa gare Ka, kuma lalle ni, inã daga mãsu sallamãwa (ga umurninKa)} [al-Ahqaf: 15] Kuma an rawaito daga Abu Huraira -Allah Ya yarda da shi- ya ce: Wani Mutum ya zo wajen Manzon Allah - SAW - sai ya ce: Ya Manzon Allah waye mafi cancantar mutane da kyakkyawar kusantata? sai yace: "Mahaifiyarka" sai ya ce: sannan kuma

wa? sai ya ce: "Mahaifiyarka" sai ya ce: sannan kuma wa? sai ya ce: "Mahaifiyarka" sai ya ce: sannan kuma wa? sai ya ce: "Mahaifinka" Sahih Muslim Kuma wannan umarni da wasiyya ga iyaye dai dai ne musulmai ne ko ba musulmai ba ne. An rawaito daga Asmaa Bint Abubakar ta ce: "Mahaifiya ta ta zo kuma ita mushirika ce a lokacin kuraishawa sunyiwa Annabi - SAW - alqawari tare da danta sai na tambayi Manzon Allah - SAW - sai na ce: Lallai mahaifiyata ta zo tana son ganina, ko na iya zuwan mata? sai ya ce: "Eh, kina iya zuwa ga mahaifiyarki" Sahih Al-Bukhari. Kai ba haka ba da za'a ce mahaifa zasu yi qoqari cikin su juyar da yaro daga Musulunci zuwa kafurci saboda Musulci ya na yana Umarninsa -Kuma hali a wannan lokacin- cewa shi ba zai bi su ba, kuma ya zauna a matsayin mai imani da Allah kuma ya kayutata musu, kuma ya zauna da su lafiya, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَإِنْ جَهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾﴾ [لقمان: ١٥]

{Kuma idan mahaifanka suka tsananta maka ga ka yi shirki game da Ni, ga abin da bã ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'a. Kuma ka abūce su a cikin dūniya gwargwadon sharī'a, kuma ka bi hanyar wanda ya mayar da al'amari zuwa gare Ni, sa'an nan zuwa gare Ni makōmarku take sa'an nan In bã ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa} [Luqman: 15] Kuma Musulunci baya hana musulmi ya kyautatawa makusantansa mushirikai ko wasun makusantansa

indai basu zamanto abokan fada ba a gare shi, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿لَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾ [الممتحنة: ٨]

{Allah bã Ya hana ku, daga wafanda ba su yãke ku ba sabõda addini kuma ba su fitar da ku ba daga gidãjenku, ga ku kyautata musu kuma ku yi musu ãdalci. Lalle Allah Yanã son mãsu ãdalci}. [al-Mumtahina: 8]. Kuma Musulunci yana umarni da wasiyya ga 'ya'yansa, mafi girman abunda Musulunci yayi umarni ga mahaifin ya koyar da yaransa haqqokin Ubangijinsu kamar yada Manzon Allah - SAW - ya ce ga dan Baffansa Abdullahi Bn Abbas - Allah Ya yarda da su - "Ya kai Yaro ko kai dan karamin yaro bana sanar da kai wasu kalmomi da zasu amfafeka da su? sai na ce: Eh ya Manzon Allah, sai ya ce: "Ka kiyaye Allah sai Ya kiyaye ka, ka kiyaye Allah sai ka same Shi a gabanka, ka tuna da Allah a lokacin yalwa sai Ya tuna da kai a lokacin tsanani kuma idan zakayi roqo to ka roqi Allah, kuma idan zaka nemi taimako to ka nemi taimakon Allah" Ahmad ne ya rawaito shi 4/287. Kuma Allah Yayi umarni ga iyaye su koyawa 'ya'yansu abunda zai anfanar da su a al'amuran Addininsu da duniyarsu, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾ [التحريم: ٦]

{Yã kũ wafanda suka yi ãmãni! Ku kãre wa kanku (da iyãlinku wata wuta makãmashinta mutãne da duwãtsu ne. A kanta akwai wafansu malã'iku mãsu kauri, mãsu karfi. Bã su sãbã wa Allah ga abin da Ya umurce su, kuma sunã aikata abin da ake

umunin su} [al-Tahrim: 6] Kuma daga Ali -Allah Ya yarda da shi-game da fadin Allah – Madaukaki -: "Ku tsare kanku da iyalanku daga wuta" ya ce: "Ku ladabtar da su kuma ku sanar da su" Kuma Annabi - SAW - yayi umarni ga iyaye su koyawa yaran su Sallah; don su tashi akan ta sai Manzon Allah - SAW - ya ce: "Ku umarci 'ya'yanku da Sallah suna 'yan Shekara bakwai" Abu Daud ya Rawaito shi kuma Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Dukkanku masu Kiwo ne kuma dukkanku sai an tambayeku abunda kuke kiwo, shugaba mai gadi akan talakawansa, mutum mai kiwo ne akan iyalansa kuma shi abun tambaya ne akan abunda aka bashi kiwon, kuma mace ma mai kiwo ce a cikin gidan mijinta kuma abar tambaya ce akan abunda aka bata kiwon, kuma dan aiki mai gadi akan dukiyar mai gidansa kuma za'a tambaye shi kan abunda aka bashi kuma baki dayanku masu gadi ne kuma baki dayanku masu kiwo ne kuma za'a tambaye ku kan abunda aka baku kiwonsa" Sahihin Ibn Hibban: 4490. Kuma Musulunci ya umarci mahaifi da ciyar da 'ya'yansa da kuma mutanen gidansa, kuma bayanin wani abu daga cikin wancan a sakin layi mai lamba (18) kuma Annabi - SAW - yayi bayani falalar ciyarwa akan 'ya'ya sai ya ce: "Mafificin dinare da mutum zai ciyar shi wanda ya ciyar da iyalansa da kuma dinaren da mutum ya ciyar da dabbarasa a tafarkin Allah da kuma dinaren da ya ciyar ga abokansa a tafarkin Allah" Abu Qilaba ya ce: "sai ya fara da iyali, sannan Abu Qilaba ya ce: Kuma wane mutum ne ya fi girman lada kamar mutumin da ya ciyar da iyali qanana don ya rufa musu asiri, kuma Allah Ya anfanar da su da shi kuma ya wadata su" Sahih Muslim: 994.

30. Musulunci yana umarni da adalci a cikin magana da kuma aiki koda kuwa tare da abokan gaba ne

Allah - SWT - Ya sifantu da adalci a cikin ayyukanSa da gudanarwarSa a tsakanin bayinSa, kuma Shi ne akan tafarki madaidaici a cikin abunda Yayi umarni da shi da kuma abunda Ya hana a abunda yake cikin halittarSa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَابِئًا بِأَلْفِ سِتٍّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾ [آل عمران: ١٨]

{Allah Ya shaida cewa: Lalle ne babu abin bautawa face Shi kuma mal'auki da ma'abuta ilmi sun shaida, yana tsaye da adalci, babu abin bautawa face Shi, Mabuwayi, Mai hikima} [Aal Imran: 18], Kuma Allah Yana umarni da adalci, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ...﴾ [الأعراف: ٢٩]

{Ka ce Ubangiji na ya yi umarni da Adalci} [al-A'araf: 29] Kuma baki dayan Manzanni da Annabawa - amincin Allah a gare su - sun zo da adalci, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ

بِالْقِسْطِ...﴾ [الحديد: ٢٥]

{Hakika, lalle Mun aiko ManzanninMu da hujjōji bayyanannu, kuma Muka saukar da Littafi da sikeli tare da su dōmin mutane su tsayu da adalci} [al-Hadid: 25] Kuma ma'auni shi ne adalci a cikin maganganu da ayyuka, kuma Musulunci yana umarni da adalci a cikin magana da aiki har a wajen abokan gaba, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمْ أَوِ
 الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللّٰهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰٓ أَن تَعْدِلُوا
 وَإِن تَلُوْا أَوْ تُعْرَضُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا﴾ [النساء: ١٣٥]

{Yā ku wadanda suka yi ĩmāni! Ku kasance māsu tsayuwa da ādalci, māsu shaida sabōda Allah, kuma kō dā a kanku ne kō kuwa, mahaifa da mafi kusantar zumunta, ko (wanda ake yi wa shaida kō a kansa) ya kasance mawadāci kō matalauci, to, Allah ne Mafi cancanta da al'amarinsu. Sabōda haka, kada ku bībiyi son zūciya, har ku karkata. Kuma idan kuka karkatar da magana, kō kuwa kuka kau da kai, to lalle ne Allah Yā kasance Masani ga abubuwan da kuke aikatāwa} [al-Nisa: 135] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿... وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا
 وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰٓ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدُوٰنِ ۗ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۖ إِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ
 الْعِقَابِ﴾ [المائدة: ٢]

{Kuma kada kyamar wasu mutane don sun hanaku zuwa dakin Allah Ya sanya ku cewa kuyi ta'addanci, kuyi taimakekeniya kan biyayya da tsoron Allah kuma kada kuyi taimakekeniya kan sabo da ta'addanci, kuji tsoron Allah, lallai Allah Mai tsananin uquba ne} [al-Ma'[da: 2] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلّٰهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ
 عَلَىٰٓ أَلَّا تَعْدِلُوا ۗ أَعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰٓ وَاتَّقُوا اللّٰهَ ۖ إِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا
 تَعْمَلُونَ﴾ [المائدة: ٨]

{Yā ku wadanda suka yi ĩmāni! Ku kasance māsu tsayin daka dōmin Allah māsu shaida da ādalci. Kuma kada kiyayya da wasu mutane ta dāuke ku a kan bā zā ku yi ādalci ba. Ku yi ādalci Shī ne mafi kusa ga takawa. Kuma ku bi Allah da takawa. Lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa} [al-Ma'da:8] Shin ka taba samu a cikin dokokin wasu al'ummai a yau ko a cikin Addinan mutane kwatankwacin wannan al'amari ? na shaidar gaskiya da fadin gaskiya har da kuwa ko akan ka ne ko iyayenka ko makusantanka da kuma umarni da adalci har ga abokan gaba da aboki, Annabi -tsira da amincin Allah- ya yi umarni da adalci a tsakanin 'ya'ya. An rawaito daga Amir ya ce: Naji Al-nu'aman Bn Bashir -Allah Ya yarda da su- kuma shi yana kan munbari yana cewa: baba na ya bani kyauta, sai Amrah Bint Rawahah ta ce: Ni ba zan yarda ba har sai Manzon Allah ya shaida, sai taje wajen Manzon Allah - SAW - sai ya ce: Ni na bawa dana da Amrah Bint Rawaha ta haifa kyauta sai ta umarce ne cewa in shaidar da kai ya Manzon Allah sai ya ce: "Ka bawa sauran 'ya'yanka irinta?" ya ce: A'a sai ya ce: "To kuji tsoron Allah kuma ku daidaita tsakanin 'ya'yanku" sai ya ce: sai na dawo sai ya mayar da kyautarsa" Sahih Al-Bukhari: 2587.

Wancan cewa shi al'amarin mutane ba zai daidaita ba haka ma na kasashe, kuma mutane ba zasu aminta ba akan Addinansu da jinanensu da zuriyarsu da mutuncin su da dukiyoyin su da kasashen su sai da adalci kuma saboda wannan ne muke samun cewa Annabi - SAW - yayin da kafiran Makkah suka matsantawa musulmai a Makkah sai ya umarce su - SAW - cewa da su yi hijira zuwa Habasha; kuma ya dogara kan haka da cewa a can akwai wani sarki mai adalci ba'a zaluntar kowa a garinsa.

31, Kuma Musulunci yana umarnini da a kyautatawa halitta baki daya, kuma yana kira zuwa kyawawan halaye, da kuma kyawawan ayyuka

Musulunci yana umarni da a kyautatawa iyaye, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ اللَّهَ بِأَمْرٍ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ...﴾ [النحل: ٩٠]

{Lallai Allah yana Umarni da Adalci da kyautatawa da kuma bawa Ma'aboda kusanci} [al-Nahl: 90] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَبِيرِ وَالصَّغِيرِ وَالْعَائِلِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [آل عمران: ١٣٤]

{Wadanda suke ciyarwa a cikin sauki da tsanani kuma suke māsū hadiyēwar fushi, kuma māsū yāfe wa mutāne laifi. Kuma Allah Yana son māsū kyautatāwa} [Aal Imran: 134] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: Lallai cewa Allah ya rubuta kyautaye akan kowane abu, to idan zakuyi kisa to ku kyautata kisan kuma idan zakuyi yanka to ku kyautata yankan kuma dayaku ya wasa wukar tasa, kuma don ya hutar da abin yankansa” Sahih Muslim: 1955. Kuma Musulunci yana kira zuwa ga kyawawan halaye, Allah - Madaukaki Sarki - Ya ce a cikin siffar Manzon Allah Muhammad – SAW - a cikin litattafan da suka gabata:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۖ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٧]

{Wadanda suke sunā bin Manzo, Annabi, Ummyyi wanda suke sāmun sa rubūce a wurinsu, a cikin Attaura da Linjila yana

Umartarsu da kyawawan ayyuka kuma yana hanasu daga Mummuna kuma yana halarta musu daxaxan abubuwa kuma yana haramta aamusu munana kuma yana sauke musu abunda ya dame su da ququmqi wadanda suke kansu saboda haka wadanda sukai imani da shi kuma suka qarfafe shi kuma suka taimake shi kuma suka bi hasken da ya saukar tare da shi wadan nan sune masu rabauta} [al-A'araf: 157]: Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Ya ke Aisha lallai Allah Mai tausasawa ne kuma yana bayarwa kan tausasawa abunda bai bayar ba akan tsanantawa, kuma da abunda bai bayar ba ga waninsa" Sahih Muslim: 2593. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Lallai Allah Ya haramta muku sabata iyaye mata da binne 'ya'ya matakuma ya hana take haqqi kuma ya hanaku qila wa qala da yawan tambaya da kuma tozarta dukiya" Sahih Al-Bukhari 2408. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Ba zaku shiga Al-janna ba har sai kunyi Imani kuma ba zaku yi imani ba har sai kunso juna kuma ba na nuna muku wani abu ba wanda in kuka aikatashi zaku so junanku? ku yada sallama a tsakaninku" Sahih Muslim: 54.

32. Kuma Musulunci yana umarni da kyawawan halaye kamar gaskiya da sauke amana da kuma kamewa da kunya da gwarzanta da karamci da taimakawa mabuqaci da kai gudun mawa ga wanda yake cikin wani hali, da ciyar da mai jin yinwa, da kyautata makwabtaka, da sadar da zumunci, da tausasawa dabbobi

Musulunci yana umarni da kyawawan dabi'u Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: "Ni an aiko ni ne kawai don in cika kyawawan halaye" Sahihu Al-adab Al-mufrad: 207 Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: Lallai mafi soyuwar ku a wajena, kuma mafi kusancinku a wajen zama a ranar al-qiyama shi mafi kyawunku

halaye, kuma lallai cewa mafi haushinku a wajena kuma mafi nisantarku zama kusa ni a ranar Al-qiyama su ne masu yawan surutu, da masu tsanantawa, da masu Jiji da kai, sai suka ce munsan masu Masu yawan magana da masu tsanantawa kai, to su waye masu Jiji da kai? Sai ya ce: Masu girman kai" Al-silsila Al-Sahiha: 791. An rawaito daga Abdullahi Bn Amr Bn Al--Aas -Allah Ya yarda da su- daga Annabi: Annabi bai kasance mai alfasha ba ko mai yada alfasha ba, kuma ya kasance yana cewa: "Lallai zababbu daga cikinku mafi kyawunku halaye" Sahih Al-Bukhari: 3559. Zuwa wanin haka na ayoyi da hadisai wadanda suke nuna cewa Musulunci yana kwadaitarwa akan kyawawan halaye da kyawawan ayyuka baki daya Musulunci yana umarni da kyawawan dabi'u Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: "Na hore ku da gaskiya saboda gaskiya tana shiryarwa zuwa biyayya, kuma lallai biyayya tana shiryarwa zuwa aljanna, kuma mutum ba zai gushe ba yana yin gaskiya kuma yana kirdadonta har sai Allah Ya rubuta shi a wajenSa cikin masu gaskiya". Sahih Muslim: 2607. Kuma daga cikin abunda Muslunci yayi umarni da shi bayarda amana, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا...﴾ [النساء: ٥٨]

{Lallai Allah yana yana Umartarku da ku Mayar da Amanoni ga Masu su} [al-Nisa: 58] Musulunci yana umarni da kamewa Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: "Mutane guda uku wajibi ne akan Allah Ya taimake su, sai ya fada daga cikinsu mai aure don kame kansa" Sunan al-Tirmizi: 1655. Kuma ya kasance a cikin addu'arsa - SAW - cewa shi yana cewa: "Ya Ubangiji ina rokonka shiriya da tsoron Allah da watadar zuci da wadata" Sahih Muslim: 2721. Kuma Musulunci yana umarni da kunya Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: "kunya bata zuwa sai

da Alkairi" Sahih Al-Bukhari: 6117. Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Kowane Addini yana da kyawawan halaye kuma kyawawan halayen Musulunci sune kunya" Baihaqi ne ya rawaito shi a cikin Rasan Imani 6/2619. Kuma daga cikin abunda Musulunci yake umarni da shi sadaukantaka saboda an rawaito daga Anas -Allah Ya yarda da shi- ya ce: "Manzon Allah - SAW - ya kasance shi ne mafi kyawun mutane kuma mafi sadaukantakarsu kuma mafi kyautarsu kuma haqika mutanen Madina sun furgita saboda haka sai Manzon Allah ya riga kowa zuwa wurin a kan doki" Sahih Al-Bukhari: 2820. Manzon Allah -tsira da aminci su tabbata a gare shi-ya kasance yana neman tsari daga tsoro saboda haka ya ke cewa Ya Ubangiji ina neman tsarinka daga shaidanu maza da shaidanu mata". Sahih Al-Bukhari: 6374. Kuma daga cikin abunda Musulunci yayi umarni da shi shi kyauta da karamci, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْ سَعِ سَنَابِلَ فِي كُلِّ

سُنْبُلَةٍ مَاتَتْ حَبَّتُهُ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَسِيعٌ عَلِيمٌ﴾ [البقرة: ٢٦١]

{Siffar wafanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, kamar sifar kwāyā ce wadda ta tsirar da zangarniya bakwai, a cikin kōwace zangarniya akwai kwāya dari. Kuma Allah Yana ribinyawa ga wanda Ya so. Kuma Allah Mawadāci ne, Masani} [al-Baqara: 261] Kuma Manzon Allah - SAW - ya kasance daga cikin halayansa akwai karamci saboda an rawaito daga Ibn Abbas -Allah Ya yarda da shi- ya ce: "Manzon Allah - SAW - ya kasance mafi kyautar mutane da Alkairi, kuma lokacin da yafi kowanne kyauta shine lokacin Azumin Ramadana lokacin da Mala'ika Jibril - amincin Allah a gare shi - ya ke

zuwan masa kowane dare a cikin watan Azumi har sai ya wuce yana gabatar masa da Al-qur'ani saboda idan Jibril ya gamu da shi -amincin Allah a gareshi- ya kasance mafi kyauta da alkairi daga sakakkiyar Iska" Sahih Al-Bukhari: 1902. Kuma daga cikin abunda Musulunci y akwadaitar taimakon mabukaci da agazawa wanda ya matsa da ciyar da mai jin yunwa da kuma kyautata maqwaftaka da sadar da zumunci da tausayawa dabbobi" Daga Abdullahi Bin Amr -Allah ya yarda da shi- Cewa wani mutum ya tambayi Manzon Allah -tsira da Amincin Allah su tabbata a gare shi -: Wane aiki ne yafi a Musulunci? ya ce ka ciyar da abinci kuma kayi sallama ga wanda ka sani da wanda baka sani ba" Sahih Al-Bukhari: 12 Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Wata rana wani mutum yana tafiya a hanya sai qishirwa da kama shi sai ya samu wata rijiya sai ya shiga ciki yasha ruwa sannan ya futo sai ga wani kare yana lallagi yana cin yashi saboda kishi sai mutumin ya ce: Lallai wannan karen irin abunda ya kamo ni ne ya kamo shi sai ya shiga rijiyar ya ciko huffinsa sannan ya kama bakinsa ya bashi ruwan sai Allah Ya gode masa kuma Ya gafarta masa" suka ce ya manzon Allah shin zamu samu ladan ciyar da dabbobi, sai ya ce: Eh, a cikin kowace hanta akwai lada" Sahihin Ibn Hibban: 544. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Mai kai kawo ga wacce mijinta ya mutu ko miskini kamar mai jihadi ne a tafarkin Allah ko mai tsayuwar dare kuma mai azumi da rana" Sahih Al-Bukhari: 5353. Kuma Musulunci yana qarfafa kan haqqoqin makusanta kuma yana wajabta sadar da zumunci makusanta, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿التَّيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ
بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ
ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٦﴾﴾ [الأحزاب: ٦]

{Annabi ne mafi cancanta ga mūminai bisa ga su kansu, kuma mātansa uwāyensu ne. Kuma ma'abuta zumunta wadansunsu sun fi wadansu a cikin Littāfin Allah bisa ga mūminai da Muhājirai, fāce fa idan kun aikata wani alhēri zuwa ga majibintanku. Wancan yā kasance a cikin Littafi, rubūtacce} [al-Ahzab: 6], kuma ya tsawatar daga yanke zumunci kuma ya gwamata da barna a bayan kasa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ ﴿٢٢﴾ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّىٰ أَبْصَرَهُمْ ﴿٢٣﴾﴾ [محمد: ٢٢-٢٣]

{To, shin, kunā fātan idan kun jūya (daga umurnin) zā ku yi barna a cikin kasā, kuma ku yan yanke zumuntarku?(22) Wadannan sū ne wadanda Allah Ya la'anē su, sa'an nan Ya kurumtar da su, kuma Ya makantar da ganinsu} [Muhammad: 22-23]. Kuma Manzon Allah - SAW - ya ce: "Ba zai taba shiga aljanna ba wanda ya yanke zumunci" Sahih Muslim: 2556. Kuma makusantar da sadar da zumuncinsu: Iyaye da 'yan Uwa maza da 'yan uwa mata da kawunnai da goggoye da yakumbobi da yadikkoki, kuma Musulunci yana qarfafa haqqin makwaftaka har ko da kuwa ya kasance Kafiri ne, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿*وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ
وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٣٦﴾﴾ [النساء: ٣٦]

{Kuma ku bauta wa Allah kuma kada ku hada wani da Shi, kuma ga mahaifa ku yi kyautatāwa, kuma ga ma'abūcin zumunta da marāyu da matalauta, da makwabci ma'abūcin kusanta, da makwabci manīsan̄ci, da abōki a gēfe da dan hanya, da abin da hannuwanku na dāma suka mallaka. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai tākama, mai yawan alfahari} [al-nisa: 36] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Mala'ika bai gushe ba yana yi mun wasiyya da makwabci har sai da na zaci cewa shi zai gaje shi" Sahihu Abu daud: 5152.

33. Musulunci ya halatta abubuwa masu dadi na abun ci da sha, kuma yayi umarni da tsarkin zuciya da jiki saboda haka ya halatta aure, Kamar yadda ya umarci Annabawa -Amincin Allah a gare su- da hakan, saboda su suna umarni ne da dukkan abu mai kyau

Musulunci yana umarni da kyawawan dabi'u Manzon Allah - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: Daga Abu Huraira daga Annabi ya ce: "Lallai Allah Mai tsarki ne kuma baya karba sai mai tsarki, kuma Ya umarci muminai da duk abinda Ya umarci manzanninsa da shi, sai ya ce:{Ya ku Manzanni kuci daga dadadan abubuwa kuma kuyi aiki nagari,lallai Ni ina sane da abinda kuke aikatawa} [51] kuma Ya ce:

{Ya ku Masu Imani kuci daga dadadan abinda muka aazurtaku} [Bakara:172] sannan Annabi ya fadi tsawatarwa ga al'ummarsa daga haram; sabida ya ambaci wani mutum da yake yawaita tafiya, kuma acikin ayyukan alheri kamar hajji da Jihadi da kuma neman abinci, gashi budubudu yake gashinsa yayi kura sabida tsawon tafiyarsa a cikin bin Allah, kuma yana daga hannunsa sama da addua yana rokon Allah da kuma kaskantar da kansa

izuwa ga Allah, kuma tare da hakan an nisanta amsa masa wannan adduar tasa, saboda munin abinda yayi, ta yadda abincinsa ya kasance haram ne abun shansa haram ne. Sahih Muslim: 1015. Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce: Ka ce:

﴿قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ ۖ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾ [الأعراف: ٣٢]

{Wāne ne ya haramta kawar Allah, wadda Ya fitar sabōda bāyinSa, da māsu dādi daga abinci?" Ka ce: "Sū, dōmin waɗanda suka yi īmani suke a cikin rāyuwar dūniya, suna kebantattu a Rānar Kiyāma. "Kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutānen da suke sani} [al-A'araf: 32 Kuma Musulmi yayi umarni da tsarkin zuciya da kuma jiki da gida saboda wancan ya halatta aure kamar yadda Ya umarci Annabawa da manzanni da wancan batu, sabo sune suke umarni da dukkan abunda yake kyakkyawa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبَالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ﴾ [النحل: ٧٢]

{Kuma Allah Yā sanya muku mātan aure daga kāwunanku, kuma Ya sanya muku daga mātan aurenku dīyā da jīkōki, kuma Ya arzūta ku daga abūbuwa māsu dādi. Shin fa, da karya suke yin īmāni, kuma da ni'imar Allah sū, suke kāfirta?} [al-Nahl: 72] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَيْبَاكَ فَطَهَّرَ ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ فَأَهْجُرَ ﴿٥﴾﴾ [المدثر: ٤-٥]

{Kuma tufafinka to ka tasarlaleta" (4) Kuma Gumaka ka kaurace musu (5)} [al-Mudathir: 4-5] Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce: "Babu wanda zai shiga aljanna wanda yakasance a cikin zuciyarsa akwai girman kai

gwargwadon qwayar zarra a zuciyarsa, sai wani mutum ya ce: Lallai mutum yana son ya kasance tufafinsa suyi fefes kuma takalmasa ma fefes sai ya ce: Lallai Allah ai Mai kyau ne kuma yana son kyau, girman kai shi ne take gaskiya da kuma raina mutane" Sahih Muslim: 91.

34. Musulunci ya haramta dukkan tushen dukkan kamar shirka da bautar gumaka, da shaci fadi ga Allah bada ilimi ba, da kashe 'ya'ya da kashe ran da Allah ya haramta, da barna a bayan kasa, da sihiri da alfasha ta fili da ta boye da zina da Liwadi, kuma ya haramta riba, da cin mushe, da abunda aka yanka ga gumaka da dodanni, da kuma cin naman alade, da sauran najasa da kazanta, kuma ya haramta cin dukiyar maraya da tauye mudu da ma'auni, kuma ya haramta yanke zumunci kuma Annabawa -Amincin Allah a gare su- baki dayansu sun hadu kan haramcin wadan nan abubuwan

Musulunci ya haramta tushen haramun, kamar shirka da Allah da kafirci da bautar gumaka da fadi ga Allah ba tare da ilimi ba da kashe "ya'ya, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قُلْ تَعَالَوْا أَنزِلْ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَّا تُشْرِكُوا بِهِ ۚ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِمَّنْ إِمْلَقْتُمْ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۖ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا
وَمَا بَطَّنَ ۖ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ۚ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿١٥١﴾ وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ
وَالْمِيزَانِ بِالْقِسْطِ لَّا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۚ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ وَبِعَهْدِ
اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ۚ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾﴾ [الأنعام: ١٥١-١٥٢]

{Ka ce: "Ku zo, in karanta abin da Ubangijinku Ya haramta." wājibi ne a kanku kada ku yi shirkin kōme da Shi, kuma ga

mahaifa biyu (ku kyautata) kyautatāwa, kuma kada ku kashe diyanku sabōda talauci, Mū ne Muke azurta ku, kū da su, kuma kada ku kusanci abūbuwa alfāsha, abin da ya bayyana daga gare ta da abin da ya bōyu, kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta, fāce da hakki. Wannan ne (Allah) Ya yi muku wasiyya da Shi: Tsammāninku, kunā hankalta. Kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce da wadda take ita ce mafi kyau, har ya kai ga karfinsa. Kuma ku cika mūdu da sikēli da ādalci, bā Mu kallafā wa rai fāce iyāwarsa. Kuma idan kun fadī magana, to, ku yi ādalci, kuma ko dā yā kasance ma'abūcin zumunta ne. Kuma da alkawarin Allah ku cika. wannan ne Ya yi muku wasiyya da shi: Tsammāninku, kunā tunāwa} [al-An'am: 151-152], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ﴾ [الأعراف: ٣٣]

{Ka ce: "Abin sani kawai, Ubangijina Yā hana abūbuwanalfāsha; abin da ya bayyana daga gare su da abin da ya bōyu, da zunubi da rarraba jama'a, bā da wani hakki ba, kuma da ku yi shirki da Allah ga abin da bai saukar da wani dalīli ba gare shi, kuma da ku fadī abin da ba ku sani ba, ga Allah} [al-A'araf: 33], kuma Musulunci ya haramta kashe rai da baiyi laifin komai ba, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطَانًا فَلَا يَسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا﴾ [الإسراء: ٣٣]

{Kuma kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da hakki, kuma wanda aka kashe, yanā wanda aka zālunta to,

hakīka Mun sanya hujja ga waliyyinsa, sai dai kada ya kētare haddi a cikin kashēwar. Lalle shī ya kasance wanda ake taimako} [al-Israa: 33] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا﴾ [الفرقان: ٦٨]

{Kuma waƙanda bā su kiran wani ubangiji tāre da Allah, kuma bā su kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da hakki kuma bā su yin zina. Kuma wanda ya aikata wancan, zai gamu da laifuffuka} [al-Furqan: 68], kuma Musulunci ya haramta barna a bayan kasa, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا...﴾ [الأعراف: ٥٦]

{Kuma kada kuyi barna a bayan Qasa bayan ai gyara ta} [al-A'araf: 58] Kuma Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce game da Annabi Shu'abu -Amincin Allah a gare shi- cewa ya ce da mutanen sa:

﴿وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَتَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾ [الأعراف: ٨٥]

{Ya mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa waninSa. Lalle ne, wata hujja bayyananniya daga Ubangijinku tā zō muku! Sai ku cika mūdu da sikeli kumakada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin kasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai} [al-a'araf: 85]. Kuma Allah Ya haramta sihiri, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَأَلْقِ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَحِيرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ

أَنَّى ﴿٦٩﴾ [طه: ٦٩]

{Kuma ka jëfa abin da ke a cikin hannun dāmanka, ta cafe abin da suka aikata. Lalle ne abin da suka aikata mākiricin masihirci ne kuma masihirci bã ya cin nasara a duk inda ya je} [Daha: 69]. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: Ku guji abubuwa bakwai masu halakarwa suka ce ya Ma'aikin Allah! wadanne ne su? ya ce: Yin shirka da Allah, da sihiri, da kashe rai wacce Allah Ya haramta face da gaskiya, da cin riba, da cin dukiyar maraya, da juyawa ranar yaki, da kuma yiwa katangaggiya marafkaniya mumina kazafi". Sahih Al-Bukhari: 6583. Kuma Musulunci ya haramta alfasha ta fili da boye da zina da luwadi kuma ya gabata a cikin farkon wannan lokaci ya fadi dalilai akan hakan kuma Musulun ya haramta riba, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾ فَإِن لَّمْ

تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا

تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ [البقرة: ٢٧٨-٢٧٩]

{Yã ku wafanda suka yi ãmãni! Ku bi Allah da takawa kuma ku bar abin da ya rage daga riba, idan kun kasance mãsu ãmãni.(278) To, idan ba ku aikata ba to, ku sani fa da akwai yãki daga Allah da ManzonSa. Kuma idan kun tũba to kuna da asalin dũkiyõyinku, bã ku zãlunta, kuma bã a zãluntar ku(279)} [al-Baqara: 278-279]. Kuma Allah bai tsawatar da mai sabo ba da yaqi kamar yadda ya tsawatar da ma'abocin riba; saboda a cikin riba akawai ruguza Addinai da kasashe da dukiyoyi da kawuna, kuma Musulunci ya haramta cin mushe da abunda aka

yanka ga gumaka da dodanni kuma ya haramta naman alade,
Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ءَ وَالْمُنْخَبِقَةُ
وَالْمَوْفُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى التُّصْبِ وَأَنْ
تَسْتَقْسِمُوا بِأَلْأَزْلَمِ ذَٰلِكُمْ فَسُقُ...﴾ [المائدة: ٣]

{An haramta muku mūshe da jini da nāman alade da abin
da aka ambaci sūnan wanin Allah a gare shi, da mākararriya da
jefaffiya da mai gangarōwa da sōkakkiya, da abin da māsu dāgi
suka ci, fāce abin da kuka yanka}. [Al-Maa'ida: 3]. Kuma
Musulunci Ya haramta shan giya da sauran najasosi da
munanan abubuwa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَمُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَأَجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٠﴾ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ
مُنْتَهُونَ ﴿٩١﴾﴾ [المائدة: ٩٠-٩١]

{Ya ku wadanda suka yi ĩmāni! Abin sani kawai, giya da cāca
da refu da kiban kuri'a, kazanta ne daga aikin shaidan, sai ku
nīsance shi, wa la'alla ku ci nasara.(90) Abin sani kawaī Shaidan
yanā nufin ya aukar da adāwa da keta a tsakāninku, a cikin giya
da cāca, kuma ya kange ku daga ambaton Allah, kuma daga
sallah. To, shin, ku māsu hanuwa ne?(91)} [al-Ma'ida: 90-91],
kuma ya gabata a cikin sakin layi mai lamba ta (31) bayanin
labarin Allah - SWT - cewa daga cikin siffofin Manzon Allah -
SAW - a cikin Al-taura cewa shi Ya haramta munanan abubuwa,
Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ
وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْحَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ...﴾ [الأعراف: ١٥٧]

{Wadanda suke sunā bin Manzo, Annabi, Ummiyyi wanda suke sāmūn sa rubūce a wurinsu, a cikin Attaura da Linjīla.yanā umurnin su da alhēri, kuma yana hana su daga barin abin da bā a so; kuma yana halatta musu abū- buwa masu dadi, kuma yana haramtarwar mūnana a kansu. Kuma yanā kāyar da nauyinsu daga barinsu, da kukummai wadannan da suka kasance a kansu} [al-A'araf: 157] kuma Musulunci ya haramta cinye dukiyar maraya, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَعَاثُوا آلِيَتِمَّيْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا الْحَبَائِثَ بِالطَّيِّبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى
أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا﴾ [النساء: ٢]

{Kuma ku bai wa marāyu dūkiyōyinsu, kuma kada ku musanya mummuna da mai kyau. Kuma kada ku ci dūkiyōyinsu zuwa ga dūkiyōyinku. Lalle shi, yā kasance zunubi ne mai girma} [al-Nisa'a: 2] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ آلِيَتِمَّيْ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلُونَ
سَعِيرًا﴾ [النساء: ١٠]

{Lalle ne, wadanda suke cīn dūkiyar marāyu da zālunci, to, wuta kawai suke ci a cikin cikkunansu, kuma za su shiga cikin wata wuta mai tsanani} [al-Nisa'a: 10] kuma Musulunci ya haramta tauye mudu, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ﴾ الَّذِينَ إِذَا أَكْتَالُوا عَلَى التَّائِبِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٤﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَّزَنُوهُمْ
يُخْسِرُونَ ﴿٥﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٦﴾﴾ [المطففين: ٤-١]

{Bone ya tabbata ga Masu tauye Mudu (1) Wafanda suke idan suka auna daga mutãne suna cika mũdu.(2) Kuma idan sun auna musu da zakka ko da sikẽli, suna ragẽwa(3) Ashe! Wadancan bã su tabbata cẽwa lalle sũ, ana tãyar da su ba?(4)} [al-Muxaffifin: 1-4]

kuma Musulunci Ya haramta yanke zumunci kuma ya gabata a sakin layi mai lamba (31) fadin ayoyi da hadisai wadan da suke nuni kan hakan, Kuma baki dayan Annabawa da Manzanni -Amincin Allah a garesu- baki dayan su sun hadu kan haramcin wadan nan haramtattun abubuwan.

35. Musulunci ya hana munanan halaye kamar karya da ha'inci da yaudara da ha'inci da danfara, da hassada da mummunan kaidi da sata da zalunci, kuma ya na hana dukkan wani mummunan hali

Musulunci ya na hana munanan ayyuka baki daya, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ﴾

[فخوري] ﴿١٨﴾ [لقمان: ١٨]

{Kada ka karkatar da kundukukinka ga mutãne, kada ka yi tafiya a cikin kasã kanã mai nũna fãdin rai. Lalle, Allah bã Ya son dukan mai tãkama, mai alfahari} [Luqman:18] Manzon Allah - tsira da Amincin Allah su tabbata a gare shi - ya ce "Lallai wanda ya fiku soyuwa a gare ni kuma mafi kusancinku mazauni a ranar Al-kiyama mafi kyawunku halayya, kuma mafi qinku a gare ni, kuma mafi nisanku dani a wajen zama a ranar Al-qiyama masu surutu da masu tsanantawa da masu girman kai, suka ce ya Manzon Allah haqıqa munsan masu surutu da masu tsanantawa to su waye masujiji da kai ya ce: Masu

girman kai" Al-silsila Al-Sahih: 791 Musulunci yana hani daga karya, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿... إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ﴾ [غافر: ٢٨]

{Lallai Allah baya shiryar da wanda yake mai barna kuma mai yawan karya} [Ghafir: 28] Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Na hane ku da bari qarya saboda qarya tana shiryarwa zuwa fajirci, kuma lallai fajirci yana shiryarwa zuwa wuta kuma mutum ba zai gushe ba yana yin karya kuma yana kirdadonta har sai Allah Ya rubuta shi a wajensa maqaryaci" Sahih Muslim: 2607. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Alamomin munafuki uku ne: Idan yai zance sai yayi karya, kuma idan yayi alkawari sai ya saba, kuma idan aka amince masa sai yayi ha'inci" Sahih Al-Bukhari: 6095. Musulunci yana hana algus" Kuma ya zo a cikin Hadisi cewa Manzon Allah - SAW - ya wuce a wata shinfidar abinci sai ya shigar da hannunsa a cikinta sai ya ji danshi sai ya ce: "Maye haka ya kai mai wannan abinci?" sai ya ce: Ruwan sama ne ya same shi ya Manzon Allah sai ya ce: To ba sai kasanya shi ba a saman abincin don mutane su gani to duk wanda ya ha'ince mu to baya tare da ni" Sahih Muslim: 102. Musulunci yana hani daga yaudara da ha'inci, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

{Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Kada ku yaudari Allah da ManzonSa, kuma ku yaudari amānōninku, alhāli kuwa kunā sane} [al-Anfal: 27] kuma Allah - Madaukaki - Ya ce

﴿الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ﴾ [الرعد: ٢٠]

{Sū ne wadanda suke cikāwa da alkawarin Allah, kuma bā su warware alkawari} [al-Ra'ad: 20] "Manzon Allah -tsira da amincin Allah- ya kasance yana cewa da rundunarsa idan suka futo: "Kuyi yaqi kada kuyi azarbabi kuma kuyi yaudara kada kuyi musla kuma kada ku kashe yaro" Sahih Muslim: 1731. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Abubuwa guda hudu duk wanda ya kasance a cikinsu ya zamano munafuki tsantsa kuma duk wanda yake yana da wani hali daga cikinsu to ya kasance yana da wani abu daga cikin munafunci har sai ya barshi idan aka amince masa sai yayi ha'inci kuma idan yayi zance sai yayi karya, kuma idan yayi alkawari sai sai yayi yaudara, kuma idan aka yi fada da shi sai yayi fajirci" Sahih Al-Bukhari: 34. Musulunci yana hani daga hassada, Allah - Madauakaki - Ya ce:

﴿أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا﴾ [النساء: ٥٤]

{Ko suna hāsadar mutāne ne a kan abin da Allah Ya bā su daga falalarSa? To, lalle ne, Mun bai wa gidan Ibrāhīm Littāfida hikima kuma Mun bā su mulki mai girma} [al-Nisa'a: 54] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ مِن بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كَفَارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَصُوا وَأَصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [البقرة: ١٠٩]

{Māsu yawa daga Ma'abuta Littāfi sunā gūrin dā sun mayar da ku, daga bāyan ĩmāninku, kāfirai, sabōda hāsada daga wurin rāyukansu, daga bayān gaskiya tā bayyana a gare su. To, ku yāfe, kuma ku kau da kai, sai Allah Yā zo da umurninSa. Lalle ne

Allah a kan dukkan kōme Mai ĩkon yi ne} [al-Baqara: 109].
 Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya
 ce: "Cutar al'umman da suka gabace ku ya shigo ku hassada da
 keta ita ce mai askewa ba ina nufin mai aske gashin kai ba, sai
 dai tana aske Addni, na rantse da wanda raina yake hannunSa
 ba zaku taba shiga aljanna ba har sai kunyi imani kuma ba zaku
 tava yin imani ba har sai kun so junanku kuma bana baku
 labarin abunda zai tabbatar muku da wancan din ba? to ku
 yada Sallama a tsakaninku" Sunan al-Tirmizi: 2510. Musulunci
 yana hani daga mummunan kulli, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ

﴿وَمَا يَشْعُرُونَ﴾ [الأنعام: ١٢٣]

{Kuma kamar wancan ne Mun sanya a cikin kōwace alkarya,
 shugabanni sū ne māsu laifinta dōmin su yi mākirci a cikinta,
 alhāli kuwa ba su yin makirci fāce ga rayukansu, kuma ba su
 sansancēwa} [al-An'am: 123] Kuma Allah Ya bada labarin cewa
 Yahudawa sunyi niyyar kashe Annabi Isa -Amincin Allah a gare
 shi- kuma sunyi makirci sai dai Allah Ya mayar musu da
 makircinsu kuma Allah Ya bayyana cewa mummunan makirci
 baya fadawa ko ina sai ga mai shi, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْخَوَارِيُّونَ نَحْنُ

أَنْصَارُ اللَّهِ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٥٢﴾ رَبَّنَا ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ

فَأَكْتُتِبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَكُرُوا وَمَكَّرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ ﴿٥٤﴾ إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعِيسَى

إِنِّي مُتَوَقِّعُكَ وَرَافِعُكَ إِلَىٰ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ

كَفَرُوا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُم بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾ [آل عمران: ٥٢-٥٥]

{To, a lõkacin da Īsa ya gane kāfirci daga gare su, sai ya ce: "Su wāne ne mataimakāna zuwa ga Allah?" Hawāriyāwa suka ce: "Mu ne mataimakan Allah. Mun yi ĩmani da Allah. Kuma ka shaida cēwa lalle ne mu, māsu sallamāwa ne.(52) "Yā Ubangijinmu! Mun yi imāni da abin da Ka saukar, kuma mun bi ManzonKa, sai Ka rubūta mu tāre da māsu shaida.(53) Kuma (Kāfirai) suka yi mākirci, Allah kuma Ya yi musu (sakamakon) makircin, kuma Allah ne Mafi alhērin māsu sāka wamākirci (34) A lõkacin da Ubangiji Ya ce: "Ya Īsa! Lalle Nĩ Mai karbar ranka ne, kuma Mai ɗauke ka ne zuwa gare Ni, kuma Mai tsarkake ka daga waɗanda suka kāfirta, kuma Mai sanya waɗanda suka bĩ ka a bisa waɗanda suka kāfirta har Rānar jiyāma. Sa'an nan kuma zuwa gare Ni makõmarku take, sa'an nan in yi hukunci a tsakāninku, a cikin abin da kuka kasance kuna sābā wa jūna(55)} [Ali Imran: 52-56] Kuma Allah - Madaukaki - Ya bada labarin cewa mutanen Annabi Salih -Amincin Allah a gare shi-sunyi nufin kashe shi da makirci sai sukai mugun shiri sai Allah Ya mayar musu da makircinsu, kuma ya ruguzasu da mutanensu baki daya, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصٰدِقُونَ ﴿٤٩﴾ وَمَكْرُؤًا مَّكْرًا وَمَكْرُؤًا مَّكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٠﴾ فَأَنْظِرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥١﴾﴾ [النمل: ٤٩-٥١]

{Kuma suka kulla mākirci, kuma Muka kulla sakamakon mākirci, alhāli sū ba su sani ba.(49) Ka dūba yadda ākibar mākircinsu ta kasance lalle Mū Mun darkāke su da mutānensu,

gabã daya.(50) Wadancan, gidājensu ne, wōfintattu sabōda zāluncin da suka yi, lalle ne a wancan akwai āyã ga mutãne wafanda suke sani(51)} [al-Naml: 49-51] Musulunci yana hani daga sata, Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: "Mai zina ba zai taba yin zina ba a halin yana mumini, haka barawo bazai sata ba lokacin da yake sata yana mumini, kuma mashayin giya ba zai sha ba a halin yana mumini, kuma tuba yana nan dai" Sahih Al-Bukhari: 6810 Musulunci yana hani daga zalunci, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ﴾ [النحل: ٩٠]

{Lalle Allah nã yin umurni da ādalci da kyautatãwa, da bai wa ma'abūcin zumunta, kuma yanã hani ga alfãsha da abin da aka ki da rarrabe jama'a. Yanã yi muku gargadĩ, dammãnin ku, kunã tunãwa} [al-Nahl: 90] Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: Lallai Allah - Madaukakin Sarki - Yayi min wahayi cewa ku kaskantar da kanku, ha yadda babu wani da zai yi alunci kan wani, kuma kada daya ya yi fariya akan wani” Sahihu Abu daud: 4895. Musulunci yana hani daga zalunci, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿...وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾ [آل عمران: ٥٧]

{Kuma Allah baya son azzalumai} [Aal Imran: 57] kuma Allah - Madaukaki - Ya ce

﴿...إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ﴾ [الأنعام: ٢١]

{Lallai Al-zalumai basa rabauta} [al-An'am: 21] kuma Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿... وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ [الإنسان: ٣١]

{Kuma Al-zalumi ya tanadar musu azaba mai radadi} [al-Insan: 31], Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Mutane uku ba'a mayar da Addu'arsu: Shugaba adali da mai Azumi har sai ya sha ruwa da Addu'ar wanda aka zalunta ka dorata akan girgije kuma a bude mata kofofin sammai kuma yace Ya Ubangiji na rantse da girmana zan taimakeka koda kuwa bayan zamani ne" Muslim ne ya rawaito shi (2749) a takaice da dan sabani kadan, da kuma Tirmizi (2526) da dan sabani kadan, kuma Ahmad (8043) kuma lafazin nasa ne, Kuma yayin da Manzo - SAW - ya tura Mu'az zuwa Yeman ya na mai kira zuwa Musulunci sai ya ce da shi: "Kaji tsoron Addu'ar wanda aka zalunta saboda cewa ita babu wani hijabi tsakaninta da Allah" Sahih Al-Bukhari: 1496. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "ku saurara duk wanda ya zalunci kafirin amana ko ya wulaqanta shi ko ya dora masa abunda yafi qarfinsa ko ya karbi wani abu da da yardar sa ba to nine zan tsaya in yi jayayya da shi a Ranar al-qiyama" Sunan Abi Daud 3052. Saboda Musulunci kamar yadda ka gani yana hana kowace irin mummunan hali ko mu'amala ta zalunci ko ta cuta.

36. Musulunci ya hana muna nan mua'amalolin kudi waxanda cikinsu akwai riba ko cutarwa ko kuma garari ko zalunci ko algus, ko kuma yana kaiwa zuwa ga masifu, ko cutarwa da zata game baki dayan kasashe da kuma mutane da daidaiku

Musulunci ya hana muna nan mua'amalolin kudi wadanda cikinsu akwai riba ko cutarwa ko kuma garari ko zalunci ko algus, ko kuma yana kaiwa zuwa ga masifu, ko cutarwa da zata game baki dayan kasashe da kuma mutane da daidaiku, kuma ya gabata a cikin farkon sakin layi da aka fadi ayoyi da hadisan

da aka haramta riba ko zalunci ko ha'inci ko barna a bayan kasa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا

مُبِينًا ﴿٥٨﴾ [الأحزاب: ٥٨]

{Kuma wafanda suke cūtar mūminai maza dā muminai māṭā, bā da wani abu da suka aikata ba to, lalle sun dauki kiren karya da zunubi bayyananne} [al-Ahzab: 58] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۚ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٤٦﴾﴾ [فصلت: ٤٦]

{Wanda ya aikata aiki na kwarai to sabōda kansa ne, kuma wanda ya mūnanā, to, yanā akansa. Kuma Ubangiwinka, bā Mai zālunci ga bāyinSa ne ba} [Fussilat: 46] Kuma ya zo a cikin Sunna: "Cewa Manzon Allah - SAW - yayi hukunci cewa babu cuta babu cutarwa" Sunan Abi Daud, Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: Duk wanda yai imani da Allah da ranar lahira to ya fadi alkairi ko yayi shiru, kuma duk wanda yayi imani da Allah da ranar lahira to ta girmama makwabcinsa, kuma duk wanda yayi imani da Allah da ranar lahira to ta girmama to ya girmama bakonsa Sahih Muslim: 47. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Anyiwa wata mata azaba saboda mage da ta kulle har ta mutu saboda ita aka saka ta a cikin wuta ita bata bata abinci ba ko ruwa ita kuma bata barta ba ta tafi taci kwarin bayan kasa" Sahih Al-Bukhari: 3482. Wannan fa ga wanda ya cutar da mage ne to mai kake zaton wanda yake cutar da mutane, saboda an rawaito daga dan Umar ya ce: Manzon Allah - SAW - ya hau munbari sai yai kira da murya mai qarfi kuma ya ce: " Ya ku

jama'ar da suka Musulunta da harshen su kuma imani bai shiga zuciyarsu ba kada ku cutar da Musulmai kuma kada ku aibatasu kuma kada ku bibiyi al'aurarsu saboda duk wanda yabi al'aurar wani dan uwansa musulmi to Allah zai bibiyi al'aurarsa, kuma duk wanda Allah Ya bi al'aurarsa sai ya kunyata, ko da kuma yana cikin mutanensa ne, ya ce: Kuma Ibn Umar wata rana ya kalli dakin Allah ko zuwa Ka'aba sai ya ce: Mai yafiki girma da alfarma kuma mumuni shi ne mafi girmanki alfarma a wajen Allah" Tirmizi ne ya rawaito shi (2032), da Ibn Hibban (5763). Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: Duk wanda yai imani da Allah da ranar lahira to ya fadi alkairi ko yayi shiru, kuma duk wanda yayi imani da Allah da ranar lahira to ta girmama makwabcinsa, kuma duk wanda yayi imani da Allah da ranar lahira to ta girmama to ya girmama bakonsa" Sahih Al-Bukhari: 6018. An karbo daga Abu Huraira daga manzon Allah - SAW - ya ce: "Shin kunsan wane ne tozartacce? Suka ce Tozartacce a cikin mu shi ne wanda bashi ko kwabo kuma bashi da kaya, sai ya ce: "Lallai tozartacce daga cikin al'umma ta wanda ya zo a ranar Al-qiyama da azumi da sallah da zakka kuma yazo ahalin ya zagi wancan yayiwa wancan qazafi kuma yaci kudin wancan sai a zaunar da shi sai a dauka daga kyawawan ayyukansa idan suka qare kafin abiya abunda yake kansa sai a debo zunubansu sai lafta masa sannan a jefa shi cikin Wuta" Muslim ne ya rawaito shi (2581), da kuma Tirmizi (2418), da Ahmad (8029) kuma lafazin nasa ne. Manzon Allah ya ce: "Ya kasance akan hanya akwai wani reshe da yake cutar da mutane sai ya kawar da shi sai Allah Ya sa shi a aljanna" Bukhari ne ya rawaito shi (652) da ma'anarsa, da Muslim (1914) kwatankwacinsa, da Ibn Majah (3682), da

Ahmad (10432) kuma Lafazin nasu ne, saboda kawar da cuta akan hanya yana sa a shiga aljanna to yaya kuma wanda yake cutar da mutane kuma yake bata rayuwarsu?

37. Musulunci ya zo da kiyaye hankula da haramta dukkan abunda zai bata shi kamar shan giya, kuma Musulunci ya daga darajar hankali kuma ya sanya shi dora nauyi, kuma ya 'yantashi daga dabaibayin taysuniyoyo da bautar gumaka kuma a Musulunci babu wasu boyayyun abubuwa ko hukunce hukunce da suka kebanci wasu mutane koma bayan wasu, kuma baki dayan hukunce-hukuncen sa da shari'unsu sunyi daidai da hankula ingantattu, kuma ita ce daidai da adalci da hikima

Musulunci ya zo da kiyaye hankali kuma ya daga darajarsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿... إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا﴾ [الإسراء: ٣٦]

{Lallai ji da gani da zuciya dukkan wadancan sun kasance ababan tambaya} [al-Isra'a: 36] to ya wajaba akan mutum ya kiyaye hankalinsa saboda haka Musulunci ya haramta giya da ababan maye, kuma an fadi haramcin giya a sakin layi na (34) da kuma ayoyin Al-qur'ani masu yawa wacce ta qare da fadinSa – Madaukaki -:

﴿...لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ [البقرة: ٢٤٢]

{Ko kwayi hankali} [al-Baqara: 242] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَلِلدَّارِ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ﴾

[الأنعام: ٣٢]

{Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba, fāce wāsa da shagala, kuma lalle ne, Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi takawa.

Shin, ba za ku yi hankali ba?} [al-An'am: 32], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْءَانًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ﴾ [يوسف: ٢]

{Lalle ne Mū, Mun saukar da shi, yanā abin karantāwa na Lārabci; tsammāninkū, kunā hankalta} [Yusuf: 2] Kuma Allah - Madaukaki Yayi bayanin cewa shiriya da hikima ba'a anfanuwa da su sai ga ma'abota hankali su ne ma'abota hankali, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو

الْأَلْبَابِ﴾ [البقرة: ٢٦٩]

{Yana bāyar da hikima (ga fahimtar gaskiyar abubuwa) ga wanda Yake so. Kuma wanda aka bai wa hikima to lalle ne an bā shi alhēri mai yawa. Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abuta hankula} [al-Baqara:269] Saboda haka Musulunci ya sanya hankali ma'aunin dora doka Manzon Allah -tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi-ya ce: "An dauke Al-qalami ga mutum Uku: Mai bacci har sai ya farka da yaro har sai ya balaga, da kuma mahaukaci har sai ya warke" Bukhari ne ya rawaito shi a matsayin Mua'allaqi da sigar yankewa kafin Hadisi na (5269) da makamancinsa kuma Abu Daud ya futar da shi a Mausuli (4402) kuma lafazin nasa ne, da Tirmizi (1423) da nasa'i a cikin (Al-sunan Alkubra) (7346), da Ahmad (956) da sabani kadan, da Ibn Majah (2042) a taqaice. Kuma ya 'yantasu daga sasarin tatsunuyoyi da gumaka, Allah - Madaukaki - Ya ce yana bada labarin halin wasu al'ummai wajen riqonsu da tastuniyoyi da kuma mayarwarsu da gaskioya wacce ta zo musu daga Allah:

﴿وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا

ءَابَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ ءَآثَرِهِمْ مُّقْتَدُونَ ﴿٢٣﴾ [الزخرف: ٢٣]

{ kuma kamar haka, bamu aika wani mai gargadi ba a gabāninka, a cikin wata alkarya, fāce mani'imtanta sun ce, Lalle mū, mun sāmi ubanninmu a kan wani addini kuma lalle mū, māsu kōyi ne a kan gurābunsu} [al-Zukhruf: 23] Kuma Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce game da Annabi Ibrahim - amincin Allah a gare shi- cewa ya ce da mutanensa:

﴿إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا وَجَدْنَا ءَابَاءَنَا

لَهَا عَابِدِينَ ﴿٥٣﴾ [الأنبياء: ٥٢-٥٣]

{Wadan nan wadanne gumaka ne da kuke sunkuyawa" (52) Suka ce: "Mun sāmi Ubanninmu māsu lazimta a kansu."(53)} [al-Anbiya: 52-53] Sai Musulunci ya zo kuma ya umarci mutane da barin bautar gumaka da barin tatsuniyoyi wadanda suka gada daga iyayensu da kakanni da bin hanyar Manzanni - amincin Allah a gare su- kuma babu wasu sirruka a Musulunci ko hukunce-hukunce da suka kebanci wasu mutane banda wasu, an tamabyi Ali Bn Abi Dalib -Allah Ya yarda da shi- kuma shi ne baffan manzon Allah - SAW - kuma Mijin diyarsa: ko Manzon Allah ya kebance ku da wani abu? sai ya ce: "Manzon Allah - SAW - bai ke Vance mu da komai ba da bai game mutane da shi ba baki daya sai abunda yakasance a cikin kuben takobina wannan, ya ce: Sai ya futo da wata takarda a rubuce a cikinta: Allah Ya tsinewa duk wanda yayi yanka ga wanin Allah kuma Allah Ya tsinewa marar kasa, kuma Allah Ya tsinewa wanda ya la'anci iyayensa, kuma Allah Ya tsinewa duk wanda bada mafaka ga 'yan bidi'a" Sahih Muslim: 1978. Kuma baki dayan hukun-hukuncen Musulunci da shari'unsa sunyi daidai

da lafiyayyun hankula kuma sun daidai da abinda adalci ya qunsa da hikima.

38. kuma Addinann bata idan mabiyansu basu gamsu da abunda yake cikinsu ba na kwangaba kwanbaya, da al'amuran da hankali ba zai dauka ba sai malama mabiya Addinin sai su rudi mabiyann da cewa ai Addini sama yake da hankali. kuma cewa hankali ai dole sai da shi wajen fahimtar Addini da kuma riqeshi wanda ko Musulunci ya sanya hankali wani haske ne da yake haskawa hankali hanya; saboda ma'abota Addinan karya sunason mutum ne ya bar hankalinsa ya bi su, kuma Musulunci yana son mutum ne da ya farkar da hankalinsa, don yasan haqiqanin al'amura kamar yadda yake

kuma Addinann bata idan mabiyansu basu gamsu da abunda yake cikinsu ba na kwangaba kwanbaya, da al'amuran da hankali ba zai dauka ba sai malaman mabiya Addinin sai su rudi mabiyann da cewa ai Addini sama yake da hankali. kuma cewa hankali ai dole sai da shi wajen fahimtar Addini da kuma riqeshi wanda ko Musulunci ya sanya hankali wani haske ne da yake haskawa hankali hanya; saboda ma'abota Addinan karya sunason mutum ne ya bar hankalinsa ya bi su, kuma Musulunci yana son mutum ne da ya farkar da hankalinsa, don yasan haqiqanin al'amura kamar yadda yake:

﴿وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا أَلَكْتُبُ وَلَا الْإِيْمَانُ
وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾﴾ [الشورى: ٥٢]

{ kuma kamar wancan mun aika wani rūhi (rai mai hada jama'a) zuwa gare ka, daga gare Mu Ba ka kasance kā san abin da yake littāfi ba, kō abin da Yake ĩmāni, kuma amma Mun sanya shi (rūhin, watau Alkur'āni) wani haske ne, Munā shiryar da wanda Muke so daga cikin bāyīn Mu game da shi. Kuma Lalle

kai, haƙiƙa, kanā shiryarwa zuwa ga hanya, madaidaiciya} [al-Shura: 52] to wahayi Allah ya qunshi hujjoji da dalilai abunda zai shiryar da lafiayyayun hankula zuwa haqiqai wadan da kake son saninsu da Imani da su, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ﴿١٧٤﴾﴾
[النساء: ١٧٤]

{Yā kū mutāne! Haƙiƙa wani dalīli daga Ubangijinku yā je muku kuma Mun saukar da wani haske, bayyananne zuwa gare ku} [al-Nisa: 174] Allah - SWT - Yana son mutum ya rayu cikin hasken shiriya da kuma Ilimi da haƙiƙa, su kuwa shaidanu da dagutai suna son mutum ya wanzu cikin duhhan kafirci da jahilci da kuma bata, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الظُّلُمَاتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ...﴾ [البقرة: ٢٥٧]

{Allah Shine masoyin wadanda suka yi imani, Yana fitar da su daga duffai zuwa ga haske, kuma wadanda suka kafirta, masoyansu dagutu ne, suna fitar da su daga haske zuwa ga duffai...} [al-Baqara: 257].

39. Musulunci yana girmama ingantaccen ilimi, kuma yana kwadaitarwa kan binciken ilimi wanda yake babu son rai a cikinsa, kuma yana kira zuwa nazari da tunani cikin kawunanmu da kuma halittu da suke kewaye da mu, da kuma sakamakon ilimi ingantacce don ilimi wadanda basa cin karo da Musulunci.

Musulunci yana yana girmama ingantaccen ilimi, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿...يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾﴾ [المجادلة: ١١]

{Allah Yana daga darajar wadanda sukai Imani daga cikin ku kuma wadanda aka bawa ilimi suna da darajjojo, kuma Allah Ya na baku labarin abunda kuke aikatawa} [al-mujadalah 11]. Kuma Ya hada shaidar malamai da shaidarSa da kuma shaidar Mala'iku kan mafi girman abun shaidawa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

{ Allah Ya shaida cewa Lalle ne babu abin bautawa face Shi kuma mala'iku da ma'abuta ilmi sun shaida, yana tsaye da adalci, babu abin bautawa face Shi, Mabuwayi, Mai hikima} [Aal Imran: 18] Kuma wannan yana nuna matsayin ma'abota Ilimi a cikin musulunci da kuma abun da Alah ya umarci annabinsa Muhammad - SAW - da neman qari daga wani abu na ilaimi, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿... وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾ [طه: ١١٤]

{Kuma ka ce Ya Ubangiji Ka karar da ni ilimi} [Daha:114] Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Duk wanna ya kama wata turba yana neman ilimi a cikin ta to Allah Zai sawwake masa da ita hanyar zuwa aljanna" kuma lallai cewa mala'iku suna shinfida fukafukansu don yarda da mai neman Ilimi kuma lallai dalibin ilimi suna nema masa gafara duk wadanda suke cikin sama da kasa har kifaye a cikin ruwa, kuma lallai cewa falalar malami kan mai lbada kamar falalar wata a kan sauran taurari, lallai malamai su ne magada Annabwa kuma lallai cewa Annabawa basu gadar da dinare ba ko dirhami kawai sun gadar da Ilimi ne to duk wanda yai riqo da shi to yayi riqo da rabo

mai yawa" Abu Daud ne ya futar da shi (3641), da Tirmizi (2682), da Ibn Maja (223) kuma lafazin nasa ne, da Ahmad (21715). Kuma Musulunci yana kwadaitarwa kan ilimi tsantsa wanda babu son rai a cikinsa kuma yana kira zuwa nazari da tunani a cikin kawunanmu da kuma cikin halittun da suke gefenmu, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿سُرِّيهِمْ ءَايَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ﴾ [فصلت: ٥٣]

{Zā Mu nūna musu āyōyinMu a cikin sāsan ni da kuma cikin rāyukansu, har ya bayyana a gare su cēwā lalle (Alkur'āni), shi ne gaskiya. Ashe, kuma Ubangijinka bai isa ba, ga cēwa lalle Shī halartacce ne a kan kowane abu ne?} [Fussilat: 53], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: ١٨٥]

{Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da kasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, haḳīka, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin īmāni?} [al-A'araf: 185], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ [الروم: ٩]

{Shin, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin kasā dōmin su gani yadda akibar waḍanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance

mafiya karfi daga gare su kuma suka nōmi kasa suka rāya ta fiye da yadda suka raya ta, kuma manzanninsu suka je musu da hujjoji bayyanannu. Sabo da haka Allah ba Ya yiwuwa Ya zālunce su, amma kansu suka kasance sunā zālunta} [Rum: 9] Kuma sakamakon ilimi ingantaccen ilimi baya cin karo da Musulunci kuma zamu fadi wani misali kwaya daya wanda Al-qur'ani ya fadi bayanin cikakke dangane da sha'aninsa tun kafin sama da shekara dubu daya da dari kuma ilimin zamani a qarshe ya sanar da shi; sakamakon daidaituwar abunda yake cikin Al-qur'ani mai girma kuma shi ne halittar dan tayi a cikin mahaifiyarsa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٣﴾ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْقَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٤﴾ ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿١٥﴾﴾ [المؤمنون: ١٢-١٤]

{Kuma lalle ne, hakīka, Mun halitta mutum daga wani tsantsa daga lāka.(12) Sa'an nan kuma Muka sanya shi, digon maniyyi a cikin matabbata natsattsiya.(13) Sa'an nan kuma Muka halitta shi gudan jini, sa'an nan Muka halitta gudan jinin tsōka, sa'an nan Muka halitta tsōkar ta zama kasūsuwa, sa'an nan Muka tufātar da kasūsuwan da wani nāma sa'an nan kuma Muka kāga shi wata halitta dabam. Sabōda haka albarkun Allah sun bayyana, Shi ne Mafi kyaun māsu halittawa.(14)} [al-Mu'aminun: 12-14].

40. kuma Allah baya karbar aiki ko ya bada lada akansa a lahira sai daga wadanda sukai imani da Allah kuma suka gasgata Manzanninsa -Amincin Allah a gare su- kuma Allah baYa karbar ibadu sai da abunda Ya shar'anta, saboda mai zai sa mutum ya kafircewa Allah kuma ya kaunaci ladansa? kuma Allah baYa karbar imani wani mutum sai idan yayi imani da Annabawa - Amincin Allah a gare su baki daya- Kuma yayi imani da saqon Annabi Muhammad – SAW -.

Kuma Allah baYa karbar aikin kuma baya bada lada akansa a lahira sai daga wanda yayi imani da Allah, kuma ya bishi kuma ya gasgata ManzonSa - amincin Allah a gare shi-, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصَلُّهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا﴾ (18) وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿19﴾ [الإسراء: 18-19]

{Wanda ya kasance yanã nufin mai gaggãwa, sai Mu gaggauta masa a cikinta, abin da Muke so ga wanda Muke nufi, sa'an nan kuma Mu sanya masa Jahannama, ya kõnu da ita, yanã abin zargi kuma abin tunkudewa.(18) Kuma wanda ya nufi Lãhira, kuma ya yi aiki sabõda ita irin aikinta alhãli kuwa yanã mũmĩni, to, wadannan aikinsu ya kasance gõdadde.(19)} [al-Israa: 18-19] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿مَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ﴾ (94) [الأنبياء: 94]

{Dõmin wanda ya aikata daga ayyukan kwarai alhãli kuwa yanã mai ãmãni, to, bãbu musu ga aikinsa, kuma Mu Mãsu rubũtãwa gare shi ne} [al-Anbiya: 94].

﴿... فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ﴾

[أَحَدًا ﴿١١٠﴾] [الكهف: ١١٠]

{Kuma Allah baYa karbar ibadu sai wadanda Ya shar'anta, Allah - Madaukaki - Ya ce: Saboda haka wanda ya kasance yana fatan haduwa da Ubangijinsa, to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma kada ya hada kowa ga bauta wa Ubangijinsa} [al-Kahf: 110]. Saboda haka Yayi bayani cewa aiki baya kasancewa nagartacce sai in ya kasance yana daga cikin abunda Allah Ya shar'anta kuma ya kasance ya tsakake shi saboda Allah a cikin aikinsa, kuma yana mai imani da Allah yana mai kuma yana mai gasgatawa da Annabawansa da Manzanninsa - amincin Allah a gare su- amman wanda ya kasance aikinsa wanin hakan ne to haqiqa Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٢٣﴾﴾ [الفرقان: ٢٣]

{Kuma Muka gabāta zuwa ga abin da suka aikata daga aiki, sai Muka sanya shi kūra wātsattsiya} [al-furqan: 23], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَجُوهٌ يُّومِئِدٍ خَشِيعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلُّنَا نَارًا حَامِيَةً ﴿٤﴾﴾ [الغاشية: ٢-٤]

{Wasu huskōki a rānar nan kaskantattu ne. (2) Mai aiki tana shan Wuya (3) Zata shiga Wiuta Mai kuna (4)} [al-gashiya: 2-4]. To wadan nan fuskoki masu shan wahalar aiki sai dai su sun kasance suna aiki ne ba tare shiriyar daga Allah ba, Allah sai Ya sanya makomarta zuwa wuta; saboda batai aiki da da abunda Allah Ya shar'anta ba a'a tayi aiki ne da ibadu batattu kuma ta bi shugabannin bata wadan da suka qirqirar musu Addinan bata saboda aiki nagari karbabbe a wajen Allah shi wanda yayi daidai da abunda Manzon Allah - SAW - ya zo da shi to ta yaya

mutum zai kafirta da Allah kuma ya zo kuma ya saka masa??
 Kuma Allah baYa karbar imanin wani daga cikin mutane sai
 idan yai imani da Annabawa - amincin Allah a gare su- baki
 dayan su, kuma yayi imani da saqon Manzon Allah - SAW - ya
 gabata cewa an fadi wasu dalilai akan hakan a sakin layi na (20)
 Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿عَمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ ۚ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۖ وَكُتُبِهِ ۖ وَرُسُلِهِ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۗ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ [البقرة: ٢٨٥]

{Manzon Allah yā yi ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare
 shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi ĩmāni da
 Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu
 rarrabēwa a tsakānin daya daga manzanninSa. Kuma
 (mūminai) suka ce Mun ji kuma mun yi dā'a; (Muna nēman)
 gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma
 take} [al-Baqara: 285], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا ۖ آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ ۚ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ مِنَ قَبْلُ ۚ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۖ وَكُتُبِهِ ۖ وَرُسُلِهِ ۖ وَالْيَوْمِ
 الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا﴾ [النساء: ١٣٦]

{Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Ku yi ĩmāni da Allah da
 Manzonsa, da Littāfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littāfin
 nan wanda Ya saukar daga gabāni. To, wanda ya kāfirta da
 Allah da malā'ikunSa, da LittattafanSa, da ManzanninSa, da
 Rānar Lāhira, to, lalle ne yā bace, bata mai nīsa} [al-Nisa'a:
 136], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِءَ وَتَنْصُرْتَهُ قَالَ ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَإِنَّا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ﴾ [آل عمران: ٨١]

{Kuma a lõkacin da Allah Ya riƙi alkawarin Annabāwa: "Lalle ne ban bā ku wani abu ba daga Littāfi da hikima, sa'an nan kuma wani manzo ya je muku, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku; lalle ne zā ku gaskata Shi, kuma lalle ne zā ku taimake shi." Ya ce: "Shin, kun tabbatar kuma kun riƙi alkawarīNa a kan wannan a gare ku?" suka ce: "Mun tabbatar." Ya ce: "To, ku yi shaida, kuma Nī a tāre da ku Inā daga māsu shaida} [Aal Imran: 81].

41.Lallai manufar sakonnin Allah baki dayansu shi ne: cewa lallai Addinin gaskiya ya daukaka dan Adam, saboda ya kasance tsantsar bawan Allah Ubangijin talikai, kuma ya 'yanta shi daga bautar mutane ko kuma wani abun duniya ko kuma tatsunuyoyi, saboda Musulunci -kamar yadda kake ganinsa-baya tsarkake mutane ya dagasu sama da matsayinsu, kuma baya sanya su Alloli ababan bauta

Lallai manufar baki dayan sakonnin Allah shi ne: cewa addinin gaskiya ya zamo ya daukaka dan Adam sama da komai sai bawa ya kasance mai tsantsanr tsarkake ibada ga Allah Ubangijin talikai kuma Musulunci ya 'yanta mutum daga bautar kudi ko tatsuniyoyi Manzon Allah - SAW - ya ce" "Bawan kwabo da dari ya wahala da bawan riga da sutura idan aka bashi sai ya yarda idan kuma ba'a bashi ba sai yaqi yarda" Sahih Al-Bukhari: 6435. Saboda mutumin da yake daidai ba zai zamanto ya risina ba sai ga Allah babu wata dukiya da zata bautar da shi ko wani

girma ko matsayi ko kabila kuma a cikin wannan kissar akwai abunda zai budewa mai karatu abunda mutane suke kanasa kafin zuwan Manzanni kuma yaya suka zama a bayan sa" yayin da musulman farko suka yi hijira zuwa Habasha, sai sarkin Habasha na wannan lokacin -Najjashi- ya ce da su: "Wane Addini ne wanda ya raba ku da mutanenku a cikinsa, kuma baku shiga Addini na ba ko Addinin wani daga cikin wadan nan al'ummai? Sai Ja'afar Bn Abi Dalib ya ce: Ya kai wannan sarki mun samu kanmu a Jahiliyya muna bautawa gumaka, kuma muna cin mushe, kuma muna aikata alfasha, kuma muna yanke zumunci, Kuma muna munana makwabtaka, mai karfi a cikin mu yana cinye kayan mai rauni, to dukkanmu muna kan hakan sai Allah Ya aiko mana wani Manzo munsan nasabarsa, da gaskiyarsa da amanarsa, da kamewarsa, sai ya kirawo mu zuwa bautar Allah don mu kadaita shi kuma mu bauta masa kuma mu yakice abunda muke bautawa mu da iyayenmu na koma bayan Allah na duwatsu da gumaka kuma ya umarce nu da mu bautawa Allah Shi kadai kada kuma muyi masa shirka da komai kuma ya umarce mu sallah da zakka da Azumi ya ce: sai al'amuran Musulunci suka yawaita a gareshi sai muka gasgata shi kuma mukai imani da shi kuma muka bishi akan abunda ya zo da shi sai muka bautawa Allah shi kadai bama shirka da shi da komai kuma ya haramta mana abunda ya hamta mana kuma ya halatta mana abunda ya halatta mana". Ahmad ne ya rawaito shi (1740) da sabani kadan, da kuma Abu Nu'aim a cikin ((Hilyat Al-aulyaa)) (1/115) a takaice. Saboda Musulunci kamar yadda kake gani baya tsarkake wasu mutane kuma ya daga darajarsu sama da matsayin su kuma ya sanya su zu zaman to Alloli ko abun bauta, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce Ka ce:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٦٤]

{Yā ku Mutānen Littāfi! Ku tafo zuwa ga kalma mai daidaitāwa a tsakā ninmu da ku; kada mu bauta wa kōwa fā ce Allah. Kuma kada mu haɗa kōme da Shi, kuma kada sāshenmu ya riƙi sāshe Ubangiji, baicin Allah." To, idan sun jūya bā ya sai ku ce:ku yi shaida cēwa, lalle ne mu masu sallamā wa ne} [Aal Imran: 64], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّنَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٨٠]

{Kuma ba ya umurnin ku da ku riƙi malā'iku da annabāwa lyāyengiji. Shin, zai umurce ku da kāfirci ne a bāyan kun riga kun zama māsu sallamāwa (Musulmi)?} [Aal Imran: 80]. Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Kada ku wuce gona da iri wajen yabona yadda Nasara suka maida Dan Maryam, ni kawai bawa ne, to kuce bawan Allah ne kuma ManzonSa" Sahih Al-Bukhari: 3445.

42.Allah Ya shar'anta tuba a Musulunci wanda shi ne maida komai da komai din dan Adam zuwa ga Ubangijinsa, da barin zunubai, kuma Musulunci yana rushe abunda yake kafinsa na zunubai, kuma tuba yana wanke abunda ya gabace shi na zunubai, saboda haka babu wata buqata mutum ace sai ya bayyana laifukansa ga mutane

Allah Ya shar'anta Tuba a cikin Musulunci kuma Shine mutum ya maida komai nasa zuwa ga Ubangijinsa, kuma ya bar zunubai, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿...وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [النور: ٣١]

{Kuma ku tuba zuwa ga Allah ya ku Muminai baki xayanku ko kwa rabauta} [al-Nur: 31], Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ

التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ [التوبة: ١٠٤]

{Shin, ba su sani ba cēwa lallai Allah, ne Yake karɓar tūbā daga bāyinSa, kuma Yanā karɓar sadakōkinsu, kuma lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai?} [al-Tauba: 104] Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا

تَفْعَلُونَ﴾ [الشورى: ٢٥]

{Kuma Shi ne ke karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā Yafe kanaan laifuffuka, alhāli kuwa Yanā sanin abin da kuke aikatāwa} [al-Shura: 25] Annabi - tsira da amincin Allah su qara tabbata a gare shi - ya ce: "Lallai Allah Yafi tsananinin farin ciki da tuban bawanSa mumini daga mutumin da yake cikin wata kasa ya samu kansa cikin wata qasa sai guguwa ta taso tare da shi abun hawansa akanta abincinsa da abun shansa sai ya yi bacci sannan ya farka kuma haqiqua ta tafi ya neme ta har sai da qishirwa ta kama shi sannan ya ce: bari in koma wajena wanda nake a cikinsa sai inyi bacci har mutuwa ta same ni sai ya sanya kansa kan dantsensa don ya mutu sai kawai ya farka sai ga dabbarSa a gabansa kuma akanta guzurinsa da abincinsa da abun shansa to Allah Ya fi shi farin ciki da tuban bawansa mumini daga mai wannan dabba da guzirin nasa" Sahih Muslim: 2744. Kuma Musulunci yana rushe dukan abunda ya

gabace shi na kuma tuba yana wanke abunda ya gabace shi na zunubai, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِن يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنتُ الْأَوَّلِينَ﴾ [الأَنْفَال: ٣٨]

{Ka ce wa wadanda suka kāfirta, idan sun hanu, zā a gāfarta musu abin da ya riga ya shige, kuma idan sun kōma, to, hanyar kāfiran farko, hakīka, ta shūde} [al-Anfal: 38] Kuma Allah Ya kirawo Nasara da su tuba sai Allah - sha'aninSa ya daukaka - Ya ce:

﴿أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ [المائدة: ٧٤]

{shin fā, bā su tuba zuwa ga Allah, kuma su neme Shi gāfara, alhāli kuwa Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?} [al-Ma'ida: 74] Kuma ya kwadaitar da baki dayan masu sabo da masu zunubai da su tuba sai Allah - Madaukaki - Ya ce::

﴿قُلْ يٰعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾ [الزمر: ٥٣]

{ Ka ce: (Allah Ya ce) Yā bāyīNa wadanda suka yi barna a kan rāyukansu! Kada ku yanke kauna daga rahamar Allah. Lalle Allah na gāfarta zunubai gabā daya. Lalle Shī, Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai} [al-Zumar: 53] Kuma yayin da Amr Bn Al-as ya Musulunta sai yaji tsoron ko ba za'a gafarta masa zunubansa ba wadanda ya aikata kafin Musulunci sai Amr yana mai rawaito wannan lokacin ya ce: "Yayin da Allah ya jefa Musulunci a cikin zuciyata ya ce nazo wajen Manzon Allah - SAW - don inyi masa mubaya'a sai ya shinfida hanannayensa gare ni sai na ce: Ba zan yi maka mubaya'a ba ya manzon Allah har sai ka gafarta mun abunda ya gabata daga zunubai na ya ce: sai Manzon Allah - SAW - ya ce ya kai Amru baka san cewa

hijira tna shafe abunda ya gabaceta ba na zunubai ya kai Amru baka sani ba cewa Musulunci ya shafe abunda ya gabace na zunubai". Muslim ne ya rawaito shi (121) mai tasawo kamarsa, da kuma Ahmad (17827) kuma wannan lafazin ma nasa ne.

43.Saboda a cikin Musulunci dangantaka tsakanin mutum da Allah kai tsaye ta ke, saboda haka baka buqatar wani mutum da zai kasance tsani tsakaninka da Allah, saboda Musulunci ya hana mu sanya mutane su zamanto Alloli ko kuma suna tarayya da Allah cikin AllantakarSa da BautarSa

A cikin Musulunci babu wata buqatar yin furuci da laifukan mutum a gaban wani Mutum saboda a cikin Musulunci Alaqa a tsakanin Mutum da Allah kai tsaye saboda ba'a buqatar zuwa wani daya, saboda ya kasance a tsakaninka da tsakanin Allah kamar yadda ya wuce a sakin layi mai lamba (36) cewa Allah – Madaukaki - ya kira baki dayan mutane zuwa tuba da kuma komawa zuwa gare shi to shi kamar haka ya hana mutane kan su riqi Annabawa ko Mala'iku tsani tsakaninsa da tsakanin bayinSa, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ

مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ٨٠]

{Kuma ba ya umurnin ku da ku riƙi malā'iku da annabāwa lyāyengiji. Shin, zai umurce ku da kāfirci ne a bāyan kun riga kun zama māsu sallamāwa (Musulmi)?} [Aal Imran: 80] Saboda Musulunci -kamar yadda kake gani- ya na hana mu sanya mutum a matsayin Ubangiji ko yai tarayya da Allah a cikin Allantaka ko kuma bauta kuma Allah Ya ce game da Nasara:

﴿اتَّخِذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا

لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا إِلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ [التوبة: ٣١]

{Sun riki mālamansu (Yahūdu) da ruhubānāwansu (Nasāra) Ubannangiji, baicin Allah, kuma sun riki Masīhu ḍan Maryama (haka). Kuma ba a umurce su ba fāce da su bautā wa Ubangiji Guda. Bābu abin bautāwa fāce Shi. TsarkinSa ya tabbata daga barin abin da suke yin shirki da shi} [al-Taubah: 31] Kuma Allah Ya musantawa kafiran da suka riqi wasu tsanuka tsakaninsu da Shi, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾ [الزمر: ٣]

{To, addini tsarkakakke na Allah ne, kuma wadanda suka riki wadansu majibinta, bā Shi ba, (sunā cēwa) "Ba mu bauta musu ba fāce dōmin su kusantar da mu zuwa ga Allah, kusantar daraja." Lalle Allah nā yin hukunci a tsakāninsu ga abin da suka zama sunā sābāwa a cikinsa. Lalle Allah ba Ya shiryar da wanda yake mai karya, mai kāfirci} [al-Zumar: 3] Kuma Allah Yayi bayanin cewa masu bautar gumaka -mutanen Jahiliyya- sun kasance suna riqi wasu tsanuka tsakaninsu da Allah cewa su ne masu kusanta su zuwa ga Allah. Kuma idan Allah Ya hana mutane su riqi Annabawa ko Mal'iku wasu tsani tsakaninSa da bayainSa; to wasun su sun fi dacewa da a bari kuma ta yaya Annabawa da manzanni – amincin Allah a gare su- suna gaggawa a cikin kusanci zuwa ga Allah, Allah - Madaukaki - Ya ce Yana mai bada labarin halin annabawa da Manzanni - amincin Allah a gare su- lalle ne su,

﴿... إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَعَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خِدْعِينَ﴾

[الأنبياء: ٩٠]

{... sun kasance suna gudun tsere zuwa ga ayyukan alheri, Kuma suna kiranmu a kan kwadayi da fargaba Kuma sun kasance masu saunar (aikata sabo) gare Mu. Al-anbiya'a: 90 Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ

رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ...﴾ [الإسراء: ٥٧]

{Wadancan, wadanda suke kiran, sunã nẽman tsãni zuwa ga Ubangijinsu. Wadanne ne suke mafiffita a kusanta? Kuma sunã fãtan sãmun rahamarSa, kuma sunã tsõron azãbarSa. Lalle ne azãbar Ubangijinka ta kasance abar tsõro ce} [al-Isra'a: 57], ai lallai cewa wadanda suke bautar wanin Allah -na daga annabawa da salihai- su suna neman kusantar Allah kuma suna neman rahamarSa kuma suna tsoron azabarSa; to ta yaya yaya za'a roqi wanin Allah?

44.A karshen wannan littafin muna tunsarwa cewa mutane duk da sabanin zamaninsu da kabilunsu, da garuruwan su kai baki dayan duniyar mutane sun saba a wajen tunanisu da manufofin su, sun yi hannun riga wajen garuruwansu da ayyukan su, saboda haka suna da buqatar wani mai shiryarwa da zai dorusu kan turba, da wani tasri da hade kansu, da wani jagora da zai kare su, kuma Manzanni -Amincin Allah a gare su- sun jibinci hakan da wahayi daga Allah - Madaukaki - suna shiryar da mutane zuwa hanyar alkairi da shiriya, kuma ya hada su akan shari'ar Allah kuma suna hukunci da gaskiya a tsakaninsu, saboda al'amuransu su tafi daidai dai dai da yadda wadan nan suka amsawa Manzannin, da kuma kusancinsu da wadan nan lokutan na Saqonnin Allah, kuma Allah Ya cika saqonin Manzancin da Manzo Annabi Muhammad - SAW -

kuma ya hukunta mata wanzuwa, kuma ya sanyata shiriya ga mutane da kuma rahama da haske da shiriyarwa zuwa tafarki mai isarwa zuwa ga Allah – SWT -

A qarshen wannan littafin muke tunasar da mutane duk da sabanin zamanunsu da yarukansu, da garuruwansu, kai baki dayan ma mutanen duniya sun saba a tunaninsu da manufofin su a cikin garuruwansu da ayyukansu saboda yana bukata zuwa wanda zai shige masa gaba da zai sa shi a hanya da kuma tsari da zai hade su da kuma jagora da zai kare su, kuma Mazanni masu girma - amincin Allah a gare su- sun dau wannan nauyin da wahayi daga Allah suna shiryar da mutane suwa kan tafarkin alkairi da kuma shiriya kuma su tara su akan shari'ar Allah kuma suyi musu hukunci a tsakaninsu da ita saboda abubuwan su su daidaita, gwargwadon yadda suka amsawa wadan nan Manzanni da kuma kusancin lokacin su da saqonnin Allah kuma yayin da bata ya yawaita, kuma jahilci ya game ko ina, kuma akai bautar gunki, saboda haka sai Allah Ya aiko Annabi Muhammad - SAW - da shiriya da kuma Addini na gaskiya don ya futar da mutane daga duhun kafirci da jahilci da bautar gumaka zuwa imani da shiriya.

45.Saboda haka nake roqonka ya kai dan Adam ka tsaya ga Allah tsayuwa ta gaskiya kana mai tsiraita kanka daga kwaikwayo da al'ada, kuma kasani cewa kai bayan mutuwarka zaka koma ne zuwa ga Ubangijinka, kuma ka kalli kanka, da kuma wasu sassa da suke kewaye da kai, ka Musulunta zaka rabauta a duniyarka da lahirar ka, idan kuma kana son shiga Musulunci babu abinda zaka yi sai kawai ka shaida cewa Babu abun bauta da gaskiya sai Allah, kuma cewa Annabi Muhammad Manzon Allah ne, kuma kayi watsi da duk abinda ake bautawa

koma bayan Allah, kuma kayi imani cewa Allah Zai tashi wadanda suke cikin kabari kuma cewa hisabi da sakamako gaskiya ne, to idan ka shaida da wannan shaidawar to haqiqa ka zama Musulmi, saboda haka bayan haka zaka bautawa Allah da abinda Ya shar'anta na Sallah da Zakka da Azumi, da kuma Hajjatar dakin Allah idan ka samu iko yin hakan,

To ina kira gareka ya kai mutum lallai ka tsaya ga Allah kana mai gaskiya kuma ka rabu duk wani taqalidi da al'ada kamar yadda Allah - Madaukaki - Ya fada:

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْظُمُ بِوَحْدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلَىٰ مِثْلَىٰ وَفَرْدَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا

بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ﴾ [سبأ: ٤٦]

{Kace: Ina yi muku wa'azi ne kawai da kalma guda! watau ku tsayu dōmin Allah, bibbiyu da daidai, sa'an nan ku yi tunāni, bābu wata hauka ga ma'abūcinku. Shī bai zama ba fāce mai gargadi ne a gare ku a gaba ga wata azāba mai tsanani} [Saba'i: 46]. Kuma kana sani cewa kai bayan mutuwarka zaka koma ga Ubangijinka, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَىٰ ۚ وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَىٰ ۖ ثُمَّ يُجْزَاهُ

الْجِزَاءَ الْأَوْفَىٰ﴾ [النجم: ٣٩-٤٢]

{Kuma mutum bā shi da kōme fāce abin da ya aikata.(39) Kuma llai zaiga Ayyukansa(40) Sannan sai a saka masa da cikakken Sakamako (41) Kuma lallai zuwa ga Ubangijinka Matuqa ta ke (42)} [al-Najm: 39-42], kuma lallai cewa ka kalli kanka da kuma sassa da suke kewaye da kai, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ

يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجْلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾ [الأعراف: ١٨٥]

{Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da kasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, hakīka, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin īmāni?} [al-A'araf: 185] to ka musulunta sai ka rabauta a duniyarka da lahirarka, kuma idan kana son shiga Musulunci babau wani da zakayi sai ka shaida cewa babu wani Ubangiji da ya cancanci a bauta maSa sai Allah kuma lallai cewa Muhammagu Manzon Allah ne, Kuma yayin da Manzo - SAW - ya tura Mu'az zuwa Yeman ya na mai kira zuwa Musulunci sai ya ce da shi: "Lallai kai zaka je wajen wasu mutane daga cikin Ahlul kitab ka kirasu zuwa shaidawa cewa babu wani Ubangiji da ya cancanci a bautawa sai Allah kuma cewa ni manzon Allah ne, to idan suka bi ka akan hakan to ka sanar da su cewa Allah Ya farlanta musu salloli biyar a cikin kowace rana da dare, to idan suka bika cikin hakan to ka sanar da su cewa Allah Ya farlanta musu sadaqa da za'a karbo daga mawadatansu sannan a mayar ga talakawansu to idan suka bika akan haka to na haneka da ka kiyayi mafi darajar dukoiyoyinsu" Sahih Muslim: 19. Kuma ka rabu da duk abinda ake bautawa koma bayan Allah shi ne Addinin Annabi Ibrahim - amincin Allah a hare shi-, Allah - Madaukaki - Ya ce:

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا

بَرَاءٌ وَأَمْنِكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ

وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ...﴾ [الممتحنة: ٤]

{Haqīqa ya kasance kuma da abun koyi cikin rayuwar Annabi Ibrahim da wadanda suke tare da shi lokacin da suka ce da mutanen su mu babu mu babu ku da abinda kuke bautawa koma bayan Allah kuma mun kafirce muku kuma gaba ta kullu tsakaninmu da ku da kiyayya har sai kunyi imani da shi kadai} [al-Mumtahana: 4], Kuma kayi imani cewa za'a tashi wadanda suke cikin kaburbura, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ وَأَنَّ السَّاعَةَ

ءَاتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٧﴾﴾ [الحج: ٦-٧]

{Wancan ne dōmin lalle Allah Shi ne Gaskiya, kuma lalle ne shi Yake rāyar da matattu, kuma lalle Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.(6) Kuma lalle ne Sa'ar Tāshin jiyāma mai zuwa ce, bābu shakka a cikinta kuma lalle ne Allah Yanā tāyar da waɗanda suke a cikin kaburbura.(7)} [al-Hajji: 6-7]. Kuma Hisabi da sakamako gaskiya ne, Allah - Madaukakin Sarki - Ya ce:

﴿وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِيُخْرِجَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْوَهُمْ لَا

يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾﴾ [الجاثية: ٢٢]

{Kuma Allah ne Ya halitta sammai da kasā sabōda gaskiya, Kuma dōmin a sāka wa kōwane rai da abin da ya sanā'anta, kuma su, bā zā a zālunce su ba} [al-Jathiya: 22].

Saboda idan ka shaida da wannan shaidawar to haqīqa ka zama musulmi to ya wajaba akan ka bayan haka ka bautawa Allah da abinda Ya shar'anta na Sallah da Zakkah da Azumi da Hajji idan ka samu damar dama yi da wanin hakan.

Kwafi a ranar 19-11-1441
Wanda ya rubuta shi Shi ne Farfesa Muhammad Bn
Abdullahi al-Suhaim
Babban Malamin koyar da Aqida a bangaren koyar da
darussan Musulunci (a da can)
Tsangayar koyo da koyarwa, na Jami'ar Sarki Su'ud
Riyadh, Kasar Saudi Arabia

MUSULUNCI.....3

TAQAITACCEN BAYANI GAME DA MUSULUNCI KAMAR
YADDA YA ZO A CIKIN QUR'ANI DA SUNNAR MANZON
ALLAH.....3

1-Musulunci shi Saqon Allah zuwa ga mutane baki dayan su
shi ne saqon Allah wanzajje.....5

2. Kuma Musulunci ba Addinin wasu kebantattun mutane ba
ne ko jinsi a'a Addinin Allah ne ga mutane baki dayansu6

3-Musulunci shi ne Saqon Allah wanda ya zo don cika
Saqonnin Annabawa da Manzanni wadanda suka gabata -
amincin Allah ya tabbata a gare su- zuwa ga al-ummansu7

4. Annabawa Amincin Allah a gare su Addininsu daya ne
kuma shari'unsu sun sha banban8

5,Musulunci yana kira -Kamar yadda kowane Annabi yayi:
Nuhu da Ibrahim da Musa, da Sulaiman, da Daud, da Isa -
amincin Allah a gare su- zuwa ga imani cewa Ubangiji kadai Shi
ne Allah wanda Yayi halitta kuma Mai rayawa Mai kashewa
Mai Mulki Mamallaki, kuma Shine wanda Yake gudanar da
al'amura, kuma Shine Mai jin kai Mai tausasasawa.....9

6: Allah - Madaukakin Sarki - Shi ne wanda Yayi halitta kuma
Shi ne wanda Ya cancanci ibada shi kadai, kuma ba'a bautawa
kowa waninsa tare da shi15

7: Allah shi ne Mahalicci ga baki dayan halitta abunda muke
iya gani da wadan da bama iya gani, kuma duk wani abu da ba
shi ba to shi abun halitta ne da cikin halittunSa, kuma shi Ya
halicci sammai da kasa cikin kwana shidda22

- 8-Kuma Allah - Madaukakin sarki - baShi da abokin tarayya a cikin mulkinSa da halittunSa ko bayinSa23
9. Allah - Madaukakin Sarki - bai haifa ba kuma ba'a haifeShi ba kuma baShi wani kini ko mai kamanceceniya da Shi.....27
10. Allah - Madaukakin Sarki - baYa sauka a cikin wani abu, ko kuma Ya saje da jikin wani abu daga cikin halittunSa28
- 11-Allah - Madaukakin Sarki - Mai rangwame ne kuma Mai jin kai ga bayinSa shi Yasa ya aiko manzanni kuma Ya saukar da litattafai.....30
12. Allah Shine Ubangiji Mai jin kai Shi kadai wanda Shine zai yi hisabi ga halittu a ranar Al-qiyama lokacin da zai tashe su baki dayansu daga kaburburansu, saboda Ya sakawa kowanne mutum da aikin da yayi na Al-kairi ko sharri, saboda duk wanda yayi aiki nagari kuma yana mai imani to yana da ni'ama matabbaciya, kuma duk wanda ya kafirta kuma yayi mummunan aiki to yana da azaba mai girma a lahira.32
13. Allah - Madaukakin Sarki - Ya halicci dan Adam daga turbaya, kuma Ya sanya zurriyarsa tana yaduwa bayansa, saboda mutane a asalisu daidai suke, kuma babu banbanci a tsakanin jinsi da jinsi ko kuma mutane kan mutane sai da tsoron Allah.....35
14. Kuma kowane yaro ana haifarsa ne akan fidra.....37
15. Kuma babu wani mutum da aka haifeshi da sabo ko ya gaji sabon waninsa.....38
16. Kuma manufa na halittar mutane ita ce bautar Allah shi kadai.....40

17. Musilunci ya karrama mutum -maza da mata- kuma ya dauke masa baki dayan haqqoqinsa, kuma ya sanya shi abun tambaya akan baki dayan sauran zaxuxxukansa, da ayyukansa da kuma Tasarrufinsa, kuma ya dora masa nauyin kowane irin aiki da zai cutar da kansa ko ga wani akansa40

18. kuma ya Sanya namiji da mace daidai da daidai wajen daukar alhakim aikinsu da kuma sakamako da bada lada45

19. Musulunci ya karrama mace, kuma ya sanya mata su zamanto abokan tafiyar maza, kuma ya lazamtawa mazan ciyar da su idan ya kasance yana da iko, saboda haka ya wajaba uba ya ciyar da diyarsa, haka uwa akan danta idan ya kasance ya balaga kuma yana da Iko, haka mata akan mijinta46

20. kuma mutuwa ba karewa bace ta har abada, a'a ita wata tafiya daga gidan aiki zuwa gidan sakamako, kuma mutuwa yana samun jiki da ruhi, mutuwar ruhi ita ce rabuwar ruhi daga jiki, sannan kuma ya dawo zuwa jinkin bayan tashin Al-qiyama, kuma ruhi baya tafiya zuwa wani jikin bayan mutuwa, kuma baya sake tsiruwa a wabi jikin daban49

21, kuma Musulunci yana kira ne zuwa imani da jigajigan imani manya, kuma shi ne imani da Allah da Mala'ikunsa da imani da litattafan Allah kamar Al-taura da Linjila da Zabura - kafin jirkita su- da kuma Al-qurani, da kuma imani da bai dayan Annabawa da Manzanni -Amincin Allah a gare su- kuma yayi imani da cika makin su shi Annabu Muhammadu Manzon Allah cikamakin Annabawa da Manzanni da Kuma imani da ranar Lahira kuma ya sani cewa rayuwar duniya da ita ce karshe da

kuma da halittu sun zama tsantsar wasa kuma imani da hukuncin Allah da kaddarara50

22. kuma Annabwa ma'asumai ne -amincin Allah a gare sukikin abunda suka isar da shi daga Allah, kuma ma'asumai ne ga barin dukkanin abunda ya saba da hankali, ko kuma kyawawan halaye su kyamace shi, kuma Annabawa an dora musu isar da umarnin Allah ga bayinSa, kuma Annabawa basu da wani abu na abunda ya kebanci Allantaka; aa suma mutane kamar sauran mutane Allah Yayi musu wahayi da Manzantakarsa65

23. Kuma Musulunci yana kira zuwa ga bautar Allah Shi kadai da ginshiqan ibada manya, sune Sallah wacce ita ce tsayuwa da ruku'u da sujjada da ambaton Allah da yabonSa da kuma addu'a, kuma mutum yana sallatarta sau biyar a wuni, kuma a cikinta babu banbanci tsakanin mawadaci da talaka da shugaba da kuma talaka a sahu kwara daya a cikin sallah da kuma zakka wacce taje wani yanki ne kadan daga cikin dukiya - daidai da sharadai da kuma gwargwado wanda Allah Ya kaddara, kuma tana wajaba ne a dukiyar mawadata kuma a bada ita ga talakawa da wasunsu, kuma sau daya ce a shekara, da kuma azumi wanda shi ne kamewa ga barin ci da sha da rana a watan azumi, kuma yana koyawa mutum dauriya da haquri, da kuma hajji wanda shi ne: Nufar dakin Allah a Makka mai Alfarma sau daya a rayuwa ga mai lko wanda zai iya, kuma a cikin wannan hajjin akwai daidaito ga kowa da kowa wajen fuskanta zuwa ga mahalicci – SWT - kuma banbance banbance da nuna wani fifiko duka ya kau a cikin sa.72

24. kuma daga cikin mafi girman abunda ibada ta kebanta da shi a Musulunci cewa yadda ake yinta da lokutanta da sharuddanta Allah – SWT - ne Ya shar'anta ta su kuma Ya isar da ita ga Manzonsa – SAW - kuma babu wani mutum da yayi shigege a cikin su ta hanyar kari ko ragi har zuwa wannan rana, kuma baki dayan manyan ibadu baki dayan Annabwa sunyi kira zuwa gare su - amincin Allah a gare su-77

25, Manzon Musulunci shi ne Muhammad Bn Abdullahi daga cikin zuriyar Annabi Isma'ila dan Annabi Ibrahim - amincin Allah a garesu- an haife shi Makka a shekara ta 571 Miladiyya, kuma yayi hijita zuwa Madina, kuma baiyi tarayya da mutanensa ba a al'amuran bautar gunki, sai dai shi ya kasance yana tarayya da su a ayyukan kirki, kuma ya kasance kan kyawawan halaye tun kafin a aiko shi, kuma mutanensa sun kasance suna kiransa amintacce, kuma Allah Ya aiko shi yayin da ya cika shekara Arba'in kuma Allah Ya karfafe shi da ayoyi (Mu'ajizozu) masu girma, kuma girmansu shi ne Al-qur'ani mai girma, kuma shi ne mafi girman ayoyin Annabawa, kuma shi ne ayoyin Annabwa har zuwa yau din nan, kuma yayin da Allah Ya cika wannan Addinin, kuma Manzon Allah - SAW - ya isar da shi matuqar isarwa sai ya yi wafati she karunsa suna sittin da uku, kuma aka binne shi a garin Madina - SAW - kuma manzon Allah Muhammad - SAW - shine cika makin Annabawa da Manzanni Allah Ya aiko shi da shiriyar da Addini na gaskiya don ya fitar da mutane daga duhun bautar gumaka da kafirci da jahilci zuwa hasken kadaita Allah da imani, da kuma Allah Yayi masa shida cewa shi ne ya aiko shi yana mai kira zuwa gare Shi da umarninSa79

26. Kuma shari'ar Musulunci wacce Manzon Allah Muhammad - SAW - ya zo da ita ita ce cika makin saqonnin Allah da kuma shari'ar Ubangiji; kuma ita ce shari'ar cikawa, kuma a cikinta akwai gyaruwar Addinin mutane da duniyarsu, kuma tana tsarewa a mataki na farko ga Addinin mutane da jininsu da dukiyarsu da hankulansu da zuriyarsu, kuma ta shafe kowa ce shari'a da ta gabace ta na daga shari'u, kamar yadda ta soke bangaren wasun da suka gabaceta.....84

27. Kuma Allah - SWT - baya karbar wani Addini in ba Musulunci ba wanda shi ne wanda Annabi Muhammad - SAW - ya zo da shi, kuma duk wanda ya riqi wanin Musulunci Addini to ba za'a karba ba.....86

28. Al-qu'ani mai girma shi ne littafin da Allah Yayi wahayinSa ga Manzo Muhammad - SAW - kuma shi ne zancen Ubangijin talikaia aikowa Manzon Allah - SAW - kuma shi ne zancen Ubangijin talikai wanda Allah Ya qure mutum da aljann kan su zo da kwatankwacin sa, ko sura kwatankawcinsa, kuma har yau qurewa bata qare ba, kuma Al-qurani yana bada amsa muhimmai masu yawa da miliyoyin mutane suka gaza, kuma Al-qurani mai girma abun kiyayewa ne har zuwa yau din nan da yaren larabci da ya sauka da shi, kuma ba'a rage ko harafi daya ba, kuma yana nan a buge ana yada shi, kuma littafi ne mai girma mai gajiyarwa wanda ya dace da a karanta shi ko a karanta fassararsa, kamar yadda Sunnar manzon Allah - SAW - da koyarwarsa da tarihinsa ababan kiyayewa ne kuma ababan rawaito ne daidai da tsanin jerin masu riwaya da aka yarda da su, kuma an buga su da larabci wanda Manzon Allah - SAW - yayi magana da shi, kuma an fassara su da yaruka da yawa,

kuma Al-qur'ani da Sunnar Manzon Allah su ne tushe qwara daya na hukunce-hukuncen Musulunci da shari'unsa, saboda Musulunci, saboda ba'a daukar Musulunci daga aiyukan daidaikun mutane da suke danganta kansu da Musulunci; kawai ana dauka ne daga wahayin Allah a Al-qur'ani mai girma da Sunnar Annabi.....88

29. Kuma Musulunci yana umarni da kyautatawa iyaye, koda kuwa sun kasance ba musulmai ba ne, kuma ya na wasiyya da 'ya'ya.93

30. Musulunci yana umarni da adalci a cikin magana da kuma aiki koda kuwa tare da abokan gaba ne98

31, Kuma Musulunci yana umarnini da a kyautatawa halitta baki daya, kuma yana kira zuwa kyawawan halaye, da kuma kyawawan ayyuka101

32. Kuma Musulunci yana umarni da kyawawan halaye kamar gaskiya da sauke amana da kuma kamewa da kunya da gwarzanta da karamci da taimakawa mabuqaci da kai gudun mawa ga wanda yake cikin wani hali, da ciyar da mai jin yinwa, da kyautata makwabtaka, da sadar da zumunci, da tausasawa dabbobi102

33. Musulunci ya halatta abubuwa masu dadi na abun ci da sha, kuma yayi umarni da tsarkin zuciyar da jiki saboda haka ya halatta aure, Kamar yadda ya umarci Annabawa -Amincin Allah a gare su- da hakan, saboda su suna umarni ne da dukkan abu mai kyau.....107

34. Musulunci ya haramta dukkan tushen dukkan haramun kamar shirka da bautar gumaka, da shaci fadi ga Allah bada

Ilimi ba, da kashe 'ya'ya da kashe ran da Allah ya haramta, da barna a bayan kasa, da sihiri da alfasha ta fili da ta boye da zina da Liwadi, kuma ya haramta riba, da cin mushe, da abunda aka yanka ga gumaka da dodanni, da kuma cin naman alade, da sauran najasa da kazanta, kuma ya haramta cin dukiyar maraya da tauye mudu da ma'auni, kuma ya haramta yanke zumunci kuma Annabawa -Amincin Allah a gare su- baki dayansu sun hadu kan haramcin wadan nan abubuwan109

35. Musulunci ya hana munanan halaye kamar karya da ha'inci da yaudara da ha'inci da danfara, da hassada da mummunan kaidi da sata da zalunci, kuma ya na hana dukkan wani mummunan hali115

36. Musulunci ya hana muna nan mua'amalolin kudi waxanda cikinsu akwai riba ko cutarwa ko kuma garari ko zalunci ko algus, ko kuma yana kaiwa zuwa ga masifu, ko cutarwa da zata game baki dayan kashashe da kuma mutane da daidaiku.....121

37. Musulunci ya zo da kiyaye hankula da haramta dukkan abunda zai bata shi kamar shan giya, kuma Musulunci ya daga darajar hankali kuma ya sanya shi doron dora nauyi, kuma ya 'yantashi daga dabaibayin taysuniyoyo da bautar gumaka kuma a Musulunci babu wasu boyayyun abubuwa ko hukunce hukunce da suka kebanki wasu mutane koma bayan wasu, kuma baki dayan hukunce-hukuncen sa da shari'unsa sunyi daidai da hankula ingantattu, kuma ita ce daidai da adalci da hikima124

38. kuma Addinann bata idan mabiyansu basu gamsu da abunda yake cikinsu ba na kwangaba kwanbaya, da al'amuran

da hankali ba zai dauka ba sai malama mabiya Addinin sai su rudi mabiyar da cewa ai Addini sama yake da hankali. kuma cewa hankali ai dole sai da shi wajen fahimtar Addini da kuma riqeshi wanda ko Musulunci ya sanya hankali wani haske ne da yake haskawa hankali hanya; saboda ma'abota Addinan karya sunason mutum ne ya bar hankalinsa ya bi su, kuma Musulunci yana son mutum ne da ya farkar da hankalinsa, don yasan haqiqanin al'amura kamar yadda yake127

39. Musulunci yana girmama ingantaccen ilimi, kuma yana kwadaitarwa kan binciken ilimi wanda yake babu son rai a cikinsa, kuma yana kira zuwa nazari da tunani cikin kawunanmu da kuma halittu da suke kewaye da mu, da kuma sakamakon ilimi ingantacce don ilimi wadanda basa cin karo da Musulunci.128

40. kuma Allah baya karbar aiki ko ya bada lada akansa a lahira sai daga wadanda sukai imani da Allah kuma suka gasgata Manzanninsa -Amincin Allah a gare su- kuma Allah baYa karbar ibadu sai da abunda Ya shar'anta, saboda mai zai sa mutum ya kafircewa Allah kuma ya kaunaci ladansa? kuma Allah baYa karbar imani wani mutum sai idan yayi imani da Annabawa -Amincin Allah a gare su baki daya- Kuma yayi imani da saqon Annabi Muhammad – SAW -132

41. Lallai manufar sakonnin Allah baki dayansu shi ne: cewa lallai Addinin gaskiya ya daukaka dan Adam, saboda ya kasance tsantsar bawan Allah Ubangijin talikai, kuma ya 'yanta shi daga batar mutane ko kuma wani abun duniya ko kuma tatsunuyoyi, saboda Musulunci -kamar yadda kake ganinsa-

baya tsarkake mutane ya dagasu sama da matsayinsu, kuma baya sanya su Alloli ababan bauta135

42.Allah Ya shar'anta tuba a Musulunci wanda shi ne maida komai da komai din dan Adam zuwa ga Ubangijinsa, da barin zunubai, kuma Musulunci yana rushe abunda yake kafinsa na zunubai, kuma tuba yana wanke abunda ya gabace shi na zunubai, saboda haka babu wata buqata mutum ace sai ya bayyana laifukansa ga mutane137

43.Saboda a cikin Musulunci dangantaka tsakanin mutum da Allah kai tsaye ta ke, saboda haka baka buqatar wani mutum da zai kasance tsani tsakaninka da Allah, saboda Musulunci ya hana mu sanya mutane su zamanto Alloli ko kuma suna tarayya da Allah cikin AllantakarSa da BautarSa140

44.A karshen wannan littafin muna tunsarwa cewa mutane duk da sabanin zamaninsu da kabilunsu, da garuruwan su kai baki dayan duniyar mutane sun saba a wajen tunanisu da manufofin su, sun yi hannun riga wajen garuruwansu da ayyukan su, saboda haka suna da buqatar wani mai shiryarwa da zai dorasu kan turba, da wani tasri da hade kansu, da wani jagora da zai kare su, kuma Manzanni -Amincin Allah a gare su-sun jibinci hakan da wahayi daga Allah - Madaukaki - suna shiryar da mutane zuwa hanyar alkairi da shiriya, kuma ya hada su akan shari'ar Allah kuma suna hukunci da gaskiya a tsakaninsu, saboda al'amuransu su tafi daidai dai dai da yadda wadan nan suka amsawa Manzannin, da kuma kusancinsu da wadan nan lokutan na Saqonnin Allah, kuma Allah Ya cika saqonin Manzancin da Manzo Annabi Muhammad - SAW - kuma ya hukunta mata wanzuwa, kuma ya sanyata shiriya ga

mutane da kuma rahama da haske da shiriyarwa zuwa tafarki
mai isarwa zuwa ga Allah – SWT -142

45.Saboda haka nake roqonka ya kai dan Adam ka tsaya ga
Allah tsayuwa ta gaskiya kana mai tsiraita kanka daga kwaikwayo
da al'ada, kuma kasani cewa kai bayan mutuwarka zaka koma ne
zuwa ga Ubangijinka, kuma ka kalli kanka, da kuma wasu sassa da
suke kewaye da kai, ka Musulunta zaka rabauta a duniyarka da
lahirar ka, idan kuma kana son shiga Musulunci babu abinda zaka
yi sai kawai ka shaida cewa Babu abun bauta da gaskiya sai Allah,
kuma cewa Annabi Muhammad Manzon Allah ne, kuma kayi
watsi da duk abinda ake bautawa koma bayan Allah, kuma kayi
imani cewa Allah Zai tashi wadanda suke cikin kabari kuma cewa
hisabi da sakamako gaskiya ne, to idan ka shaida da wannan
shaidawar to haqiqa ka zama Musulmi, saboda haka bayan haka
zaka bautawa Allah da abinda Ya shar'anta na Sallah da Zakka da
Azumi, da kuma Hajjatar dakin Allah idan ka samu iko yin hakan,
.....143

KA SAN MUSULUNCI

ta harsuna sama da 100

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

Fassarar Hadisai masu inganci da sharhinsu a cikin harsuna sama da 60.

بيان الإسلام
byenah.com

Zaɓaɓɓun kayan aiki don gabatarwa da koyar da Musulunci cikin harsuna sama da (120).

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

Fassarar ma'anar Alkur'ani mai girma cikin harsuna sama da (75).

موسوعات وخدمات إسلامية باللغات
s.islamenc.com

Don karin shafuka a cikin harsunan duniya (s.islamcontent.com)

مكتبة المحتوى الإسلامي
islamcontent.com

Kayan Musulunci iri-iri da faɗi da harsuna sama da (125).

ملا يسع أطفال المسلمين حمله
kids.islamenc.com

Tambayoyi da Amsoshinsu ga Yara da Musulmi Da Yawa Cikin Harsuna Fiye da 40.

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

978-603-8474-06-8

Ha180